

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**Степан Євстахійович Сапеляк –
поет, літературознавець, громадський діяч
(1952–2012)**

Біобібліографічний покажчик

Київ 2022

УДК 821.161.2:82-1

С19 **Степан Євстахійович Сапеляк – поет, літературознавець, громадський діяч (1952–2012) : біобібліогр. покажч. /** НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; Терноп. обл. універс. наук. б-ка ; вступ. ст. Г. Б. Райбедюк ; уклад.: Т. В. Добко, М. В. Пайонк ; редкол.: Л. А. Дубровіна (голова), В. І. Вітенко, Т. В. Добко, С. С. Кіраль – Київ : ТОВ «Світ Успіху», 2022. – 148 с. : фот.

ISBN 978-617-7324-56-9

Пропонований читачам посібник охоплює бібліографію окремих друкованих видань та публікації творів видатного українського поета, публіциста, літературознавця, правозахисника Степана Євстахійовича Сапеляка (1952–2012), а також літературу про його життя й діяльність, опубліковану упродовж 1974–2021 рр. Біобібліографічний покажчик адресовано літературознавцям, історикам, викладачам, студентам, бібліотечним працівникам, усім, хто цікавиться життям і творчістю С. Сапеляка та українською поезією загалом.

Укладачі

Т. В. Добко, М. В. Пайонк

Рецензенти

Л. В. Глазунова, канд. наук із соц. комунікацій

І. Г. Лиханова, канд. іст. наук

Р. Б. Харчук, канд. філол. наук

Редакційна колегія

Л. А. Дубровіна (голова), В. І. Вітенко, Т. В. Добко, С. С. Кіраль

Бібліографічна редакція

П. М. Штих

Затверджено до друку вченою радою

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

(протокол № 6 від 28.10.2022 р.)

ISBN 978-617-7324-56-9

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2022

© ТОВ «Світ Успіху», 2022

© Добко Т. В., Пайонк М. В., 2022

© Райбедюк Г. Б., вступна стаття, 2022

«СВЯТОЗАВІТНІ ЗЕРНА» СТЕПАНА САПЕЛЯКА

*Образ Сапеляка і не абстрактний, і не нейтральний.
Його фарби виразно національні, фольклорні, релігійні.
Тут спектр широкий і багатий...*

Олександр Борисенко,
доктор філології, Торонтський університет

«І каміння те стало хлібами» – цією метафоричною назвою виданої харківським «Майданом» (2011) тритомної спадщини поезії та публіцистики, наукових розвідок у царині мистецтва й художньої літератури, епістолярію, публічних виступів, заяв і звернень Степана Сапеляка рельєфно окреслено його духовний Космос і творче громадянське реноме. Життя й *sacrum* цього письменника-правозахисника визначили «віра й пошук Абсолюту, Україна, її наскрізна буттєво-історична й етнопсихологічна ідея, суспільна демократія та свобода людини»¹, ненастанне поривання «пізнати істину Розп'ятого за нас <...> ім'я ВЕЛИКОГО ПЕРЕБЕНДІ, державного суверена...»², а також незглибима «любов до рідної землі, матері, материнського подвір'я, вітцівського порога...»³.

У всіх життєвих колізіях, що випали на долю С. Сапеляка, самозахистом і сенсом завше було йому «титло слова родове». Власне, й в історію національної культури він увійшов передусім як талановитий поет, творчість якого – «не “козирна карта” в літполітичній грі. Це – справжність поетичного хисту <...>. Тут відсутня будь-яка імітація. Є гнів, є відчай, є любов, є молитва, є клятва. Є все те, що свідчить і про темперамент, і про висоту душевну»⁴. Це «самобутність, що виростає на традиціях Біблії і давнього українського письменства, поєднується із високою поетичною культурою. Освоєна традиція у великій мірі визначає ту мову душевного тайнопису і почуття осягнення світу, які залишені нинішнім лірикам як дорогоцінна спадщина»⁵. Благовісні тональності віршів С. Сапеляка інтонує анафоричне «вірую» в силу слова з «аргументом безсмертя»: «*вірую / від псалму до псалму / караюсь мучусь але не каюсь / вірую / від вкраїноньки до*

¹ Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 2 : Есеї, рецензії, статті. Харків, 2011. С. 2.

² Там само. Т. 1 : Поезії. Харків, 2011. С. 41.

³ Добко Т. В. Непогора. Свобода. Життя. *Літературна Україна*. 2011. 16 черв.

⁴ Мовчан П. М. Слова, що виголошувались подумки. *Сапеляк С. Тривалий рваний зойк : поезії*. Київ, 1991. С. 9.

⁵ Ткачук М. П. Богдан Бойчук. Степан Сапеляк (компендій творчості поетів) : навч. посіб. Тернопіль, 1994. С. 39.

вітчизноньки / чаша сія волею уміється / вірою / від слова до слова...». Творчість поета увиразнюють справедливі слова Ліни Костенко, що «лиш народи, явлені у слові, достойно жити можуть на землі». У своїй цілісності й завершеності це, власне, «його біографія, його Житіє, переплетене з долею зеків-краян, з Долею України, його терни – непрочитана історія України й ГУЛАГу, бездоріжжя сьогодення, тривога за завтрашнє нації та держави»⁶.

«Галицький символ волі» (О. Ліберний), номінант Міжнародної медалі «В'язень сумління» Міжнародного фонду «Смолоскип» (2001), поет «з нерозмарнованою вірою у Добро і Бога» (П. Мовчан), лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (1993) та багатьох літературно-мистецьких Всеукраїнських і Міжнародних відзнак (премія Літературного фонду імені Івана Франка в Чикаго (1988); премії імені Левка та Богдана Лепких (1994); імені В. Свідзінського (2003), імені Т. Мельничука (2011); перша премія та диплом фонду Волиняків-Швабінських Українського вільного університету (2009), член Національної спілки письменників України (1991), Української Гельсінської спілки (1987) та Міжнародного ПЕН-клубу (1992), Степан Сапеляк і в невольничі роки, й у легальний період життя всі свої зусилля скеровував у русло служіння національній ідеї.

Попри закономірні часові модуляції його голосу як поета й громадського діяча, фундаметально незмінним до останнього подиху був націсохоронний етос системи цінностей та етики буття, сформований життям і явлений духовною енергетикою слів «сапеляків'я» (образне само означення митця). В лиховісні для України роки «першого покосу» та «генерального погрому» національної інтелектуальної еліти він свідомо офірував свою «прибиту морозом» (М. Жулинський) юність, аби «*БУЛО СЛОВО / І БУЛО ПИСАНЕ / І БУЛО СВОЄ...*» і «*цвів мак УКРАЇНОЮ...*», щоби все називалося «*і земля / і матір / і Вітчизна / по-Українському*», а світ навіки засіяв «*Хортицею свободи*» – «*заступницею слова живого*». Тож свою жертвовність С. Сапеляк однозначно сприйняв, за його ж словами, як «високу Зорю», як Богом дароване щастя «скласти офіру на скрижалі Шевченка» й «усією суццю оминати путь нечестивих». Роздумуючи про поему «Мойсей», він говорив про «причетність генія до життєствердження свого народу на рівні виразника голосу співця своєї Віри, Духу»⁷, висловивши у такий спосіб власне розуміння суті поезії та ваги слова – «*Слова будителя. Слова сакрального. Слова як вищого Дару Божого*».

«Альфою і омегою» життя й творчості С. Сапеляка була Тернопільщина з її унікальною культурою, неповторними краєвидами, з

⁶ Саган В. Ф. На вістрі тривоги: тайна сьома творчості Степана Сапеляка. Сапеляк С. Є. *І каміння те стало хлібами...* : у 3 т. Т. 2 : Есеї, рецензії, статті. С. 7.

⁷ Сапеляк С. Є. Наш Мойсей. *Літературна Україна*. 2006. 1 черв.

міцними національними традиціями та несхитною релігійністю її мешканців як фундаменту невід'ємної духовної плоти. Поетова зоря зійшла 26 березня 1951 р. (за паспортом – 1952 р.) в мальовничому селі Росохач, розташованому на березі стрімкої річки Серет неподалік од старовинного міста Чортків. Це село упродовж століть «було національно свідомим і патріотичним: на майдані, де збиралася молодь, колись стояв пам'ятник січовим стрільцям, вихідцям із села, брутално знищений російськими окупантами. Багато односельців брало участь у визвольній боротьбі, що її вели ОУН і УПА»⁸. Вже сама атмосфера краю з раннього дитинства надихала майбутнього поета на усвідомлення своєї національної ідентичності. У працюватій селянській родині, в якій він народився й зростав, глибоко шанували національні святині й культивували Боже слово. Свої враження про ці невичерпні сакральні джерела, що сформували підвалини його світоглядного становлення, поет занотував у «Життегласі» (Власною рукою писаному): «...Тут я гортав найперші казкові книжечки “Коли ще звірі говорили” та “Лис Микита” Івана Франка. І звідсіль ясніли мені бані церквиці Вознесіння XVIII століття з Чорткова, вапнисті Медобори, білі печери за селом аж до Кривчого. Мій тато родом із Перемишля (Польща) – український лемко. Вірний греко-католик. Гідний муляр і рільник. Щоденно водив мене до храму св. Миколая, де бабуся Анастасія і мама Ганна на “горнім місці” заспівували в хорі Службу Божу. Мама й бабуся – із Тернопільщини. Люди побожні, що аж ніяк не звикли жити “неправильно”. Отож у них я навчився Псалмю і пізнавав Слово, що згодом стало моєю суттю і моїм голосом. Звідси на світанку, із вранішніми росами, ґрунтовою дорогою пішов я у світи...»⁹. Тут, у краї дитинства та юності, й розпочались поетові шляхи «невольничі й наозирці», його «ходіння по тернях журби і долі» (В. Барна), що їх він зафіксував дещо згодом ув одному з ранніх табірних віршів із промовистою назвою «Арештантське» (17.03.1978 р.):

*Вже не маю доріг – тут скорбоття беріз
Затріпочуть мій крик на осонні колимськім.
Лиш дві крапельки сліз загойдають вгорі
Арештантського болю морозну коліску...*

«Єдиностраждуще» слово С. Сапеляка, його «журбописся» – першопричина всіх життєвих і творчих подій поета. Воно – основний сенс його життя, джерело глибокої віри, що освятила велике серце й чисту душу митця. Подібно до свого великого земляка, славетного Каменяра, він убачав

⁸ Гель І. А. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття / ред. та упоряд. І. В. Єзерська ; Центр дослідж. визвол. руху. Львів, 2013. С. 299.

⁹ Сапеляк С. Є. Життеглас (Власною рукою писаний). Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 1 : Поезії. С. 1.

призначення поета в тому, щоби «не ридать, а добувати». Митець покликаний «нести лицарську честь й офірну свічу не задля слави, “бо слави людської зовсім ми не бажаєм”. Це – як готовність на смерть. Готовність власними кістками прийняти Свободу і Україну, де “голос Духа чути скрізь”»¹⁰. Така вже доля тих українських письменників, котрі на тернистих шляхах національної історії свідомо обирають шлях протистояння злу, усвідомлюючи потребу власної офіри: «*Моя Голгофо – мій Холодний Яр... / Моє розп'яття в чорнім чорнокриллі*». Цитовані рядки – не гучний пафос поета-в'язня, оскільки йдеться про очевидну узгодженість особистого життя зі сповідуваними ідеалами, а також про ту ціну, що нею довелося її оплатити, запаливши «свічку в часі тотальної мряки над вигасаючою Україною»¹¹.

Хроніка подій життя С. Сапеляка, основні віхи його «невольничої одіссеї» (М. Жулинський), представлені ним самим у документальних джерелах, у есеїстиці й поезії, а також у свідченнях і розвідках учасників та істориків дисидентського руху в Україні (І. Геля, О. Зінкевича, Г. Касьянова, Л. Лук'яненка, В. Мармуса, В. Овсієнка та ін.) містять чимало дискусійних моментів, пов'язаних із об'єктивними чинниками й зі спонуками суб'єктивної позиції авторів. Одним із вірогідних фактологічних джерел вважають «Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР». Істотно, що з-посеред авторів включених до нього текстів значиться й ім'я С. Сапеляка¹². Вартий уваги й «літопис небайдужого націоналіста» (М. Мариневич) І. Геля, який з-поміж молодіжних груп українського національно-визвольного руху Галичини окрему увагу приділив Росохацькій підпільній організації, до якої входив і С. Сапеляк¹³.

Вихований у національно-релігійних традиціях, С. Сапеляк із тривогою сприйняв тотальний наступ офіційної влади та її каральних органів на свободу в Україні. Своє відчуття й глибокі переживання він описав у книзі спогадів «Хроніки дисидентські від головосіку» (2003; 2007): «Щоденний шабаш учорашніх цінностей навколо моторошної уяви і диявольського свиськоту, в атмосфері страху і непевности наступив апокаліптичним видом 1972-го року в Україні, ударений сірим світанковим струмом

¹⁰ Сапеляк С. Є. Наш Мойсей.

¹¹ Сапеляк С. Є. «Мислю серцем, пишу – душею...». *Літературна Україна*. 2011. 27 жовт.

¹² Міжнародний біографічний словник дисидентів країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР / Л. Бондарук, В. Брандишаускас, О. Даніель та ін. ; уклад.: Є. Захаров, В. Овсієнко ; ред.: Є. Захаров та ін. / Харків. правозахисна група. Харків, 2006. Т. 1, ч. 2 : Україна. С. 650–653.

¹³ Гель І. А. Виклик системі: український визвольний рух другої половини ХХ століття / ред. та упоряд. І. В. Єзерська ; Центр дослідж. визвол. руху. Львів, 2013. С. 298–302.

наступу Антихриста чи Батія. Хвиля арештів, що прокотилася безоглядним світанком, піднімалась і зазірала в кожне віконце, яке випромінювало світлі протуберанці живої віри та інтелігентности, де проблискувала мудрість і почуття найвищого духа – супроти “красної мітли” режиму»¹⁴.

Органічне неприйняття «драконівського оскалу» новоявлених «пророків», що брутально нав'язували українському народові «заповіді» насильства, обману й «утрату біблійної мислі», спонукали душу щойно демобілізованого з лав радянської армії романтичного юнака до зовнішнього спротиву. Тож вступ до створеної в його рідному селі в листопаді 1972 р. підпільної патріотичної організації, очолюваної Володимиром Мармусом, був цілком закономірним. 20 січня 1973 р. у батьківській хаті в урочистій обстановці, вклякнувши на коліна перед хрестом і образом Божої матері, він склав перед іншими членами організації присягу на вірність Україні та зобов'язався вважати боротьбу за її незалежність найвищим своїм обов'язком. Тут же дістав завдання наступного дня відвезти до Чорткова синьо-жовті знамена.

Подальші події розгорталися доволі стрімко. Уночі проти 22 січня 1973 р., на знак пошанування 55-ї річниці проголошення Української Народної Республіки та 54-ї річниці Акта злуки ЗУНР з УНР група вивісила над установами в м. Чортків 4 національні прапори та 19 написаних від руки листівок, одним із авторів яких, за версією відомого історика Г. Касьянова, був С. Сапеляк¹⁵. Листівки мали виразно протестний характер і закінчувались гаслами: «Свободу українським патріотам!» (йшлося про репресії 1972–1973 рр. проти інтелігенції, зокрема, проти І. Світличного, Є. Сверстюка, З. Франко, В. Стуса, В. Чорновола, М. Осадчого); «Ганьба політиці русифікації!», «Хай живе зростаючий український патріотизм!», «Свобода слова, друку, мітингів!». Ця подія стала поштовхом до активізації національно-визвольних настроїв у Галичині. Інформація про неї набула розголосу не тільки в Україні, але й за кордоном, що особливо налякало владу, рішуче активізувало дії компартійних і кадебістських структур. 19 лютого 1973 р. КДБ арештовує С. Сапеляка. Йому інкримінують «поширення наклепницьких вигадок, що порочать радянський державний і суспільний лад», прослуховування закордонних радіостанцій, зберігання рукописної книжки В. Мармуса з повстанськими піснями та написання вірша «антирадянського змісту». 24 вересня 1973 р. відбулося закрите засідання Тернопільського обласного суду, який виніс арештованому вирок 5 років

¹⁴ Сапеляк С. Є. Хроніки дисидентські від головосіку. *Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки із щоденника*. Харків, 2011. С. 21.

¹⁵ Касьянов Г. В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960–80-х років. Київ, 1995. С. 142.

позбавлення волі й 3 роки заслання за двома статтями КК УРСР: с. 62. Ч. 1 («Антирадянська агітація і пропаганда») та ст. 64 («Організаційна діяльність та участь в антирадянській організації»).

Покарання С. Сапеляк відбував у таборі суворого режиму ВС-389/36 у селі Кучино Пермської області. Брав активну участь у голодівках та протестах в'язнів, у передачі інформації у «велику зону», за що неодноразово був покараний карцером. У лютому 1978 р. поета етапували на заслання у с. Богородське Ульяновського району Хабаровської області. Свої відчуття він відрефлексував ув автобіографії: «Так я став політзеком. А слово моє – конвойне. І муза моя невольничою була. Та віра у “сліди Його” відсвічувала мені вітцівським подвір'ям, материнською любов'ю. І як би не було – в краю примар, беззаконня і заборон слово моє ожило “душею скорбящою” й духом Господнім. І я увірував в його цілющість, красу його і в дари його – Поезію... “Захалявну” й невольничу, але “твою, о Господи...”»¹⁶. Як поет, С. Сапеляк народився саме «за колючими дротами»¹⁷. Незважаючи на фізичні страждання («В загоні я. Всі судини у ранах...»), нелегкі моральні випробування («Лежу в труні з вовківнею їд...»), він зумів уберегти культ Святого Слова, повсякчас відчуваючи над своєю долею «Господню длань», оминаючи своєю «сущо путь нечестивих». Навіть тоді, коли «із зашкарублої снігів'ями щоки скрапували сльози» болю та незагойних ран («хто ж тюремну цвіль з лица мого зітре»), він завжди залишався стійким у «власних лабіринтах свободи». Своє «арештантське» «Я» поет окреслив у вірші «Се житіє самого автора...», в якому свідчив: «А коли на ГОРУ ЙОГО йшов, то волі поклонився, / невольником вже будучи, / і дух офірував, і слабим служив...». Сили для духовного протистояння, за його ж свідченнями, давав йому Хрест. Тому шановані ним Заповіді Божі, християнські ідеї добра, любові та милосердя формували в його поставі поета-гуманіста:

*Я не дозволяю собі ненавидіти.
Як доказ перед ними,
я освячую нині
ці етапні колимські строфи,
ці тюремні болі... (вірш датований 11.03.1976 р.).*

У неволі мужнів характер С. Сапеляка, міцніли його національні переконання. Як справедливо зауважує М. Шот, «комуністична система заховала його юність під великі замки й скрип важких невольничих дверей. Заховала на тривалі роки. Але духу українського не могла зламати, навпаки – гартувала»¹⁸. Слово в'язня дедалі виразніш набувало Кобзаревого засягу.

¹⁶ Сапеляк С. Є. Життєглас (Власною рукою писаний). С. 2.

¹⁷ Горбач А.-Г. Поет з заслання (кілька слів до творчості Степана Сапеляка). *Сучасність*. 1979. Ч. 4. С. 31.

¹⁸ Шот М. М. Тривалий рваний зойк. *Рідне Слово*. 2007. 31 лип.

Шевченківський дух національної свободи визначив «естетику страждання» (за В. Стусом) і пафос стоїцизму його табірної поезії, що стануть і в майбутньому основним «нервом» його творчого самовираження. Симптоматичним щодо сказаного може бути цикл віршів *«Цим твором автор продовжує життя і розповідає про сім днів творіння граду невольничого УРАЛЛАГУ»*, побудований у формі монолога на тлі містерії *«Великий льох»* Т. Г. Шевченка. Прикметні для усієї поезії С. Сапеляка історичні алюзії функціонують тут на рівні тексту, підтексту й надтексту, створюють основу для широких історіософських узагальнень. Подібно до Т. Шевченка, поет докоряє Богданові Хмельницькому новітнім пеклом України. З метою увиразнення зображуваного, він вводить до власного тексту фрагмент поеми, засвідчуючи в такий спосіб обмін емоційно-сміслову енергією зі своїм великим попередником: *«...тінь ГУЛАГУ і пустелі / в Холоднім Яру і у Великім льоху / “Отак-то Богдане / занастив еси вбогу / сироту Вкраїну”»*. Відсутність розділових знаків (це характерна риса індивідуального письма) надає поетичному мовленню С. Сапеляка особливої експресії, органічно поєднуючи в емоційно-смісловому полі такі складові, як національний імператив, з одного боку, й глибоко ліризовану художню сповідальність – із другого. Цьому сприяє стилістично й доцільне експлікування історіософських візій із біблійними ремінісценціями (*«Розпинають мя карою з Холодного Яру»*). За всеприсутності Всевишнього розгортаються ліричні сюжети багатьох віршів поета й пізнішої легальної пори, зокрема харківського періоду. Заглиблення в прадавню історію рідної землі нерідко супроводжується особистими релігійно-містичними почуттями та емоціями автора, його частотними апеляціями до Творця (*«Допоки ж, Боже мій. Допоки... / Вкраїно. Українонько... / Ти єсьм!..»*) та Святого Письма (*«Але ж і в Біблії нема / Твого, Вкраїно, ТРЕТЬОГО ПРИШЕСТЯ»*).

Збереження творчої ідентичності та національної іманентності в умовах зовнішньої несвободи, здатність до максимального національного самовизначення і самоздійснення засвідчують протестні акції С. Сапеляка. Особливо активно він реалізовував їх у час вибору, максимального напруження, пошуку відповідей на украй важливі для нього питання, насамперед питання свободопростору – в житті окремої людини й нації загалом. Суттєвим доповненням егоцентричного та україноцентричного «Я» поета-в'язня стали його публічні виступи, звернення-протести, заяви тощо, що є важливими складниками в реконструюванні максимально повного автопортрета особистості митця (значна їх частина вміщена в *«Додатках»* третього тому видання *«І каміння те стало хлібами...»*).

Офіційне звільнення із «сибірських заметів» (1981) не принесло Сапелякові остаточної свободи. Після повернення з хабаровського заслання йому як «особливо небезпечному» категорично забороняють повертатись до отчого дому. Рідні краї поставали в його уяві згустком душевного болю. Свій

смуток поет виливав на папір: *«Росохаче. Яслиночко. Яскине. / Чортківщино. Намистино калин. / Гніздеченько і пісне лебедина, / Моя ти доле з вузликом золи...»*. Другою Батьківщиною для нього стала Слобожанщина, де йому дозволено було оселитись під пильне «всевидящее око» органів КДБ. Більшу частину свого післязасланського життя він прожив у Харкові. Тут виплекав щасливу родину, сформував навколо себе українське інтелектуальне й культурно-мистецьке середовище, на повну силу розкрив свій поетичний талант. Тут знайшов і свій останній спочинок після відходу в позасвіти 1 лютого 2012 р.

Загартований тюрмами й таборами, змужнілий духом, С. Сапеляк провадить у Харкові активну громадсько-культурну діяльність на теренах утвердження української державності та відродження національної культури: засновує Гельсінську групу (1988), входить до редколегії позацензурного самвидавчого громадсько-політичного часопису «Український вісник» (1987) як кореспондент у м. Харків, стає співредактором незалежного позацензурного часопису «Кафедра» (Львів; Харків), ініціює заснування благодійного громадського культурологічно-мистецького фонду «До джерел рідного краю» та громадського комітету захисту прав української греко-католицької церкви, активно підтримує слобожанських письменників і художників, виступає з відкритими листами та заявами-зверненнями до різних інстанцій офіційної влади на захист українського слова, організовує численні акції протесту, що наближали здобуття Україною незалежності. В харківському видавництві «Майдан» одна за одною, починаючи з 1995 р., жваво друкуються збірки поета. За його ініціативи та активістів УГГ над містом у серпні 1988 р. замайорів національний стяг.

З офіційною реабілітацією (1991) до С. Сапеляка приходять заслужене визнання. Крім численних літературних нагород, його поцінують на державному рівні як громадського діяча орденом «За заслуги III ступеня» (2005), Хрестом Івана Мазепи (2009), удостоюють звання «Харків'янин 2009 року» в номінації «Діячі науки, культури та мистецтва». Пошановують свого земляка і на його Батьківщині. В 2011 р. С. Сапеляк отримав звання почесного громадянина міста Тернопіль. У роки незалежності він бажаний гість культурно-мистецьких і освітньо-наукових осередків рідного краю. Його вірші, есеї, спогади, інтерв'ю активно друкують регіональні газети й журнали («Тернопіль вечірній», «Тернопільська газета», «Тернопіль», «Вільне життя», «Золота пектораль», «Голос народу» (газета Чортківського району) та ін.). На знакових у житті й діяльності поета установах у різні роки відкривають меморіальні дошки (Росохачька школа, Чортківське педагогічне училище, музей політв'язнів у Тернополі). З-посеред ініціаторів (НСПУ, Харківська та Івано-Франківська ОО НСПУ) заснування Всеукраїнської літературної премії імені Степана Сапеляка (2017) – літературно-мистецький і громадсько-політичний журнал «Золота

пектораль», що виходить у Чорткові. Ця висока відзнака – гідна данина пам'яті С. Сапеляка, оскільки нею нагороджуються ті діячі, котрі продовжують його справу у сфері художньої літератури, громадсько-патріотичної та благодійної діяльності, спрямованої на утвердження гуманістичних ідеалів, збагачення історичної спадщини народу, державотворення й демократизацію суспільства.

С. Сапеляк залишив непроминальний слід свого таланту й кипучого горіння, потужної енергії Слова та Чину істинного пасіонарія в багатьох сферах (художня творчість, публіцистика, літературознавство та мистецтвознавство, правозахисна і громадсько-культурна діяльність). У цій царині пріоритетне місце належить його поезії, яку творять, за словами В. Сагана, «сім таїн, підвладних лише Панові Слова»:

Що перша таїна – то серце стривожене.

Що друга таїна – любов до України, “пречистої в жонах”.

Що третя – то віра, що продовжує віру Каменяреву в нашу щасливу зорю [...]

Четверта – органічна причетність до її Королівської Величності Літератури.

П'ята – дар чуття, розуміння, бачення Слова, енергетика твору, філософська метафоричність тексту, віртуозність звукової інструментовки, досконалість форми.

Шоста – моральна непохитність перед СЛОВОМ ЙОГО.

Що сьома таїна – жертвоне прагнення “пізнати істину Розп'ятого за нас”»¹⁹.

Вірші поета, як і більшості представників дисидентського покоління, постали на ґрунті ідеологічного протистояння комуністичному режиму й естетичної полеміки з офіційним письменством, із примарою соцреалізмівського канону «совєтської» літератури. Публіцистичні інтонації та помірна ангажованість, однак, жодною мірою не применшують їхньої художньої вартості. Від самого початку було очевидно, що це дуже специфічна поезія, котра «сама собі встановлює закони і чинить опір критиці іззовні», – писала в листі від 13 жовтня 1977 р. пермському в'язню С. Сапелякові прискіпливий критик М. Коцюбинська²⁰. Одна з перших шанувальниць творчості С. Сапеляка, еміграційна перекладачка віршів поета А.-Г. Горбач, оцінюючи передані за кордон «табірні» тексти, відзначала яскраві риси мистецької самобутності молодого автора. Публікуючи на сторінках «Сучасності» надіслані з Кучино кілька його віршів, вона

¹⁹ Саган В. Ф. На вістрі тривоги: тайна сьома творчості Степана Сапеляка. Сапеляк С. Є. *І каміння те стало хлібами...* : у 3 т. Т. 2 : Есеї, рецензії, статті. С. 10.

²⁰ Сапеляк С. Є. Листи. Сапеляк С. Є. *І каміння те стало хлібами...* : у 3 т. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки із щоденника. С. 255.

зауважувала, що вони «дивують різноманітністю форми і змісту [...] вже перші його кроки вказують на індивідуальний і сильний талант»²¹. Як підкреслює М. Ткачук, вірш С. Сапеляка «пружний і живе глибоким внутрішнім почуттям, більшим, ніж словесним»²². Неординарність і трагедійну снагу цього небуденного в нашій літературі явища відзначає Д. Павличко, вбачаючи в ньому «суцільну скорботу, загамоване терпіння, біль пораненої шляхетності...»²³. Крізь енергетику «Апостольського Псалму» та глибинних смислів Шевченкового слова пробивається до адресата українськоцентричне «Я» самозаглибленого автора, який, вочевидь, «ігнорує дисципліну форми і не прагне дошукуватися образно-логічного відповідника почуттям і настроям поета. У його віршах так багато простору для довираження в процесі спілкування читача з текстом, тієї невидимої, але виразно пульсуючої стихії переживань психоемоційного стану, збурених “зовнішньою атакою” почуттів, так навально “завантажується” текст спонтанним, імпровізованим, “невишколеним” на терезах естетичної доцільності словотвором, що годі поетові чекати розсудливого критичного слова»²⁴.

Ім'я С. Сапеляка-поета, як і в'язня більшовицьких таборів, було відкрито в зарубіжжі. Відомо, що правозахисник Д. Сахаров 10 грудня 1975 р. в Нобелівській лекції, зачитаній в Осло Оленою Боннер, назвав 74-тим його прізвище в обороні й за «звільнення переслідуваних політв'язнів за переконання». У невольничі роки Сапеляку вряди-годи вдавалося передавати свої вірші на Захід; їх друкували в Мюнхені, за нього боролися члени Міжнародної Амністії, українська діаспора та європейські демократичні кола. Німецький поет Манфред Гаусман, довідавшись про засланого в Богородське над Амуром молодого українського митця, писав йому слова підбадьорення. Листувалися з ним у неволі німецькі родини: Урсуля Дорман, Хріста Бремер, Ільф Меркенс. Вельми активно (морально й матеріально) підтримувало його подружжя Горбачів. Переважно за їхнього сприяння творчий доробок С. Сапеляка в оригіналі й у перекладах друкувався за кордоном – добірками віршів нерідко з критичними супроводами на шпальтах періодики («Сучасність», «Визвольний шлях») й окремими збірками: «Tag des jungen Laubes» (пер. з укр. Анна-Галя і Марина Горбач. Швейцарія, 1983), «Pieta» (Гейдельберг, 1987), «Без шаблі і Вітчизни» (Торонто, 1989), «З гіркотою в камені» (Нью-Йорк, 1989), «Відлуння вцілілих строф» (Торонто, 1990).

²¹ Горбач А.-Г. Поет з заслання. С. 33.

²² Ткачук М. П. Богдан Бойчук. Степан Сапеляк (компендій творчості поетів). С. 38.

²³ Павличко Д. В. Поезія скорботної України. Київ. 1990. № 6. С. 3.

²⁴ Жулинський М. Г. Самозахистом йому було слово. Сапеляк С. Є. *І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки із щоденника*. С. 10.

Візитівкою поета на рідній землі стала збірка «Тривалий рваний зойк», що побачила світ 1991 р., а двома роками пізніше була удостоєна найвищого визнання – Державної премії імені Т. Шевченка. Вручаючи авторові високу нагороду, О. Гончар відзначив, що його творчість «у найтяжчу годину уособлювала незламність духу і громадянську совість сучасної української літератури»²⁵. З настанням незалежності активізувалось видання й перевидання поетичного спадку С. Сапеляка в Україні, про що свідчить перелік його книжок: «Журбопис» (Харків, 1995), «Страсті по любові» (Харків, 2000), «Во ім'я слова» (Харків, 2007; 2010), «І каміння те стало хлібами» (Харків, 2011, т. 1), «Кричі часу» (Харків, 2011), «Незів'яле листя» (Харків, 2011), «Вибране» (Тернопіль, 2017). Останнє двадцятиріччя ознаменувалось видруком віршів С. Сапеляка літературно-мистецькими часописами («Київ», «Дзвін», «Вітчизна», «Кур'єр Кривбасу», «Дніпро», «Буковинський журнал», «Тернопіль» та ін.). Його поезії включають до престижних антологій (Антологія української поезії другої половини ХХ сторіччя (Київ, 2001); Слобожанська яса: антологія громадянської лірики кінця ХVII – початку ХХI століть (Харків, 2006); Поезія із-за ґрат : антологія» (Київ, 2012); Дисиденти: антологія текстів (Київ, 2018) та ін.).

Дослідники сходяться на тому, що поезія С. Сапеляка живлена трьома життєдайними джерелами, котрі підставово прокладали шлях його творчої самореалізації, вибудовували фундамент світогляду й етики буття, генерували естетичну зарядженість віршів. Це, зокрема, «український фольклор, Біблія, Шевченко. Несподівані, щемкі метафори раптово освітлюють виднокола вірша, у сферу асоціативних зв'язків увіходять герої історії України, образи давнього українського письменства»²⁶. Глибоко, на генетичному рівні, в душі поета незмінними були духовні криниці рідного дому й отчого краю, що повсякчасно освітлювали його життєві шляхи, насажували слово. У контексті мови про витоки й генезу творчого становлення С. Сапеляка ніяк не можна оминати імен його сучасників-однодумців. Вони активно підтримували зародження молодого таланту, великою мірою надихали «мрійливого юнака, який потрапив у лещата жорстокої системи» (Т. Добко), на духовне слово, надто коли йдеться про невольничі роки. Про це свідчать численні листи, більша частина яких уміщена в третьому томі неодноразово згадуваного видання «І каміння те стало хлібами...». Тут, імовірно, найпереконливішим аргументом є зізнання самого поета в одному з останніх інтерв'ю газеті «Літературна Україна»: «Посезонно в моєму поетичному “винограднику” були “сапачі”. Але

²⁵ Гончар О. Т. З високим іменем Кобзаря: інтерв'ю по державних преміях України ім. Т. Шевченка академіка О. Гончара. *Літературна Україна*. 1993. 11 берез.

²⁶ *Слово і час*. 1991. № 5. С. 14.

справжнім господарем свого врожаю на ниві поетичної культури вважаю великого поета, звияжця, гуру – Ігоря Калинця. Його оцінки моєї творчості у неволі концтабірній, засланицькій та “волі” потюремній були завжди глибокі й слушні, як у молитві. Чимало порад-розрад давали Іван Світличний, Євген Сверстюк, Григорій Гирчак – художник-підпільник ОУН із дивовижним чуттям красних мистецтв... Надзвичайно важливою була для мене підтримка перекладачок моїх творів Анни-Галі Горбач, Віри Вовк, науковців Олекси Горбача, Олега Романишина, Богдана Стебельського, Юрія Фотія і ще низки поважних вчених із діаспори»²⁷.

Багате поле для інформації щодо формування художнього світу С. Сапеляка дають і його «Невольничі силуети», в яких на повен зріст постають сильні особистості, котрі своїм прямостоянням і пристрасним словом були для молодого арештанта «щоденним “ритуалом” і правом мислити “мислю до життя”». З особливим пієтетом згадує він Василя Лісового – спів’язня у зоні, київського філософа, науковця, поета «відкритого забрала»²⁸. Художня творчість С. Сапеляка, будучи естетично автономною щодо безпосередніх впливів, водночас свідчить про її «запричастя словом» близьких його світовідчуттю та світорозумінню українських письменників і класичної (Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка), й новітньої (Олена Теліга, Юрій Клен) пори. Саме таким образом окресленням об’єднано його статті та рецензії на художні видання поезії та прози сучасників (Б. Мельничука, В. Михайловського, А. Стожука й ін.).

Літературознавство С. Сапеляка, як, власне, і його поезію, доповнюють і увиразнюють розвідки в царині мистецтва, що охоплюють широкий спектр проблем, імен, стильових напрямів (духовне тло художників-нонконформістів шістдесятих, естетичний простір живописця Анатолія Мельника, ренесансні рефлексії Петра Ганжі, штрихи до творчості митців різьби Євгена Романенка та Миколи Чаплі й ін.)²⁹. (Маємо сподівання, що глибока наукова оцінка літературознавчого й мистецтвознавчого доробку С. Сапеляка належить найближчому майбутньому).

Художній світ поезії С. Сапеляка у своїй перманентності, сформований багатими ресурсами історико-літературних і культурно-мистецьких джерел, обертається довкола поліфонічного образу України як центру його фізичного та духовного Всесвіту, співвіднесеного з Божим словом («душа наша – ім’я Боже / вірую / від псалму до псалму...»). Більшість віршів поета у жанровому плані сприймається як сповідь перед Україною в

²⁷ Сапеляк С. Є. «Мислю серцем, пишу – душею...». *Літературна Україна*. 2011. 27 жовт.

²⁸ Сапеляк С. Є. Невольничі силуетки. *Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки із щоденника*. С. 183.

²⁹ Сапеляк С. Є. Красен Божий мир. *Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 2 : Есеї, рецензії, статті*. С. 173–272.

усій її багатолікості («земле моя / Україно моя / пісне / гори мої / кручі мої / дністровії / слезу мою третьонькую успокойте») або ж творчий діалог зі Святим Письмом («А коли провіталося серце МЕЧЕМ ЙОГО, / то обіт дав, пером писаний: “Вірую, Отче”»), рясно «щеплений» яскравою уснопоетичною образністю та стилістикою («Та й благослови Боже / та й ці три листочки... / А що один листочок – / зі старого дуба, / а що другий листочок – / з дикої калини, / а що третій листочок – / з винограду...»). Використовуючи різні види біблійного та фольклорного інтертексту (епіграфи, прецедентні образи, ремінісценції), поет мистецьки реалізував органічну для його художнього мислення ідею єднання Всевишнього та України як нероздільного екзистенційного тривання почуттів, що формує двоєдину цілісність авторського «Я»: «Бо єсмь з Вітчизною в колісці. / Бо йду із соняхом в руці... / Йду охреститися з криниці / З конем і вірием во Христі».

С. Сапеляк вимірював стрижену в його ліриці патріотичну тему широкими біблійними асоціаціями, виводячи в такий спосіб своє слово на загальнонародський рівень. Художні візії поета сягають минувшини України; вони є проявом багатого духовного світу автора, за яким стоїть тисячолітня історія народу. Як і всі в'язні сумління, він мав неспростовне моральне право говорити від імені всієї нації («Це я скажу снопів'ям снігу, / Бо жнивував на Колімі»). У переважній більшості його віршів і років неволі, й легального періоду життя образ України та весь її смисловий контекст співмірний із біблійно-християнськими істинами та інтуїтивним передбаченням майбутньої долі народу. Для нього поняття «Бог» і «нація» є тотожними субстанціями. Він утверджує ідею духовної України, невіддільної від Творця як усоблення найвищих чеснот, шляхом ампліфікації цитат зі Святого Письма створює її цілісний образ у минулому та майбутньому вимірах («Павза», «Перла друга», «Голос віри»).

Трансформуючи модель агіографічного тексту, С. Сапеляк поет відтворює душевний стан ліричного Я-України, усвідомлену жертвність на шляху до морального відродження. «Я – УКРАЇНА йшла на ГОРУ ЙОГО шляхом всепрощення, терпеливості, і це дорога пізнання божого закону, віри божого знаку в долі рідної землі»³⁰. Д. Павличко у статті «Поезія скорботної України» підкреслює, що лірика С. Сапеляка «вишукана, нетрадиційна, нагадує подекуди народну думу <...> в кожному слові чути там Україну»³¹. В його віршах гостро резонує тема національної історії («Мазепа», «Монолог з минулим»), реконструювання українського менталітету, генетичної, родової пам'яті народу («І цвів мак Україною і йшли віки і були країниці...»). Поет сміливо «націоналізує» біблійні образи,

³⁰ Ткачук М. П. Богдан Бойчук. Степан Сапеляк (компендій творчості поетів). С. 42.

³¹ Павличко Д. В. Поезія скорботної України. С. 3.

насамперед, сакральний ореол Богородиці, уводить його у національно-історичний хронотоп своїх віршів («*Яви СКОРБОТНА БОГОМАТЕР / Святу під Крутами сльозу*»), трансформує в традиційному літературно-фольклорному стилі в образи матері та Вітчизни. Багата символіка релігійно-духовного плану обертається у площині «Мати-Богородиця, Мати-Україна», виявляючи знакові ментальні риси світогляду й увиразнюючи підставові морально-етичні цінності українства («*Україно, пречистая в жонах... / О Діво. О Доле. О святосте уст...*»). Зберігаючи ознаки канонічного образу Богоматері в принципових моментах, поет осучаснює та ліризує його, засвідчуючи індивідуальне прилучення до національного та загальнокультурного коду.

Як істинний дієвий патріот, С. Сапеляк, демонструє, непідробну любов до України. І ця любов є неоднозначною. Такі слова-звернення до неї, як «*моя Україно, смертна каро*» чи «*Моя Україно / каро смерти*», інтонаційно та змістово близькі до Стусового оксюморонного означення України як «трунка і трутизни» («*Моя Україно, чужа Україно...*»). Тут вчуваються шевченківські традиції критичного ставлення до нації («*Раби, подножки, грязь Москви, / Варшавське сміття...*»), осудливе Кулішеве «*Народе без пуття...*», Франкове «*не люблю Руси...*», уточнене у вірші «Сідоглавому» («*Я ж не люблю її / З надмірної любови...*»). Тільки справжня любов і виснажлива праця на користь рідного народу може дати митцеві право на подібні прикрі й болюче оскаржувальні слова на адресу Вітчизни. С. Сапеляк, як і його великі попередники-патріоти, до глибини душі щиро переймався тим, що «*вже гетьманського імені / не торкнемося*». Він глибоко тужить за «*останньою правдою / Калнишевського і Полуботка*» («*Перла друга*»), сумує, що Україну жорстоко розпинають свої та чужинці «*карою з Холодного Яру*» («*Тренос малий в нечутнім голосінні*»), закликає націю «*коня осідлати / побачити тую славу...*»). «Життеглас» поета звучить як імператив причаститися «Словом і Псальмою Шевченка, – стати до герцю за “святую волю”... Уяснити собі непримиренність Його до “врага супостата” з Його звітом – “кайдани порвіте...”»³².

Вищим рівнем художнього освоєння С. Сапеляком націєтворчої проблематики стали його елегії (цикли «Мазепа», «Елегія до епітафії Гн. Хоткевича», «Три елегії в метаморфозах»). Тут образ України постає в надісторичному часі, у вимірах Вічності. Поет художньо інтерпретує історіософську концепцію буття українства. Своїм словом він переконливо доводить відчуття національної ідентичності народу, подає правдивий погляд на його драматичну історію, виявляє фатальні помилки минулого. Звертаючись до історичних джерел (Нестора-літописця, Григорія Грабянки, Самовидця й ін.), відомих постатей національної історії та культури

³² Сапеляк С. Є. Життеглас (Власною рукою писаний). С. 6.

(Г. Сковорода, Б. Хмельницький, І. Мазепа, Т. Шевченко, І. Франко, Г. Хоткевич, Є. Плужник, О. Довженко, Є. Маланюк), С. Сапеляк порушує актуальні проблеми сучасної йому доби: історичної долі України, національної гідності, громадянського обов'язку. Найбільше його турбує згасання національної свідомості народу. Він розуміє, що чи не єдиним джерелом її відновлення є історична пам'ять. В одному з кращих творів історіософської тематики, в триптиху «Мазепа», що має підзаголовок «Туга пам'яті», задекларовано формулу критичного націоналізму поета, котрий гнівно розвінчує рабський менталітет нації, викриває її безпам'ятство («Ганьбо. Ганьбо. Вже губи в німоті...»). Водночас у кожному слові – історіософськи аргументована адвокація українства, позбавлена ідеалізації та наскрізно перейнята гірким болем за його трагічне невільництво:

*Моя Вкраїно. Мій безрідний хрест.
Опухла ти. Пухлина у пухлині.
Моя недоле. Доленько. Мій терн.
Відходить світ. Б'ють дзвони по Вітчизні.*

Тривога за майбутнє рідної землі настільки доглибна, багатовимірною й сильною, що поет інколи свідомо вдається до відвертих дидактичних гасел. Так, згаданий вище триптих «Мазепа» він підсумовує декларативним закликком: «УЗДРІТЬ / день за днем / завтра без завтра». Маркером його історіософського тексту виступає асоціативна історична ретроспектива як реальність і водночас як перспектива. У такий спосіб поет репрезентує власне сприйняття циклічності історичного часу, повторення найболючіших проблем національного буття, що рухається по колу або ж по спіралі. На врученні Державної премії України імені Т. Шевченка С. Сапеляк із цього приводу говорив: «Культ святого Слова сповідуватиму, щоб віднині й довіку яскріло осяння моєї рідної мови німбом Божим...»³³. Ці слова лауреата увиразнює високопатріотичний вірш «Родовід» (пізніша версія назви «І було СЛОВО...»):

*І найперше було СЛОВО
і розмовляли квіти
і цвів мак
УКРАЇНОЮ
І шли віки
і були українці
і сотворилося
СЛОВО
українське.*

³³ Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 1 : Поезії. С. 42.

Тема сучасної долі України хвилювала С. Сапеляка з такою ж силою, як і її минушина. Є в його доробку твір, написаний уже у вільний харківський період, що має незвичну назву – «Герніка Чорнобиля». І тільки для тих, хто знає картину Пабло Пікассо «Герніка» (це був болісний відгук художника на нищення фашистами іспанського містечка Герніка у 1937 р.), стане зрозумілим символічний зміст вірша та його назви. Слово С. Сапеляка, як і І. Драча («Чорнобильська Мадонна»), Б. Олійника («Сім»), С. Йовенко («Вибух»), звучить як останнє попередження людству за його гріхи перед природою, перед майбутнім, перед Богом. Уведення до смислового контексту твору міфологічного образу Деметри (богиня плодючості й землеробства) переконує, що наша земля смертельно вражена й *«втікає за обрії / царства Деметри / і за обрії сонцестояння схватися»* від нас самих. Земля не в силі плодоносити, вже *«квітка кульбаби не розпускається...»* і *«ангел вмирає / в ореолі МЕРТВОГО НЕБА»*. Такими трагічними тональностями перейнято драматичний сюжет поета про смертельну заграву над Прип'яттю, а насправді – про наші хворі душі, вражені вірусом безпам'ятства та збайдужіння, від чого *«мертвіє чорнозем»* *«і не народжуються птахи й любов»*. Авторіві важить природність життя, злагода у світі, щастя для кожної людини й усього народу. Тому він повсякчас застерігає від чергового розп'яття України.

Драматична тема національного буття виразно акцентована Сапеляком у віршах про голодомор. Поезія «Реквієм серцю», написана до 50-х роковин штучного голоду, вибудована на метафорі «переоране серце». Її трагічне звучання якої в кожній наступній строфі градаційно підсилюється лексичними («кров», «череп», «вороння», «смерть») та образно-стилістичними маркерами загальнонародської трагедії (*«Під хрестом плачуть губи / Переораних сліз»*). Жертвам голодомору присвячено й пізніший вірш «Степова балада» (2007). На площині невеликого тексту автор гранично локалізує біду українського народу (*«перстач цвіте жовтіше смерті», «десь збоку смерть росинку гладить»*), драматизує узагальнену постать ліричного героя, душа якого «скорбить, сповита в голокость». На відміну від попередніх творів із виразною трагічною домінантою, тут з'являється віталістичний мотив як потужне внутрішнє прагнення автора, що увиразнює його профетичні візії (*«І в світозорому тумані / Весь степ у золоті воскрес»*). Завершальний акорд – строфа, якою починається й закінчується «Степова балада», акумулює в собі та підсилює характерне для С. Сапеляка відчуття особистої відповідальності за свою землю, акцентує власну причетність до всього, що коїться з нею (*«де що не світонько – то я...»*):

*Перстач цвіте. Шовки жовтільні.
Шумке повісмо кошове.
Я сам-один... Моє сумління
Йде слідьма в ранах ножових.*

З образом України, отчого дому нероздільно пов'язана у життєписі С. Сапеляка тема матері. В його щемних ліричних одкровеннях, в листах і спогадах – відчуття боргу перед стражданнями найріднішої людини, матері Ганни Костівни, яка чи не єдина не звирилась у чесності сина-«арештанта»: *«І терном святим, і осіннім сутінням / У тім безіменні і в тім сповитті / Простіть мені, мамо, перстінцем сумління / Пейзаж Покрови в багрецю золотім...»*. Вона підтримувала свого Степана на всіх невольничих перегонах. Разом із ним «переживала арешт, слідство, вирок, тюрму, заслання, а потім, уже після повернення сина в Україну, – сотні кілометрів розлуки між ними. Так само згодом розділяла його радість від досягнень на літературній ниві – гордилася...»³⁴. Ревно боронила його ім'я від брудних нападок, оскаржень і звинувачень, а він щоразу звиряв їй душу, знаходив у її зболеному серці рідний прихисток і надійний оберіг: *«Рідна мамцю моя... Пересохли вуста... / Я у смерті в гостях. Вже простивсь, батьківцино...»*; *«Висніваю, мамо, цим Словом сумління / Жалю благовіст лантушком самоти...»*. Глибинно торкається найтонших фібр душі його «Слово до матері» (таку назву має цикл присвят – прози й віршів), у якому образ реальної земної жінки підіймається до сакральних вершин духовної іпостасі: *«...сердешная, сяйвом білена, терном овдовіла, в чистім полі щастя виглядала від рана й до рана. Слівця її рослися пречистими свічадами...»*. Розмірковуючи про створений харківською студією документальний фільм про долю поетової матері Ганни, С. Сапеляк назвав його «кодексом материнської честі і жертвовності, в основі якої християнська культура смиренного». Власне, саме такою духовною енергетикою перейнято його пречисте слово про Матір, про святість земної жінки – «не князівни, не царівни, а жінки надмірної любові до “блудного сина” й України. Хай святиться ім'я її! Ім'я українки-матері»³⁵.

Поезію С. Сапеляка, як, власне, й інших дисидентів, не можна розглядати поза біографією, адже життя ув'язненого митця, вочевидь, сублімувалось у долю, ототожнюючись зі словом, оприявнюючи очевидний факт автентичного буття, здатності в умовах зовнішньої несвободи до «самособоюнаповнення» (В. Стус), максимального самовизначення і самоздійснення. Феномен дисидентської поезії полягає «в органічному перетіканні біографії у творчість і навпаки. Біографії, що виладнувалася в долю творчості, і творчості, що виростає з біографії»³⁶. С. Сапеляк, як і В. Стус, І. Калинець, І. Світличний, виводить на поверхню свого тексту

³⁴ Свистун О. «Якби ж то я поруч, синочку, була...». *Голос народу*. 2016. 6 трав.

³⁵ Сапеляк С. Є. «Мислю серцем, пишу – душею...». *Літературна Україна*. 2011. 27 жовт.

³⁶ Тарнашинська Л. Б. Пошук духовних джерел. *Українська мова та література*. 2008. Ч. 45.

реалії буття політичного в'язня. «Задротівну» біографію винесено ним у назви творів («Арештантське», «Невольничя рапсодія», «Невольничі псалми»). Тюремну дійсність тут репрезентовано в образах-знаках «ґратованого» світу («на сірих тюремних мурах»; «ідуть етапи чорним ходом»), на лексичному рівні (в'язниця, ґрати). В багатьох його віршах формуються мікротеми, які виступають системотвірними чинниками «табірної» хроноструктури («кружеляють тіні з ґратами на тілі»; «Око із очиці кров тюремну п'є»; «давить серце з-за ґрат»; «сірі зеки-краяни»; «вуха сексотів через кормушку ока», «з-за безхмар'я ґрат / ландшафт галюцинацій...»). Характерна для табірної лірики художня атмосфера програмується експресивно-стилістичним струменем ностальгії та болю, зумовлених конкретними життєвими обставинами («*Вже не маю доріг – тут скорбоття беріз / Затріпочуть мій крик на осонні колимським*»; «*Я знов зека на нарах...*» і под.).

Біографічні реалії, зафіксовані у віршах С. Сапеляка, доповнюються й конкретизуються поетичними рефлексіями самого автора. Поступаючись рівнем інформативності фактологічним складникам власне біографії/автобіографії, художні візії його невольничої лірики оприявнюють психографічні моменти внутрішнього буття поета-в'язня. Важливим чинником відтворення життєвих колізій тут виступає віртуальний діалог із одностудцями, що є не просто зовнішнім маркером біографічного матеріалу. Йдеться про віршові присвяти, в яких поет фіксує взаємовідчуття сильних особистостей в екзистенційному стані «вертикальної труни» (В. Стус): В. Чорноволу («Псалом благовіщення»), Є. Сверстюку («У сповідь»), І. Світличному («Новорічний верлібр-колаж»), В. Стусу («До лукавих»), Ю. Литвину («РІЕТА»), Г. Кочуру («Відлуння совісті») та ін. Подібні апеляції розмикають характерну для тюремного жанру герметичність, а всі адресати поетових звірянь стають не стільки учасниками діалогу, скільки другим авторським «Я», носієм і виразником особистих інтенцій, виявом власної позиції, самотворення, способом пізнання себе завдяки пізнанню Іншого та збереження власної ідентичності в умовах «малої зони» – особистої, мистецької, національної.

Міркуючи про складні проблеми буття в заґратованому «підрадянському» світі, С. Сапеляк тонко передає душевний стан людини в ситуації її єднання з Богом («*У душі моя свобода, / а життя моє в Христі*»). Тому стиль його поетичного мовлення кореспондується з образною системою (Бог, Ісус Христос, Божа Мати, Юда), ідеологемами (віра, гріх, покута, каяття, сповідь), жанровим ладом (житіє, псалом, молитва, парастас, літургія) біблійного тексту – і то не лише «табірного». Євангельський пафос наскрізно проймає усю творчість С. Сапеляка. Для нього релігійність визначалась не лише домінуванням відповідної проблематики й мотивів, образної системи та формальної атрибутики. Це

щось значно глибинніше, суттєвіше, що існує на рівні інтуїції, духовної субстанції, що формує художню енергетику тексту. Духовний світ поета невіддільний від релігійного та національного первнів. Текст Біблії, вочевидь, правив йому за підставову міфологічну структуру. Воднораз, у його віршах канва вічного сюжету Святого Письма органічно наповнюється новим, оригінальним змістом (національним, філософським, інтимно-психологічним) у довершеній своєрідній художній формі. (Детальному аналізу біблійної генези Сапелякової творчості присвячено кілька спеціальних розвідок³⁷).

Вірші поета функціонують у стильовому полі народно-релігійної літератури елегантного характеру, на усіх рівнях якої виражений «паралелізм долі поета й долі України, явної і прихованої неволі»³⁸. Новою гранню відкрився читачеві С. Сапеляк у любовній ліриці, зібраній ним у спеціальному циклі «В полуцвітку любові». Сюди включено переважно післязасланські вірші («В білих оскоминах», «Осінній романс», «Синьооке видиво», «Якийсь блакитний сон» тощо). Значна їх частина має реальну адресатку. Це дружина Світлана, за словами поета, «роду нашого святителька» («Тебе я віршем охрестив»), з якою він поєднав долю, вже будучи вільним і щасливим («щастя наше зорям не чуже»). Мабуть, тому ці любовні одкровення перейняті світлими тональностями, високою емоційною наснаженістю. Вони близькі до агіографічного тесту з усіма характерними для нього змістовими й формальними атрибутами. Кохана ліричного героя, до якої звернені його душевні поривання – «храм»; вона в його «ословленні» «священна», «святкова», «охрещена з травневих ручаїв», «довічна».

Уважно спостерігаючи за останніми прижиттєвими публікаціями С. Сапеляка, неважко помітити, що попри увагу до нових тем, модерного вірша, він усе ж залишається вірним своїй «тріаді»: Бог, Україна, Любов. Його творчість, як підкреслює М. Ткачук, «особливе явище в сучасній українській поезії. Вона не відзначається традиційною сповідальністю, але музичність, поліфонія досягаються в інший спосіб <...>. Підтекстова праця асоціацій, що сягають історії України, безперервна, диктується почуттями ліричного героя і є проявом його душевного багатства, за яким стоїть тисячолітня історія народу»³⁹. Поезія була сенсом життя С. Сапеляка,

³⁷ Райбедюк Г. Б. Поезія Степана Сапеляка: біблійна генеза і авторський текст. *Слово і Час*. 2012. № 6. С. 30–41; Томчук О. Ф. Мотиви християнських заповідей у ліриці Степана Сапеляка. *Науковий вісник Ізмаїльського державного педагогічного інституту*. 1998. Вип. 3. С. 80–84.

³⁸ Білик О. «...В тюрмі був єдино за слово своє» («Житіє» Степана Сапеляка: жанр, композиційна структура). *Слово і час*. 1991. № 5. С. 15.

³⁹ Ткачук М. П. Богдан Бойчук. Степан Сапеляк (компендій творчості поетів). С. 38.

безпосереднім виявом його безкомпромісної позиції, свого роду рятівним самозахистом – і в умовах «граду невольничого УРАЛЛАГУ», й у непроті часи виборювання незалежності України в післяв'язничний період. У душі українських літературних і фольклорних традицій слово поета живе в амбівалентному ключі: як символ життєдайної сили («слово – хлібино моя») і, водночас, як узагальнений метафоричний образ одвічної боротьби народу за свободу рідної землі («Слово – звитязний мій меч»).

Голос С. Сапеляка, що має виразні ознаки біблійної притчевості, сьогодні звучить як заклик до спокути за скоєні гріхи в ім'я воскресіння України, заради збереження Землі як людської оселі: «*Покаймося до неба і почнімо / Від чорнобривців, ластівки й Дніпра*»; «*О люди! Люди! Почнім з калин і вишень... / Ще раз почнім із пісні і верби*». Слово, дароване поетові Богом, було для нього найвищою винагородою і найбільшою відповідальністю перед народом, перед «скорботною Україною», перед власним сумлінням. У вірші «Вінніпег. Пам'ятник Т. Г. Шевченкові» він засвідчив усвідомлення містичного зв'язку поета з Господнім помислом: «*Доля судила мені повчати світ / святими думами Твоїми / задля нашого спасіння*». «*Вірую Отче*» – цією обітницею Всевишньому поет увірував у силу Слова. З цим найбільшим скарбом свого великого серця і зболеної душі він приходив сьогодні до читача на «світлу величаву сповідь»:

*глаголю вам
Великий сполох
інстинктом рослин
і інстинктом любові до вас.*

У нинішню пору гострого дефіциту духовності сповнене високої віри й любові слово С. Сапеляка нам украй потрібне – задля збереження себе як нації, що сповідує християнські цінності. Поет був оптимістом, і цей оптимізм базувався на вірі в Бога, в Україну і в пророче слово Т. Шевченка. З профетичними візіями Кобзаря («*Встане Україна. / І розвіє тьму неволі...*») він пов'язував «історіософський футурологічний прогноз» (Ю. Барабаш) України-держави, що звучить радше як глибоко особистісна сповідь, далека від пафосно-декларативних імперативів («*ВКРАЇНО, встань! – лицем до знамена. / Встань, Україно! – я ще не прощаюсь*»). Подібно до свого великого попередника, перед яким завжди низько схиляв голову, С. Сапеляк у непростих життєвих випробуваннях, «йдучи наосліп безмір'ям терпін'я», залишився вірним своєму моральному вибору – «за слово відповідати перед Богом, перед совістю, перед своїм людським призначенням на Землі»⁴⁰.

Першого лютого 2012 р. С. Сапеляка не стало. Передчасно «відійшов у вічність видатний поет-дисидент, публіцист, правозахисник.

⁴⁰ Сапеляк С. Є. Тривалий рваний зойк : поезії. Київ, 1991. С. 2.

Згасла зоря особистості з чуйною душею і великим серцем, життєлюбною вдачею і незламним характером. Людина, яка творила історію, вже теж історія. Першого лютого Україна стала меншою на свого великого сина, а країна Поезія – біднішою на Митця з неповторним голосом. Нам ще належить осмислювати й осмислювати його вклад у скарбницю світової літератури, розшифрувати мудрість і таїну впливу його Слова, котре світиться високою духовністю і божественною аурую Абсолюту»⁴¹. Тож дослухаймося голосу поета, в якому – шевченківська віра й заклик до самозбереження людини, нації: *«Обнімітесь, брати мої». / Безлунням пам'яті обнімітесь. Знаки дзеркал мигтять / До утрені Свободи. На рушники станьмо...»*. Його «невольничча одіссея» «для нас, сучасників, і для тих, хто прийде в цей світ після нас, це вкрай важливе свідчення про час, який визирав “із-за дроту мовчання тривалістю в півсьлози” на очах наймолодшого з країни “ГУЛАГів” Степана Сапеляка»⁴². Відтак назріла невідкладна потреба наявності універсального книжкового «даху» для об'єктивної інформації про його життєтекст, а також контекст довкола нього. У пропонованому біобібліографічному покажчику ретельно зібрано найважливіші «святозавітні зерна» Степана Сапеляка, що уможливило реальне наближення до істинної постави українського поета й культурно-громадського діяча, котрий і досі у своїй повноті й значущості «до кінця не збагнений, не осягнутий...»⁴³. На щастя, сьогодні його «сльоза з полону йде» (Дж. Мейс) – з полону забуття й фальсифікацій.

*Галина Райбедюк,
професорка з української літератури,
лауреатка премії імені Ірини Калинець*

⁴¹ Мельничук Б. І. Навіть після заслання поету не дозволяли жити в рідному селі: п'ять років тому обірвалося життя нашого відомого земляка Степана Сапеляка. URL: <https://nday.te.ua/navit-pislya-zaslannya-poetu-ne-dozvolyaly-zhyty-v-ridnomu-seli-pyat-rokiv-tomu-obirvalosya-zhyttya-nashoho-vidomoho-zemlyaka-stepana-sapelyaka/>.

⁴² Жулинський М. Г. Самозахистом йому було слово. *Сапеляк С. Є. І каміння те стало хлібами... : у 3 т. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки із щоденника*. Харків, 2011. С. 14.

⁴³ Добко Т. В. Загадка Степана Сапеляка. *Літературна Україна*. 2012. 8 берез.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ПОЕТА

Степан Євстахійович Сапеляк (26 березня 1951 р., за паспортними даними – 1952 р., с. Росохач Чортківського району Тернопільської області – 1 лютого 2012 р., м. Харків) – видатний український поет, публіцист, літературознавець, правозахисник, громадський діяч, учасник «росохацької групи». Член Національної спілки письменників України (1991), міжнародного ПЕН-клубу (1992).

Батько Степана родом із Перемишля (нині Польща) – український лемко, вірний греко-католик, муляр і рільник. Мати Ганна родом із Тернопільщини, разом зі своєю матір'ю Анастасією співали у хорі у Церкві святого Миколая. У родині панував культ віри і рідного слова.

У січні 1973 р. Степан вступив до створеної в рідному селі підпільної групи (керівник В. Мармус), яка ставила на меті боротьбу за незалежність України. У ніч з 21 на 22 січня 1973 р. Степан Сапеляк разом з товаришами на честь 50-ї річниці Акту Злуки УНР і ЗУНР вивісив на громадських будівлях у Чорткові жовто-блакитні прапори й розклеїв листівки із протестом проти політичних репресій і закликом: «Свободу українським патріотам!».

19 лютого 1973 р. він був заарештований та 24 вересня засуджений Тернопільським обласним судом за частиною 1 ст. 62 КК УРСР («Антирадянська агітація і пропаганда») та ст. 64 («Організаційна діяльність та участь в антирадянській організації») до 5 років позбавлення волі та 3 років заслання.

Покарання відбував у таборі ЖХ-389/36 у селі Кучино Пермської обл. На засланні був на Колімі та в Хабаровському краї. В ув'язненні брав активну участь у концтабірному русі Опору, акціях протесту проти свавілля адміністрації.

Після звільнення у 1981 р. його не прописали в рідному краї, на Західній Україні. Органи влади розпорядилися, аби С. Сапеляк їхав до Харківської або Донецької області. Жив під наглядом у с. Удянка Зміївського р-ну Харківської області. Пізніше Степан Євстахійович оселився у Харкові.

У кінці 1980-х – на початку 1990-х рр. С. Сапеляк брав активну участь у русі за незалежність України та демократизацію суспільства.

У 1984 р. за поетичну творчість був прийнятий до Міжнародного Пен-клубу (згодом один із засновників його українського відділення). У 1987 р. увійшов до редколегії позацензурного самвидавчого громадсько-політичного часопису «Український вісник», був кореспондентом у м. Харків, у 1988–1989 рр. автор-засновник і співредактор незалежного позацензурного часопису Української асоціації незалежної творчої інтелігенції (УАНТІ) «Кафедра» (Львів; Харків).

Він – член Української Гельсінської групи (УГГ) з 30 грудня 1987 р., засновник Харківської філії Української Гельсінської Спілки (УГС, 1989). 17 липня 1988 р. заснував у Харкові Гельсінську Групу, якою керував упродовж 1988–1990 рр., до її реорганізації в Республіканську партію, яку також очолював. У серпні 1988 р. вперше у Харкові підняв жовто-блакитний прапор біля пам'ятника Тарасові Шевченкові з активістами УГГ.

У 1991 р. навчався на філологічно-філософському факультеті Українського Вільного Університету у м. Мюнхен.

У 1991 р. реабілітований Генеральною Прокуратурою України «за відсутністю складу злочину», того ж року прийнятий до Спілки письменників України.

Поетичні твори С. Сапеляка вперше були опубліковані за кордоном. 1983 р. у Швейцарії була опублікована невеличка збірка поезій німецькою мовою «Tag des jungen Laubes» («День молодого листя») у перекладі Анни-Галі Горбач. Поезії С. Сапеляка друкувалися на сторінках періодичних видань, в антологіях та збірниках.

За життя поета побачили світ поетичні збірки «Без шаблі і Вітчизни» (Торонто, 1989), «З гіркотою в камені» (Нью-Йорк, 1989), «Тривалий рваний зойк» (Київ, 1991), «Журбопис» (Харків, 1995), «Страсті по любові» (Харків, 2000), «Во ім'я Слова» (Харків, 2007, 2-ге допов. вид., 2010), «Кричі часу» (Харків, 2011), «Незів'яле листя» (Харків, 2011) та ін. Вибрані твори «І каміння те стало хлібами...» (Т. 1–3. Харків, 2011) охоплюють поезію, публіцистику, мемуари, листування Степана Сапеляка, статті на літературознавчі, мистецтвознавчі теми.

Спогади Степана Сапеляка «Хроніки дисидентські від головосіку: невольничя мемуаристика» (Київ, 2003, 2-ге вид., допов., Харків, 2007) розповідають про його тернистий життєвий шлях: арешт за «антирадянську агітацію та пропаганду», перебування в радянських концтаборах, діяльність в УГС, участь у харківських акціях протесту, що наближали здобуття Україною незалежності.

Літературна творчість та громадська діяльність Степана Сапеляка відзначена низкою державних нагород України та літературних премій. У 1993 р. за книгу віршів «Тривалий рваний зойк» удостоєний Державної премії України імені Тараса Шевченка. Степан Сапеляк – лауреат Всеукраїнської літературної премії імені Левка та Богдана Лепких (1995), лауреат премії імені Володимира Свідзінського (2002) за книгу «Страсті по любові», Літературної премії імені Володимира Сосюри та ін.

За вагомий особистий внесок у національне та державне відродження України, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і незалежності, активну політичну і громадську діяльність Степана Сапеляка нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня (2005),

відзнакою Президента України – Хрестом Івана Мазепи. Він почесний громадянин м. Тернопіль (2011).

У січні 2012 р. на будинку Чортківського педагогічного училища на Тернопільщині відкрито меморіальну таблицю, з увічненням подвигу юнаків Росохацької групи. 26 березня 2016 р. в с. Росохач на приміщенні школи, де вчився Степан Сапеляк, відкрито меморіальну таблицю. У травні 2017 р. на колишньому приміщенні обласного управління КДБ у Тернополі, в підвалах якого у 1973 р. дев'ять місяців утримували під слідством С. Сапеляка, встановлено пам'ятну таблицю.

У 2017 р. засновано Всеукраїнську літературну премію імені Степана Сапеляка.

Біобібліографічний посібник *«Степан Євстахійович Сапеляк – поет, літературознавець, громадський діяч»* охоплює бібліографію окремих друкованих видань та публікації творів видатного українського поета, публіциста, літературознавця, правозахисника, а також літературу про його життя й діяльність. Відображено літературу, опубліковану упродовж 1974–2021 рр.

Матеріал систематизовано за двома основними розділами: *«Хронологічний покажчик творів Степана Сапеляка»* і *«Література про Степана Сапеляка»*. Розділ *«Хронологічний покажчик творів Степана Сапеляка»* складеться з підрозділів: Вибрані твори; Окремі видання; Публікації творів С. Сапеляка в антологіях, збірниках, періодичних виданнях (Поезія; Переклади творів С. Сапеляка; Степана Сапеляк – перекладач; Звернення, промови, публіцистика; Листування; Мемуари; Літературознавство. Літературна критика; Мистецтвознавство); Видання за редагування та упорядкування С. Сапеляка; Інтерв'ю, бесіди зі Степаном Сапеляком. До розділу *«Література про Степана Сапеляка»* увійшли підрозділи: Життя, творчість та громадська діяльність С. Сапеляка; Вшанування пам'яті С. Сапеляка; Художньо-мистецькі твори, присвячені С. Сапеляку; Метабібліографія.

У межах розділів матеріал розміщено за хронологією, далі – за абеткою авторів та назв. Після бібліографічного опису вказано шифр зберігання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. ВЗУ – відділ зарубіжної україніки, Арх – Архівний фонд НБУВ. У розділах «Поезія», «Публіцистика. Літературна критика. Мистецтвознавство», «Редагування», «Переклади» у межах року документи систематизовано за схемою: окремі твори поета; публікації у журналах, збірниках. Рецензії на окремі книги подано після рецензованих творів.

Бібліографічні записи у покажчику мають суцільну нумерацію. Допоміжний апарат складають: *Зміст, передмова, стаття від укладачів; Покажчик імен.* У ньому містяться усі прізвища (авторів, укладачів, редакторів, перекладачів та осіб, про яких йдеться), які зафіксовано у бібліографічних записах. Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні національними та міждержавними стандартами.

При підготовці покажчика використано фонди, каталоги і картотеки Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки, державні поточні бібліографічні посібники, інтернет-ресурси. У фондах НБУВ зберігається збірка поезій Степана Сапеляка «Незів'яле листя» з автографом автора, а також тритомник творів поета (Харків, 2011) з дарчим написом від родини Сапеляків. У фондах Тернопільської ОУНБ зберігаються збірки поезій «З гіркотою в камені», «Журбопис», «Страсті по любові», «Во ім'я Слова» з автографом поета, а також тритомник творів з дарчим написом Степана Сапеляка.

Укладачі висловлюють щиру подяку за уважний розгляд праці та слушні зауваження і пропозиції рецензентам – заступнику директора Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка Людмилі Володимирівні Глазуновій, старшій науковій співробітниці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Ірині Геннадіївні Лихановій, старшій науковій співробітниці Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Роксані Борисівні Харчук. Велика вдячність за допомогу в уточненні деяких бібліографічних відомостей завідувачці Регіонального інформаційного центру «Харківщина» Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки Ларисі Олександрівні Сашковій, письменнику, поету, журналісту Володимирі Павловичу Бондаренку. Особлива вдячність співробітникам Тернопільського історико-меморіального музею політичних в'язнів і Тернопільського обласного краєзнавчого музею за надані фотодокументи.

Покажчик адресовано науковим, науково-педагогічним, педагогічним і бібліотечним працівникам, студентам ЗВО, літературознавцям і культурологам, історикам, усім, хто цікавиться розвитком красного письменства. Сподіваємося, посібник прислужиться глибшому пізнанню творчої спадщини видатного українського поета Степана Євстахійовича Сапеляка та пошануванню його пам'яті.

Тетяна Добко

Хронологічний показник творів Степана Сапеляка

Публікації творів Степана Сапеляка

Вибрані твори

1. **І каміння те стало хлібами...** : у 3 т. / Степан Сапеляк ; худож. оформл. В. Носаня. – Харків : Майдан, 2011. – (Українська словесність ХХ–ХХІ ст.).

Т. 1 : Поезії / перед. слово М. Ткачука, О. Білика, с. 9–37 ; худож. В. Ігуменцов. – 336 с. : портр., іл. – Бібліогр.: с. 329–332 та в підрядк. прим. – Бібліогр. творів С. Сапеляка: с. 329–330.

До першого тому увійшли статті про життєвий і творчий шлях автора, промови та основна частина тому – поезії, написані у різні роки, зокрема й під час довголітніх ув'язнень та заслань.

Зміст: Життєглас (Власною рукою писаний); *Микола Ткачук*. Скорботна пісня України (Творчий портрет Степана Сапеляка), с. 9–27; О. Білик. «...В тюрмі був єдино за слово своє» («Житіє» Степана Сапеляка: жанр, композиційна структура), с. 28–37; СЛАВНИК. Слово, виголошене на врученні Державної премії України імені Т. Г. Шевченка за 1993 рік; Слово на захист традиції у красних мистецтвах, виголошене на врученні літературно-мистецької премії імені Богдана та Левка Лепких за 1995 рік; Слово, виголошене на врученні премії фонду Воляників-Швабінських Української Вільної Академії та Українського Вільного Університету, США; «кружляють тін з ґратами на тілі...». І СЛОВО МЕНІ ЯВИЛОСЯ. Слово на зажинок; Слова віща голосінь; Слово про зло...; Арештантське; Над барикадами ридань; Наскальна сльоза ; Благання; Се є житіє самого автора, що в тюрмі був єдино за слово своє, хоч про те, читачу, в житті сім не писано, но перлами сими оплакано є; Тернос малий в нечутнім голосінні; Перла перша (покутська); Перла друга (гучна); Павза; Глосарій: [присвячую Валерію Бондаревому, що дружимо творчо і повсякчас]; Перла третя (остання). ТРИВАЛИЙ РВАНИЙ ЗОЙК: Цим твором автор продовжує житіє і розповідає про сім днів творіння граду невольничого УРАЛЛАГу. Невольничя рапсодія; По колу; Мої дні; Істина; ЖУРБОПИС. Пророцтво поезії; Непокора. Свобода. Життя; Кілька згорьованих строф; До терпіння; До лукавих: [пам'яті Василя Стуса]; Ріста: [на смерть довголітнього політв'язня Ю. Литвина]; Елегія (собі до дня народження); Дзвони; Поверніться лицем до серця; Псалом Благовіщенню; Зрячим; Я чую сон; У сповідь [Євгену Сверстюкові]; В зітханні; Мос...; Юдине; Три елегії; Відлуння совісті: [Григорієві Кочуру]; Три елегії у метаморфозах. БЕЗ ШАБЛІ І ВІТЧИЗНИ: Літургія на честь Собору Св. Покрови в Харкові; Літопис слова; Реквієм серцю: [до 50-тих роковин штучного голоду на Україні]; П'ята печать: [М. Лукашу]; Герніка Чорнобиля; Пам'яті Євгена Плужника; «сині кола...»; «В чужім вікні знайомий привид...»; Монолог з минулим; Вінніпег. Пам'ятник Т. Г. Шевченкові (епістолярна елегія); Нью-Йорк. Статуя Свободи (мала медитація); Вінніпег. Меморіал штучного голоду на Україні; Диптих з похоронкою; До боягузів. ПРИГОТУВАННЯ ДО СПОКУТИ: Приготування до спокути; Парастас (Світський); Нагірне слово; Псалтир пом'янальний (Фрагмент); Розмисел спокутника (Великодній); О благодаті

Вертоград; Моя Україно, смертна каро; Апокаліпсисне; Калинові еллади; Причинна (Триптих-передчуття); Артемій Ведель; Гнат Хоткевич. ЗАРУБИНИ ПАМ'ЯТІ: З німиці пам'яті (болещі мої побожні й світські із панегіриком гетьману Іванові Виговському уголос початому); Данило Галицький; Мазепа (Туга пам'яті); Руно слобожанське (Лірницьке); Відвідини пам'яті; Кахлі (Гуцульсько-Слобідський цикл). ПЕЙЗАЖ З МАТЕР'Ю: Слово до матері (Цикл); Село мого дитинства; «Ой ти гореньку-горе...»; Березень. В ПОЛУЦВІТКУ ЛЮБОВІ: В полуцвітку любові (Цикл); Я п'ю, кохана, за любовну думу; «Ви зрадили мені печальними очима...»; «Вечірній оксамит – зорі Твоєї мить...»; «Дві лінії від тебе і до тебе...»; Червоний вальс; «Ти там вечеряєш одна...»; «Зі мною будь. Твій сум і паморозь Твоя...»; Блюзовий етюд; Блюз до жовтої блузи; Пісенька розлуки; «якийсь блакитний сон...»; «Осінній сад. Твій пальчик в персні...»; «А йшло до снігу. Йшло до снігу...»; Осінній романс; «Чому мовчиш?.. Світає вже...»; «Ти вся. Я весь. Ніч вересніє...»; Ноктюрн № 1; «в білих оскоминах...»; До альбому; Спізніла елегія: [Н. Поклад]; До розлуки; Притча; До ворожіння; Сонячні етюди; «На білий перецвіт – пустоцвіт осінній...»; Листопад; Осінне VI; Хризантеме; «Я плакав ув осінні зливи...»; «Знаю. Дощі відболілись...»; «Давнієм ми. Не видно краю...»; Синьооке видиво; «серце моє...»; «злюбилося тая панна...»; «сидимо укупі...»; «стоїть бутля...»; «в тій світлиці...»; «напував слъозою...»; «мені...»; «любове, – кажу, – любовенько...»; «червоними яблуками...»; «мені коня напувай...»; «...Звуся гульком, моя мила...»; [Цикл]; СИВОЛОБИ ВЖЕ СЛОВА: Доле моя, хрестиком вишита; Це титло слова родове (Цикл); Тебе я віршем охрестив; І день був шостий... [Ювілярна посвята на честь поважного вченого, мистецтвознавця Василя Отковича]; На честь ювіляра: [Богданові Хаварівському]. Із циклу «В золищі СЛОВА»: Степова балада; Слово о роді; ...І слів сумне сапеляків'я...; Мій суме несусвітній; Слово про мову...; «Було СЛОВО...». УКРАЇНСЬКИЙ РЕКВІЄМ: Вступ; Частина I. Пролог; Частина II. Голос 33-го; Частина III. Покутний тропар; Частина IV. Голосіння; Частина V. Бабин Яр; Частина VI. Герніка Чорнобиля; Частина VII. Б'ють дзвони; Частина VIII. Голос віри; Частина IX. Епілог; Публікації творів [С. Сапеляка]; Література про поезію і творчість С. Сапеляка.

B358445/1

2. **Т. 2 : Есеї. Рецензії. Статті** / Степан Сапеляк ; перед. слово В. Сагана ; худож. Б. Сорока. – 376 с. : портр., іл.

Представлено літературно-критичні, публіцистичні статті й есе, розвідки в царині живопису, виступи, звернення тощо. Із них постає незглибимий космос індивідуальної, вистражданої естетики поета, доступної щиро зацікавленому, інтелектуально й художньо проникливому читацькому світосприйняттю, чільними в якому є передусім віра й пошук Абсолюту, Україна, її наскрізна буттєво-історична й етнопсихологічна ідея, суспільна демократія та свобода людини.

Зміст: Василь Саган. На вістрі тривоги: тайна сьома творчості Степана Сапеляка, с. 3–10; ЗАПРИЧАСТЯ СЛОВОМ: Шевченкове слово в моєму житті; Мій Франко; Ці кричі слова крем'яних її вершин; (Почуття одержимості у Лесі Українки); Велика Правда Олени Теліги (Тривога повернення); Богдан та Левко Лепкі – осягання духовного подвигу (Слово на захист традиції у красних мистецтвах); Осмислення непокори й означення волі у творчості Грицька

Чупринки; Земний і небесний скарб Свідзінського (З виголошеного на врученні літературної премії імені Володимира Свідзінського за 2003 рік); Щоб минуле не щезало... : [Андрій Кондратюк. Хутір. Рівне: Волинські обереги, 2005]; ...Лебедине знамено Ярослава Павуляка; «Усна історія» сумління й нонконформізму : [Юрій Зайцев. Українська історія під судом КГБ – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. Юрій Зайцев. Одержимість: інтерв'ю Ю. Зайцева з Ігорем Калинцем. Львів, 2002]; Юрій Клен (Освальд Бурггардт): (Прочитання епопеї «Попіл імперій»); Нотатки з прочитання історичної повісті Анатолія Стожука «Під мурами Острозькими»; Духовні вправи Миколи Ткачука (Ювілярне слово на пошанівок вченого-франкознавця, письменника, педагога); Соборність слова і світлого Духа: [Великдень в українській поезії / упоряд. Н. О. Данилевська. Ніжин, 2009]: «І приходили ангели...»: [Віталій Круглов. Проекції: поезії. Харків, 2007]; Філігрань слова Василя Рябого: [поет Олексій Ковалевський]; «Вірші, мої вівці...»; «Коли пече в грудях...»: [творчість Богдана Мельничука]; Мить відлітаючої радості: [Богдан Мельничук. Скрипка від старого: нові новели. Тернопіль, 2004]; На бистрині доль: [Володимир Михайловський. Між страхом і любов'ю: проза. Чернівці]; Плащаниця скорботи К. Маковійського; «Куди воно йдешь...»: [Віктор Мазаний. Тінь павука. Рівне, 2006]; І слово стало піснею...: [Василь Васкан. Спів душі: вибране. Чернівці, 2006]; «Правда правді правду в'яже» (Сюрреалістичні візії у травестійному творі Ол. Аулова «Обличчя»); Книга, що вчить гідности: [Гетьман. Т. 1. Шляхи. Т. 2. Осмислення Київ: Темпора, 2009]; Очищення словом, або Сповідь поета Володимира Бондаренка. КРАСЕН БОЖИЙ МИР: Світ «зимових дерев» (Духовне тло художників-нонконформістів шістдесятих); Красен Божий мир: [маляр Олег Лазаренко]; Віктор Гонтарів в ескізі (Знаний і незнаний); Духовний вітвар Леоніда Чернова (Пролог до творчості художника в контексті часу); Відгомін душ живих...: [Світлана Єременко. Живопис як молитва. 2010]; Ліричний жанр у творчості художника Олександра Шеховцова; Естетичний простір художника Анатолія Мельника; Воздвиження пам'яті й духа: [Іконостас церкви Воздвиження Чесного Хреста з монастиря Скит-Минявський. Львів, 2005]; Дива барви животворящі (Спроба осмислення малярського житія Н. Чернової); Ренесансні рефлексії Петра Ганжі (Штрихи мистецької творчості); Дух та інтонації Прометеїзму в творчості художника Мирослава Отковича; Творчий акт як доля у Вадима Петрова; Сумління болю художника Валерія Бондаря; Михайло Попов (Обрії рідного хутора); В любові до Бога і святої глиночки (Кераміка П. Мося); Творити на повну силу... (Кілька штрихів до творчості Володимира Носаня); Володимир Носань з відстані Карпатських краєвидів; Світла надія мистецької школи (Віктор Гонтаров); Штихелем «про чесний рід...» (Штрихи до творчості мистців різьби Євгена Романенка та Миколи Чаплі). ПРИЗНАЧЕННЯ СЛОВА: Відкритий лист Президентові України пану Віктору Ющенкові: [4.05.2005]; Голос опозиційного глузду Слобожанщини (До 20-річчя заснування Української Гельсінської Спілки на Слобожанщині) [гласне осмислення]; Слідами народньої пам'яті; Профанований демократизм чи ліберальне браконьєрство у світлі християнських імператив (Особа, культура, політика, права людини); Грант для «постмодернізму» чи матриця денаціоналізації культури (література); Мементо морі; Сівач справжніх зерен – Володимир Левченко: нарис; Світлій пам'яті лауреата Шевченківської премії, академіка живопису В. Гонтарова; На заснування

громадського культурологічно-мистецького фонду «До джерел рідного краю»; Мій Тернопіль по невольничий...; Із невіголошеного слова: На присудження літературно-мистецької премії імені братів Лепких; З маргінесу гідності; Право на щастя кожного... (Відкритий лист Голові міста Харкова Шумілкину В. А.); Свобода слова... Чия?; Його духовна цитадель: Чи є альтернатива Національному Шевченківському комітетові?; Ювілейне слово на пошанівок моєї матері Ганни Сапеляк; У тенетах ліберальної облуди; Його сила світла – нездоланна (Слово до некрологу Левка Горохівського); «Перемагають і жить...», або ж Холодний лютий на Банковій; Слово, виголошене на врученні ордена «За заслуги» III ступеня.

B358445/2

3. Т. 3 : Спогади, листування, нотатки з щоденника /

Степан Сапеляк ; перед. слово М. Жулинського, Д. Мейса ; худож. О. Заливаха. – 384 с. : іл., фот.

До третього тому увійшли спогади С. Сапеляка «Хроніки дисидентські від головосіку», які розповідають про тернистий шлях поета: арешт за «антирадянську агітацію та пропаганду», ув'язнення в радянських концтаборах, діяльність в УГС, а також яскраві сторінки національно-визвольних змагань під час «перебудови», зокрема на Слобожанщині, одним із лідерів яких був автор. До тому увійшли інтерв'ю, листування, щоденникові записи, у яких теж виразно відтворена пережита епоха, гостро і глибоко аналізуються явища, події, факти, мріється про майбутнє, базоване на історично тяглих, незнищених українських цінностях.

Зміст: Від автора; *Микола Жулинський.* Самозахистом йому було слово, с. 7–14; *Джеймс Мейс.* Сльоза з полону йде..., с. 15–18. ХРОНІКИ ДИСИДЕНТСЬКІ ВІД ГОЛОВОСІКУ. Політична ситуація в УРСР напередодні тотальних арештів 1972 року; Родинні штрихи. Причина мого арешту; Урал. Пермська область. Концтабір № 389/36. Кучіно; Страйк непокори. Причини та наслідки; Рух опору в концтаборі на тлі польської «Солідарності»; Етапи. Заслання; Я живий; Повернення; Слобожанщина. Гласне осмислення; Заснування Української Гельсінської Групи в Харкові; Реорганізація УГГ в УГС. Причини чи закономірність? ; Політична, соціальна та культурна ситуація на Слобожанщині 1989–91 рр. ; Від'їзд до Канади. Мої хресні дороги до США, Англії, Німеччини; Повернення в Україну. Харків. Реакція КГБ на мій приїзд; ГКЧП. Харків; День незалежності. Моя політична реабілітація; Обрання до СПУ. Занепад УРП; Замість епілогу. НЕВОЛЬНИЧІ СИЛЬВЕТИ. Невольничі силвети; Прапорщик із людським лицем; Олег Крамар і тріо Мареничів у Харкові; Василь Лісовий; Горлівка. Втеча; Хабаровський централ. Полковник Фещенко М. П.; УРАЛ НАДДОСВІТНІМ СНІГІВ'ЯМ. Невольничий есей з материнським листом; ЛИСТИ [С. Сапеляку від Є. Сверстюка, Н. Світличної, М. Коцюбинської, М. Горбала, І. Калинця, В. Чорновола, Анни-Галі Горбач і О. Горбача, Л. Лук'яненка, М. Осадчого, В. Лучука]. ЩОДЕННИКОВІ НОТАТКИ. ДОДАТКИ: 1. Клопотання С. Сапеляка до Голови Ради Міністрів УРСР О. Ляшка (1974); 2. Вимога С. Сапеляка до Голови Верховної Ради СРСР про тримання під арештом згідно зі статутом політичного в'язня (1974); 3. Заявлення С. Сапеляка в представительство ООН по правам человека в Москве по факту изъятия и конфискации текста Всеобщей Декларации

прав и свобод человека (1975); 4. Заявление С. Сапеляка Начальнику Скальнинского КГБ, Прокуратуре СССР по надзору за лагерями, Председателю КГБ СССР, Генеральному прокурору СССР об объявлении голодовки (1975); 5. Протест С. Сапеляка начальнику учреждения ВС 389/36 против принудительной работы в день религиозного праздника (1977); 6. Заява-протест С. Сапеляка до Президії Верховної Ради СРСР про оголошення голодування (1977); 7. Звернення політв'язнів 36-ї зони до радянської делегації в Белграді; 8. Два листи політкаторжанина Дмитра Басараба на заслання (1979); 9. Лист П. Скочка до Міністерства культури УРСР про реєстрацію УАНТІ (1987); 10. Звернення на захист ідеї творчої свободи в національній культурі (Література) (1988); 11. Ю. Стадниченко, Р. Гнатишин. Тінь на ясний день з приводу однієї передачі радіостанції «Свобода» («Соціалістична Харківщина», 1988); 12. Відкритий лист С. Сапеляка до редакції газети «Соціалістична Харківщина» «Поверніть мені гідність»; 13. Лист І. Кравціва до редакції газети «Соціалістична Харківщина» (1988); 14. Лист Є. Захарова до редакції газети «Соціалістична Харківщина» (1988); 15. Лист М. Луговенко до редакції газети «Соціалістична Харківщина» (1988); 16. І знову про тінь на ясний день («Соціалістична Харківщина», 1988); 17. А. Макогонов. Пропозиція для РС «Свобода», або Автори і персонажі мюнхенської радіостанції («Соціалістична Харківщина», 1988); 18. Відкритий лист А. Макогонова О. Горбачу з «Соціалістичної Харківщини»; 19. Открытое письмо С. Сапеляка в редакцию газеты «Социалистическая Харьковщина» (1988); 20. А. Макогонов. Крок до хаосу («Соціалістична Харківщина», 1989); 21. «Акція». Як і для чого це робиться («Соціалістична Харківщина», 1989); 22. Є. Сергієнко. Час вимагає дій. Екологічний мітинг на стадіоні (Офіційна інформація газети «Соціалістична Харківщина», 1989); 23. Г. Скибин. Дискуссия с кулаками (1989); 24. С. Горбунова. Чего же они хотят?; 25. Г. Чиркин. Под знаком трезубца предлагают вести перестройку представители Украинского хельсинкского союза; 26. Заява-засторога до чинних діячів науки, культури, громадських інституцій зорганізуватися у Об'єднуючий Провід «XXI століття – берег надії»; 27. Исторична довідка про Пам'ятний Хрест жертвам голодомору 1932–1933 років (м. Харків); 28. Громадський комітет захисту прав Української Греко-Католицької Церкви; 29. О. Г. Бажан. Спроби протидії КДБ УРСР становленню та функціонуванню Народного Руху України; [Фотодотаток]; Післямова.

В358445/3

4. **Вибране** : [поезії] / Степан Сапеляк ; упоряд., авт. передм. і післямови Б. Мельничук ; худож І. Остафійчук. – Тернопіль : Терно-граф, 2017. – 175 с. : іл., фот.

Зі змісту: Тривалий рваний зойк / Богдан Мельничук; [Розділи]: Свобода слова; Слово на зажинок; Парастас; Слово до матері; Приготування до спокути; В поцілунку любові [поезії] / С. Сапеляк; На вістрі тривоги: сім секретів поезії Степана Сапеляка / Саган Василь; Довічний журбопис / Богдан Мельничук.

Ва846725

Рец.: Блаженко А. «Слово розіп'яте й соняшнооке...» / А. Блаженко // *Голос народу*. – 2018. – 10 серп. (№ 32). – С. 5;

Вовчанська В. Співець сльози з-за ґрат... : [відгук на кн. С. Сапеляка «Вибране»] / В. Вовчанська // *Вільне життя плюс*. – 2018. – 13 лип. (№ 54). – С. 6. – (Щойно прочитане); Гаврилюк Н. Із персня калини: Степан Сапеляк / Н. Гаврилюк // *Літ. Тернопіль*. – 2018. – № 4. – С. 66–68; Заморська Л. Його вірші «промивали» свідомість : [про кн. «Степан Сапеляк. Вибране»] / Л. Заморська // *Ria плюс*. – 2018. – 21 берез. (№ 12). – С. 18; [Мельничук Б.] «Вибране» Степана Сапеляка [огляд збірки творів письменника, 1-го вид. серії «Краяни – лауреати Шевченківської премії», зініційованої голов. ред. журналу «Літературний Тернопіль» та за підтримки місцевих органів влади] / І. Гаврильцьо // *Вільне життя плюс*. – 2018. – 2 лют. (№ 9). – С. 6 : іл. – (Щойно з друку); Мельничук Б. Започаткували нову серію книг... : «Краяни – лауреати Шевченківської премії. Вибране» : [про вихід першої кн. з даної серії «Вибране» С. Сапеляка] / Б. Мельничук // *Свобода*. – Тернопіль, 2018. – 12 січ. (№ 4). – С. 1 : іл.

Окремі видання

5. **Tag des jungen Laubes** / Stepan Sapeljak ; Kuratorium Geistige Freiheit ; Aus d. Ukrainischen von Anna-Halja und Marina Horbatsch. – Bern ; Thun : Kuratorium Geistige Freiheit, 1983. – 14 S. : Abb. – (Literaria Ucraina samwydaw).

День молодого листя / пер. з укр. Анна-Галя і Марина Горбач. – Швейцарія, 1983. – (Серія «Самвидави України»).

6. **Vor den Ruinen der Kathedrale** : Poems / Stepan Sapeliak ; Ievhen Sverstiuk ; Aus dem Ukrainischen von Katherina Horbatsch. – Bern : Kuratorium Geistige Freiheit, 1987. – 12 S. – (Literaria ucraina., Samwydaw). – Cover title: Das Evangelium des Toren.

Responsibility: Stepan Sapeljak. Theatrum mundi; Der zweite Mythos des Sisyphos / Jewhen Swerstjuk. In der Festung des Bösen: das Evangelium des Toren

7. **Без шаблі і вітчизни** : [поезія] / Степан Сапеляк ; авт. перед. слова А. Шум ; обкл. та мист. оформл. І. Остафійчук ; Асоц. діячів укр. культури. – Торонто : Вид. Дослід. ін-ту «Україніка», 1989. – 128 с. : іл., портр. – (Бібліотека сучасної поезії ; ч. 1). – Тит. арк. парал. англ.

ВА608187; ВЗУ 10350 укр.

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3640/file.pdf>

8. **З гіркотою в камені** : поезії / Степан Сапеляк ; перед. слово Олександра Борисенка ; обкл. Григорія Гірчака ; іл. Валерія

Бондаря ; мист. оформл. Ігоря Бондаря. – [Нью-Йорк] : Сучасність, 1989. – 158 с. : іл. – (Бібліотека Прологу і Сучасности ; ч. 184).

Желехівський Б. № 66; ВЗУ 5913 укр.

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/11938/file.pdf>

Рец.: Нові надіслані книжки. Степан Сапеляк. З гіркотою в камені // *Нові дні*. – Торонто, 1989. – Ч. 477, листопад ; Появилася збірка поезій С. Сапеляка // *Свобода*. – Джерсі-Сіті, 1989. – 25 квіт. – С. 1 ; *Сварог Д.* Ритми душевного болю [про збірку С. Сапеляка «З гіркотою в камені»] // *Укр. вісті*. – Детройд, 1989. – Ч. 23, 4 черв.

9. **Тривалий рваний зойк** : поезії / Степан Сапеляк ; передм. П. Мовчана «Слова, що виголошувались подумки», с. 3–9. – Київ : Радян. письменник, 1991. – 189 с.

Ао255936

10. **Журбонис** : [поезія, публіцистика] / Степан Сапеляк ; худож. оформл. В. Петрова, Т. Пліски. – Харків : Майдан, 1995. – 93 с. – (Лауреати державної премії України ім. Т. Г. Шевченка). – В тексті репродукції В. Гонтаріва.

Ва561436

Рец.: [Петро Сорока]. Осяння Степана Сапеляка / П. С. // *Форум*. – 1996. – № 1. – С. 125–127.

Ж15188

11. **Страсті по любові** : поезії / Степан Сапеляк ; вступ. ст. М. Ткачука [«Скорботна пісня України (творчий портрет Степана Сапеляка)»]; худож. В. Гонтарів. – Харків : Майдан, 2000. – 130 с. : іл. – (Серія «Руно слобожанське Третє тисячоліття»). – Бібліогр.: с. 125–126.

Ва671932

12. **Хроніки дисидентські від головосіку**: невольничя мемуаристика / Степан Сапеляк ; вступ. ст. Миколи Жулинського «Самозахистом йому було слово» ; передм. Джеймса Мейса «Сльоза з полону йде». – Київ : Смолоскип, 2003. – 263 с. : фотоіл.

Ва638785

Див. також №№ 397, 405.

13. **Во ім'я Слова** : поезії / Степан Сапеляк ; худож. оформл. В. А. Носань ; худож. І. Остафійчук. – Харків : Майдан, 2007. – 150 с. : іл., портр.

Розділи: Свобода слова; Слово на зажинок; Парастас; Слово до матері; Приготування до спокути; В полуцвітку любові.

Зі змісту: Літургія спокути : [поезія С. Сапеляка] / Микола Шатилов. – С. 101–109.

Рец.: Мельничук Б. «Визбирати Його святозавітні зерна...» / Б. Мельничук // *Вільне життя*. – 2008. – 17 трав. – С. 5.

14. **Хроніки дисидентські від головосіку** : невольнича мемуаристика / Степан Сапеляк. – 2-ге вид., допов. – Харків : Майдан, 2007. – 252 с. : фотоіл.

15. **Во ім'я Слова** : поезії / Степан Сапеляк ; худож. оформл. В. А. Носань ; худож.: І. Остафійчук, В. Лобода. Б. Сорока. – 2-ге вид, допов. – Харків : Майдан, 2010. – 184 с. : іл., портр.

Зі змісту: Літургія спокути : [поезія С. Сапеляка] / Микола Шатилов. – С. 101–109; На вістрі тривоги: сім секретів поезії Степана Сапеляка / В. Саган. – 171–177; Про автора. – С. 178–190.

16. **Кричі часу** / Степан Сапеляк ; [грав. І. Остафійчука]. – Харків : [ФОП Кудлай В. В.], 2011. – 103 с. : іл. – У футлярі разом з кн. В. Бондаренка.

Ва749777

17. **Незів'яле листя** : поезії / Степан Сапеляк ; передм. автора: «Доля моя, хрестиком вишита...». – Харків : Майдан, 2011. – 240 с.

Ао269739

Публікації творів С. Сапеляка в антологіях, збірниках, періодичних виданнях

Поезія

18. **Вірші з заслання** / С. Сапеляк // *Сучасність*. – 1979. – Ч. 4. – С. 33–39. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3093/file.pdf>

Зміст: Притча про час; «Пустилися зіниці з віч»: Дедикація д-рові Манфредові Гавсманові; Мої дні; Моя любов; Нерв; «Бачу тебе, дощику...»: Дедикація Б. Мерхенс; Монолог з минулим; Докір; Малий гімн; Світало (фрагмент триптиху).

19. **Вірші з заслання та з-за ґрат** / С. Сапеляк // *Сучасність*. – 1980. – № 5. – С. 26–29.

Зміст: Дзвони; Бані; До терпіння; «Сіни навстіж. Стиха ломить кість...»; Тобі останній вірш; Світало (фрагмент триптиху).

Ж14413/1980/20/5

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3112/file.pdf>

20. **Мовчу до себе** : [поезії] / С. Сапеляк // *Сучасність*. – 1981. – № 1. – С. 18–20. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3123/file.pdf>

Зміст: «З двох боків...»; Новорічне; Різдвяне II; Стекло лице; До боягузів.

21. **Істина; Різдвяне III** : [поезії] // Нові дні. – Торонто, 1982. – Ч. 384, лютий.

22. [Поезії] / С. Сапеляк // Нові дні. – Торонто, 1984. – Ч. 413–414, липень–серпень.

23. **Герніка Чорнобиля; І озовімося – мій дім, мій храм** : [присвячую пані А-Г. Г. [Анні-Галі Горбач] у Тисячоліття Українського Хрещення] / С. Сапеляк // Сучасність. – 1988. – № 7/8. – С. 15–20.
Ж14413/1988/28/7-8

24. **Герніка Чорнобиля; Vivo Voco!** : [матері радян. солдата-українця, що загинув в Афганістані]; Світає : [матері афганця, що поліг на рідній землі] / С. Сапеляк // Укр. вісник : громад. літ.-худож. та сусп.-політ. журн. – 1987. – № 7, 8, 9/10. – С. 324–326. – Передрук самвидавного журналу з України. Балтимор-Торонто, 1988. – URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/8016-ukrayinskiy-visnik-1987-ch-7-8-9-10/>

25. [Добірка віршів] / С. Сапеляк // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2. – С. 137–144.

Зміст: Харківський сонет; Реквієм серцю (З книги «Над барикадами ридань»); Родовід [посвята М. Осадчому]; Псалом Благовіщенню: [В. Чорноволу]; До лукавих: [пам'яті В. Стуса].

Ж72576; Желехівський Б. Ж 14/1988/2

26. [Поезії. Біографічна довідка] / С. Сапеляк // Кафедра. – Одеса ; Львів, 1988. – № 1. – С. 61–65 : портр.

Зміст: Автограф; Біографічна довідка; Із книги «Йов»: Ріета: на смерть Юрія Литвина; Совість: до 80-ліття Григорія Кочура; До забутого кохання.

Ж72576

27. **П'ята печать** : [М. Лукашеві] / С. Сапеляк // Сучасність. – 1989. – № 2. – С. 25–26. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3291/file.pdf>

28. **Світку мій (поетичне літочислення)** / С. Сапеляк // Сучасність. – 1989. – Рік 29, Ч. 4. – С. 18–19. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3293/file.pdf>

29. **У 110-у роковину від дня народження:** Елегія до епітафії Гн. Хоткевичу; Мазепа: (Туга пам'яті) / С. Сапеляк // Визвольний шлях. – 1989. – Кн. 7. – С. 836–838. – Відом. про авт.: с. 838.

Ж15065

30. **Вінніпег. Пам'ятник Т. Шевченкові** (епістолярна елегія) / С. Сапеляк // Сучасність. – 1990. – № 3. – С. 8–9.

Ж14413

31. **Цим твором автор продовжує житиє** і розповідає про сім днів творіння граду невольничого Ураллагу: «Вмираємо і живемо...» / С. Сапеляк ; іл. Михайла Попова // Кафедра : літ.-мист. та наук.-попул. кварталник / Укр. асоц. незалеж. творчої інтелігенції. – Львів, 1989. – № 8. – С. 63–66: іл. – Михайло Попов. Портрет Сапеляка. – С. 202. – Передрук: Укр. вид-во «Смолоскип» ім. В. Симоненка, Торонто; Балтимор, 1990.

ВЗУ

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/14164/file.pdf>

32. **Мазепа : [вірш]** / С. Сапеляк // Ленін. зміна. – 1990. – 21 квіт. – С. 12.

33. **[Поезії]** / С. Сапеляк // Поезія. 90'2 : збірник. – Київ : Радян. письменник, 1990. – С. 43–47.

Зміст: Із книжки «Врятовні строфи»: Невольнич рапсодія; Думи мої думоньки солоні чумаченьки; Мелодія відлуння.

Ж64409

34. **Поезія скорботної України** / С. Сапеляк ; передм. Д. Павличка, с. 2 // Київ. – 1990. – № 6. – С. 8–13.

Зміст: (Родовід); Елегія; Ріета; Довженко на засіданні Політбюро на початку 1944 року; Цим твором автор продовжує житиє і розповідає про сім днів творіння граду невольничого УРАЛЛАГУ.

Ж14227

35. **Скорботний сніг** / С. Сапеляк; іл. Марти Томенко з циклу «Великодні писанки» // Дзвін. – 1990. – № 5. – С. 5–96: портр.

Зміст: Нью-Йорк. Статуя Свободи (мала медитація); Літургія на честь Собору Святої Покрови в Харкові; Павза (містична); Тихе багатоголосся (за уявним твором Веделя); Гучне багатоголосся (тихе й немелодичне); Павза (голосна); Голос віри (мінорне п'яно іноді нечутно); Антифон перший: пісня 4-а; Містерія з молитвою (закінчення); Акафіст до ікони Пресвятої Богородиці з іконостасу Святої Покрови в Харкові; Пісенька розлуки.

Ж26476

36. **Елегія до епитафії Гн. Хоткевичу** / С. Сапеляк // Событие. – 1991. – 11 сент.

37. **Журбопис свободи** : лірико-драм. медитації / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 1991. – 5 груд.

38. **Золотий гомін** : [вірші] / С. Сапеляк // Однокласник. – 1991. – № 10. – С. 18.

Зміст: Родовід; Елегія.

Арх

39. **Недолею недолю віджену** / С. Сапеляк ; післямова С. Йовенко // Вітчизна. – 1991. – № 9. – С. 9–13.

Зміст: До розлуки; Вінніпег. Меморіал штучного голоду на Україні: [професорові О. Чинченкові]...; Моя Україно, смертна каро; Причинна: триптих-передчуття.

Ж22465

40. **О благодаті Ветрограде** : [вірші] / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 1991. – 5 груд.

Зміст: Бурсацький узвіз; Вертеп Слобожанський неслівський; Антифон.

41. **Різдвяне III; Різдвяне V** : [вірші] / С. Сапеляк // Голос України. – 1991. – 5 січ. – С. 10.

42. **Три елегії у метаморфозах** / С. Сапеляк // Тернопіль: Тернопільщина літературна. Дод. № 2. – Тернопіль, 1991. – С. 71.

Ж14369

43. **Літургія на честь Собору святої Покрови в Харкові** / С. Сапеляк // Визвольний шлях. – 1992. – Кн. 1. – С. 61–67. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/18270/file.pdf>

Зміст: Літургія на честь Собору Святої Покрови в Харкові: Січовому соборові 300 літ; Пісенька розлуки.

Ж15065

44. **Чотири Колядки** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 1992. – 1 січ.

Зміст: «біжить місяць ковалечко...»; «Прилетіли три зигзиці...»; «йшли з Полтави хлопці браві...»; «добрий вечір святий вечір...».

45. **З облоги ночі** : зб. невідомої поезії України 30–80 рр. / упоряд. М. О. Самійленко. – Київ : Укр. письменник, 1993. – 493 с.

Зі змісту: Се життя самого автора, що в тюрмі був єдино за слово своє, хоч про то, читачу, в житті сім не писано, но перлами сими оплакано еси; Цикл «П'ята печать» : П'ята печать; Елегія; Поверніться лицем до серця; Непокора. Свобода. Життя; До терпіння; Пам'яті Є. Плужника; «В чужім вікні знайомий привид...»; Монолог з минулим; До боягузів; Мое...; Вигнання; Весна; Надія; Краєвид моєї Вітчизни; 1937 рік; Перед сном; Мої дні; Істина; Зрячим; Різдвяне III; Різдвяне V; Синьооке видиво / Степан Сапеляк. – С. 368–385.

Ва550156

46. **Із недрукованого** : [вірші] / С. Сапеляк // Русалка Дністрова. – 1993. – № 14 (серп.). – С. 2 : фот.

Зі змісту: Невідомому поету; День молодого листя; Песимістичне; Сонячні етюди.

47. **Калинові Еллади** / С. Сапеляк // Основа. – 1993. – № 23. – С. 84–97: портр.

Зміст: Калинові Еллади: [посвята Петрові і Тетяні Мосям]; Моя Україно, смертна каро; Журбопис Свободи; Колядочка I; Колядка II; Колядка III; Колядка IV.

Ж14553

48. **Кілька штрихів до автопортрета** : вірші / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 1993. – 18 лют. – С. 3.

49. **Літописемність слова; Таїнство; Калинові еллади** : [вірші] / С. Сапеляк // Тернопіль. – 1993. – № 1. – С. 8–9.

50. **Богославень: Духовна поезія західноукраїнських авторів** / ред.-упоряд.: Б. Мельничук, М. Ониськів. – Тернопіль, 1994. – 514 с. – (Бібліотека журналу «Тернопіль» і газети «Русалка Дністрова»).

Зі змісту: Різдвяне III. Різдвяне V. Різдвяне VIII. Чотири колядки : вірші / С. Сапеляк. – С. 393–398.

51. **Журбопис свободи** : (лірико-драм. медитації) / С. Сапеляк // Русалка Дністрова. – 1995. – № 3 (лют.). – С. 3.

52. **Олівці-чарівці; Казочка про дрімайликів-калабайликів; Котики-воркотики-мяуанегдотики; Віршик; У калинки коло млинка** : [вірші] / С. Сапеляк // Тернопіль. – 1995. – № 4. – С. 93.

53. **Матер Долороса Деметра; Різдвяне III; Різдвяне V** / С. Сапеляк // Форум. – 1996. – № 2. – С. 29–34. (Поезія).

54. **[Поезії]** / С. Сапеляк // Боян: Поезія'97 : [збірник] / за упоряд. і ред. В. Коломійця. – Київ : Укр. письменник, 1997. – С. 73–75.

Зміст: Повернення блудного сина... (фрагмент); «На білий перецьвіт – пустоцьвіт осінній...»; «І снігурі шепочуть он про нас...»; «Ти там вечеряла одна...».

Ж64409

55. **Слово благовісту** : антол. укр. релігійної поезії. – Львів, 1999. – 784 с.

Зміст: Літургія на честь собору Св. Покрови в Харкові; До лукавих; Псалом Благовіщенню; «Авже один листочок...»; У сповідь: [Свгену Сверстюкові]. – С. 633–641.

ВС33382

56. **[Вірші]** / С. Сапеляк // Слобожанська муза. Антологія любовної лірики XVII–XX століть. – Харків, 2000. – С. 667–674.

Зміст: Червоний вальс; Спізніла елегія; До ворожіння; До розлуки; Пісенька розлуки; «І снігури шепочуть он про нас...»; «Зі мною будь. Твій сум і паморозь Твоя...»; Я п'ю, кохана, за любовну думу; «в білих оскоминах коси твоїх фіялок...»; «Вечірній оксамит – зорі твоєї мить».

57. **На любов чи сніг** : [вірші] / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 133, груд. – С. 75–76.

Зміст: «Ви зрадили мене печальними очима...»; «Зі мною будь. Твій сум і паморозь Твоя...»; «Вечірній оксамит – зорі Твоєї мить...»; Я п'ю, кохана, за любовну думу.

Ж14746

58. **«Натряс соняшник сонечок»** : вірші / С. Сапеляк ; вступ. ст. Б. Мельничука // Наша Батьківщина. – 2000. – 27 квіт. – С. 12.

59. **Парастас** : поезії / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2000. – № 123. – С. 58–62.

Ж14746

60. **[Вірші]** / С. Сапеляк // Антологія української поезії другої половини ХХ сторіччя / авт. передм. та упоряд. Юрій Ковалів. – Київ : Гранослов, 2001. – С. 239–243.

Зміст: Глосарій; Без серця в серці; «сині кола...»; Істина; Ноктюрн № 1. – С. 242–243.

ВА615590

61. **Парастас** (світський – не до співу) : поезія / С. Сапеляк // Визвольний шлях. – 2002. – Кн. 6 (черв.). – С. 108–111.

Ж15065

62. **Скільки срібла в літері?** : поезія / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2001. – № 184 (жовт.). – С. 68–73.

Зміст: «зорі серпневі...»; «у червонім капелюсі...»; «помагай-бі звіддарю...»; «браво...»; «чи я тобі...»; «рогом баєвим...»; ...І слів сумне сапеляків'я.

Ж14746

63. **Присухіна З. Чотири струни** : вок. твори в супр. фп. / Зеновія Присухіна. – Тернопіль : Горлиця, 2002. – 119 с. : портр. ; 29 см. – У підзаг.: Терноп. орг. укр. асоц. творч. інтелігенції «Світ культури».

Зі змісту: Осінне: «Нехай. А що?.. То айстри облітають...» / слова С. Сапеляка.

Арх 2002/П-771

64. **Соловей та винограду китиця; Кахлі** : гуцул-слобід. цикл : [написано за репрод. кн. «Народні перлини». Київ : Дніпро, 1971] / С. Сапеляк // Київ. – 2002. – № 7/8. – С. 9–17.

Ж14227

65. **«В полуцвітку любові...»** : вірші із заслання / С. Сапеляк // Дзвін. – 2003. – № 5/6. – С. 98–100.
Зміст: Мамай; Купайло; Йорданське водосвяття; Артемій Ведель; В полуцвітку любові; «у червонім капелюсі...»; «браво...»; «чи я тобі не казала...».
 Ж26476
66. **Вінніпег. Меморіал штучного голоду на Україні** : [проф. О. Чінченкові] / С. Сапеляк // Вітчизна. – 2003. – № 1/2. – С. 48.
 Ж22465
67. **Віщий гомін: Українська поезія другої половини ХХ ст.** : збірник / упоряд., передм. та есе про поетів М. О. Сороки. – Київ : Грамота, 2003. – 368 с. – (Для позашкільного читання).
Зі змісту: Степан Сапеляк. – С. 283–300.
68. **«І йшли віки...»** : [вірш] / С. Сапеляк // Дивослово : укр. мова й літ. в навч. закл. – 2003. – № 2. – С. 2 : обкл.
 Ж28928
69. **Пейзаж із матір'ю (Великодній)** : [вірш] / С. Сапеляк // Книга про Матір : укр. поети ХІХ–ХХІ ст. : антологія / упоряд. В. Л. Чуйко ; наук. ред. Т. В. Майданович. – Київ, 2003. – С. 218. – Відом. про авт.: с. 307.
 ВС38568
70. **Скіфська драма** : [вірш] / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2004. – № 171. – С. 68–72.
Зміст: Степова балада; Півник. Квітка з пташенятком; Козак з пістолем та шаблею; Церква. Кахля.
 Ж14746
71. **Три зіроньки... Три правдоньки** : [поезія] / С. Сапеляк ; мал. Т. Єлістратенко // Вітчизна. – 2004. – № 5/6. – С. 2–5.
Зміст: Парастас; Різдвяне Х; На самотині; Півник-квітка з пташенятком. Кераміка; Кахля рельєфна. Теракота. Опішня. ХІХ ст.; Церква. Кахля. ХІХ ст.; Кахля. Кераміка. Слобідщина. поч. ХХ ст.; «стоїть бутля...»; «залюбилася тая панна...»; «сидимо укупі...»; Тлумачний додаток. – С. 3.
 Ж22465
72. **[Вірші]** / С. Сапеляк // Слобожанська яса: антологія громадянської лірики кінця ХVІІ – початку ХХІ століть / упоряд. та ред. В. С. Бойка. – Харків : Майдан, 2006. – С. 777–786: портр. – Відом. про авт.: с. 779, 780, 969.
Зі змісту: Істина; Арештанське; Родовід; По колу; До еміграції; Мазепа (Туга пам'яті); Слово про зло. – С. 779–786.
 ВА692859

73. **Гнатові Хоткевичу** [Ноти] : пісня / слова С. Сапеляка ; музика Ю. Кіцили // Мелодії Тернового поля : зб. тв. композиторів Тернопільщини. – 2006. – С. 121.

74. **Мазепа** / С. Сапеляк // Море. – 2006. – № 2. – С. 26–29.
Ж25177

75. **Фрагменти і спогади** : [поезія] / С. Сапеляк // Дзвін. – 2006. – № 3. – С. 13–15 : портр.

Зміст: Парастас; Замість епілогу (нагірне слово); Псалтир пом'янальний (фрагмент); Слова віще відлуння; Вітцівське; Спогад дитинства (мій); Слово о роді. (Батькове).

Ж26476

76. **Бо єсмь з Вітчизню в колисці...; На одрі терн...** : [поезія] / С. Сапеляк // Музейний провулок. – 2007. – № 1. – С. 47.

77. **Глосарій** : присвячую Валерію Бондаревому, що дружимо творчо і повсякчас : [вірш] / С. Сапеляк // Музейний провулок. – 2007. – № 1. – С. 133. – (Колір і слово).

78. **Осінній романс; Блюз до жовтої блузи; «любове, – кажу, – любовенько...»** : [вірш] / С. Сапеляк // Улюблені вірші про кохання. Жіночий примірник / упоряд. Б. Щавурський. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2007. – С. 196–198.

79. **Родовід** : [вірш] / С. Сапеляк // Рідна мова, ти ніжний цвіт : антологія поетичних творів про українську мову / упоряд. В. Федоренко ; передм. С. Ніколаєнка. – Київ, 2007. – С. 399–400.

ВА685735

80. **Сонячні пелюстини віршів** / С. Сапеляк // Пектораль. – 2007. – № 1. – С. 69–72. – Назва у Змісті: Золоті пелюстини віршів.

Зміст: Село мого дитинства; Сім щасливих строф моїй нещасній музі; Блюз до жовтої блузи; Я п'ю, кохана, за любовну думу; Епітафія; Руно Слобожанське; Величальна Харкову; Вертеп слобожанський; Пейзаж із матір'ю; Осінній романс.

81. **Степова балада** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2007. – 22 листоп. (№ 45). – С. 5.

82. **Доба короля Данила в науці, мистецтві, літературі** : матеріали Міжнар. наук. конф., 29–30 листоп. 2007 р., Львів / Громад. орг. «Мист. фонд ім. Короля Данила». – Львів, 2008. – 461, [16] с. : іл. – Окремі ст. пол., рос.

Зі змісту: Сапеляк С. Данило Галицький: [се поетичний розмисел до нашої історичної пам'яті у світлі конференції «Доба короля Данила в науці,

мистецтві, літературі», зорганізованій Мистецьким фондом ім. Короля Данила. Львів, 2007]. – С. 4–6.

BC50376

83. **На честь ювіляра Богдана [Мельничука]** : [поезія] / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2008. – 29 серп. – С. 5.

84. **Пейзаж із матір'ю (Пречистої Покрови); Село мого дитинства; Сім шасливих строф моїй нещасній музі; Осінній романс :** [вірші] / С. Сапеляк // Шот Г. Г. Славетне гроно Тернопілля: навч. посіб. з літ. рідного краю / Галина Шот. – Тернопіль, 2008. – С. 111–114.

BA716989

85. **Це титло слова родове :** [поезія] / передм. автора: «Доля моя, хрестиком вишита» / С. Сапеляк // Літ. Тернопіль. – 2008. – № 2. – С 3–7. – (Золота сурма: поезія). – Біогр. відом. про авт.

86. **Червоний вальс :** [вірш] / С. Сапеляк // Музейний провулок. – 2008. – № 1. – С. 31.

87. **«якийсь блакитний сон...»; «в білих оскоминах»; Пісенька розлуки** / С. Сапеляк // Літургія кохання : антол. укр. любовної лірики кінця ХІХ–початку ХХІ ст. / упоряд. І. Лучука (на основі антології «Оріон золотий» в упоряд. В. Лучука). – Тернопіль, 2008. – С. 553–554. – Відом. про авт.: с. 693.

BC48008

88. **Арештантське; По колу; До лукавих; Я п'ю, кохана, за любовну думу :** [поезії] / С. Сапеляк // Буковина. – 2009. – 17 берез. (№ 21). – С. 3.

89. **«Б'ють дзвони. Б'ють. Йде булава в вінку...» :** [уривок з поеми «Мазепа»] / С. Сапеляк // Гетьман. Т. 2 : Осмислення : нариси до історії мазепіани. – Київ : Темпора, 2009. – С. 245.

B352424/2

90. **До ворожіння; До розлуки; Пісенька розлуки :** [поезії] / С. Сапеляк // Вертоград: Українське поетичне тисячоліття : антологія / упоряд. І. Лучука. – Тернопіль : Богдан, 2009. – С. 735–736. – Відом. про авт.: с. 924.

BC48285

91. **Із циклу «Розмисли спокутника»** [Розмисел перший – невольничий у неділю Великодню]; Розмисел третій – у Харкові спокутний; Первочаток життя мого / С. Сапеляк // Великдень в українській поезії / упоряд. Н. Данилевська. – Ніжин, 2009. – С. 84–88.

BA708552

92. **Родовід; Літописемність слова** : вірші / С. Сапеляк // *Свого не цурайтесь : тв. укр. письменників про рідну мову : антологія* / упоряд. І. Лучука. – Тернопіль, 2009. – С. 785–791.
BC48284
93. **Розмисел спокутника; Тебе я віршем охрестив...** : [поезія] / С. Сапеляк // *Літ. Тернопіль*. – 2009. – № 2. – С. 9–11. – Про авт. на початку публ.
94. **Ви зрадили мені печальними очима** / С. Сапеляк // *Дніпро*. – 2010. – № 1. – С. 55.
Ж22466
95. **І день був шостий...** : (посвята мистецтвознавцеві Василю Отковичу) / С. Сапеляк // *Откович В. П. Мистецтво – вічна загадка / В. П. Откович*. – Львів, 2010. – авантитул.
96. **Молитва вигнанця** : [зб. поезій] / упоряд. Г. Кирієнко. – Київ, 2010. – 223 с. : портр.
Зі змісту: Артемій Ведель; Приготування до спокути; Парастас; Голос віри; Псалтир пом'янальний / С. Сапеляк. – С. 170–173.
BA734885
97. **Різдво в українській поезії** : християнські вірші / ред. М. Ткач ; упоряд.: Н. Данилевська, С. Сапеляк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2010. – 372 с.
Зі змісту: Різдвяне 3; Різдвяне 5; Різдвяне VIII; Колядки різдвяні: Колядка 1; Колядка 2; Колядка 3; Колядка 4 / С. Сапеляк. – С. 255–261.
BA723438
98. **Це титло слова родове** : [вірші] / С. Сапеляк // *Літ. Україна*. – 2010. – 22 лип. – С. 5 : портр.
99. **З німиці пам'яті** : [поезії]; Данило Галицький : [поема] / С. Сапеляк // *Літ. Тернопіль*. – 2011. – № 2. – С. 3–7 : портр. – (Золота сурма: поезія). – Про авт. на поч. публ.
100. **Молитва небо здійсмає вгору** : антологія укр. християнської вірш. молитви XIX – поч. XXI ст. / упоряд. Г. В. Баран. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 1056 с.
Зі змісту: Голос віри; Пренепорочную Покрову; Містерія з молитвою; Псалом Благовіщенню: [вірші] / С. Сапеляк. – С. 622–624, 998.
101. **Молитва** : [вірш] / С. Сапеляк // *Нова Тернопільська газета*. – 2012. – № 21 (30 трав. – 5 черв.). – С. 13. – (Поезія серця).

102. **«Монолог козацького отамана»** : присвята другові, педагогу, громад. діячеві, генералу вольного козацтва Р. Півтораку : [вірш] / С. Сапеляк // Тернопіль вечірній. – 2011. – 19 жовт. (№ 42). – С. 6.

103. **Пам'яті Є. Плужника**: із циклу «Тернові стебла воскресінь»; У 110-ту роковину від дня народження: I. Елегія до епітафії Гн. Хоткевичу; II. Епітафія / С. Сапеляк // Шляхами пам'яті : антол. поет. творів, присвяч. пам'яті митців Розстріляного Відродження. – Одеса, 2011. – С. 78, 173–174. – Відом. про авт.: с. 206.

СО30399

104. **Степова балада** / С. Сапеляк // Степова пектораль: поетична антологія від Т. Г. Шевченка до наших днів ; упоряд., передм. А. Глушака. – Одеса : Маяк, 2011. – С. 328–333.

ВА747651

105. **Чорне і червоне: 100 українських поетів ХХ сторіччя** : антологія : [хрестоматія] / уклад. Борис Щавурський. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 1375 с. : іл. – (Чорне і червоне. Червоне і чорне. 100 українських поетів і 100 українських поеток ХХ сторіччя : поетич. антол. у 2 т. ; [т. 1]).

Зі змісту: Степан Сапеляк. Червоні плащаниці листопаду. – С. 885–896 : портр.; Арештанське. – С. 886; По колу – С. 886; Тренос малий в нечутнім голосінні. – С. 888–889; Реквієм серцю. – С. 889–890; П'ята печать. – С. 890–892; Три елегії у метаморфозах. – С. 892–894; Мазепа. Туга пам'яті. – С. 894–895; Осінній романс. – С. 894–895; Ноктюрн № 1. – С. 896.

ВА756733

106. **Поезії** / С. Сапеляк // Дивослово : укр. мова й літ. в навч. закладах. – 2012. – № 5. – С. 63–64.

Зміст: Арештанське; Се є житіє самого автора...; Елегія (II), До лукавих (2): [пам'яті Василя Стуса]; Ви зрадили мене печальними очима; Пейзаж з матір'ю.

Ж28928

Те саме. – URL:

<https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2016/03/13-512.pdf>

107. **Поезія із-за ґрат** : антологія : [поет. творчість укр. політв'язнів радян. тюрем і концтаборів] / упоряд. Олена Голуб ; [передм. Л. Тарнашинської]. – Київ : Смолоскип, 2012. – 869 с. – Бібліогр.: с. 833–844.

Зі змісту: Степан Сапеляк : [біографічна довідка]. – С. 623–626 : портр.; [Поезії]: Зима приходить і відходить; Мої дні; «В чужім вікні знайомий привид...»; Стекло лице; Хризантемне; «сині кола...»; Новорічне; Різдвяне II; Різдвяне VIII; Синьооке видиво; Пам'яті Євгена Плужника. – С. 627–634; Степан Сапеляк : [бібліографія]. – С. 841.

ВА758218

108. **Я п'ю, кохана, за любовну думу; Осінній романс :** [поезії] / С. Сапеляк // Буковин. журн. – 2012. – № 1. – С. 108.

Ж68437

109. **«Ця тиша Твоя тогосвіттям стоїть...» :** [поезії] / С. Сапеляк // Нова Тернопільська газета. – 2013. – 6–12 лют. (№ 5). – С. 13. – (Поезія серця). – Світлої пам'яті Степана Сапеляка.

110. **Доля моя, хрестиком вишита... /** Степан Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2014. – № 296/298. – С. 303–311.

Зміст: Доля моя, хрестиком вишита...: есей; Це титло слова родове; Слово до рідного порога.

Ж14746

111. **«Поклич мене, Росохаче, поклич ще...» :** [вірші] / С. Сапеляк. – Золота пектораль. – Чортків, 2015. – № 1/2. – С. 49–51.

Зі змісту: Село мого дитинства; Сім щасливих строф моїй нещасній музі; Блюз до жовтої блузи; Я п'ю кохана за любовну думу; Епітафія; Руно слобожанське (лірницьке); Величальна Харкову; Пейзаж з матір'ю (Пречистої Покрови); Осінній романс.

112. **Мої дні ; Істина ; Повернення лицем до серця :** [вірші] / Степан Сапеляк // Дисиденти: антологія текстів / упоряд.: О. Сінченко, Д. Стус, Л. Фінберг. – Київ, 2018. – С. 57–58. – Відом. про авт.: с. 600, 608.

ВА824389

Див. також №№ 318, 490, 506, 508, 601.

Переклади творів С. Сапеляка

113. **Золотой гомон :** [стихи] / Степан Сапеляк ; пер с укр. Сергей Чирков // Одноклассник. – 1991. – № 10. – С. 18–19.

Зміст: И было слово... Родословная; Элегия; Запоздалая элегия; Н. Поклад; Диво синеокое; Красный вальс; К гаданию.

Арх

114. **Степан Сапеляк. Не позволю себе ненавидеть :** [стихи] [Электронный ресурс] // 45-я паралель. – 2015. – 11 августа (№ 23). – URL: http://45parallel.net/stepan_sapelyak/ne_pozvolyu_sebe_nenavidet/

Зміст: Эмиграция / пер. с укр. Риммы Катаевой; Пейзаж с матерью; Рождественское; Осенний романс; Вы изменили мне печальными плечами; Эпитафия; Куда же мы? Где вещая дорога? / пер. с укр. Алексея Бинкевича.

Степан Сапеляк – перекладач

115. **Никулина Л. П. Превзошла печаль моя весну** : стихи / Людмила Никулина ; [авт. предисл., пер. на укр. С. Е. Сапеляк ; худож. В. А. Носань]. – Харьков : Майдан, 2001. – 111 с. : портр., ил. – Текст рос., укр.

116. **Нікуліна Л. Прилетіли птиці – і не відлітають...** : [вірші] / Людмила Нікуліна ; пер. з рос. С. Сапеляка ; передм. М. Козак // Слобідський край. – 2003. – 26 квіт. – С. 12.

117. **Родіонов В. «В намистинах вишень біліє Україна...»** : [вірш] / В. Родіонов ; пер. з рос. С. Сапеляка // Слобідський край. – 2005. – 30 квіт. – С. 8.

118. **Родіонов В.** Поминальні сльози; «Виставляю на суд Божий...»; «В намистинах вишень...»; «Колоситься вже пшениця...»; Горобці; На схилі літ; «На поля, на галявину кожну...»; Дві долі; Мої хлоп'ята; Полотна зими і літа : [вірші] / Володимир Родіонов ; пер. з рос.: Ю. Стадніченко, С. Сапеляк, Л. Тома [та ін.] // Літ. Україна. – 2005. – 5 груд. – С. 5.

119. **Нікуліна Л. П. Завія** : вірші / Людмила Нікуліна ; пер. А. Перерви, В. Романовського, С. Сапеляка. – Харків : Майдан, 2018. – 89 с.

Звернення, промови, публіцистика

120. **Голоси звідтіля** : док. і матеріали про становище політв'язнів у радян. концтаборах / вступ. ст. від вид-ва. – [Б. м] : Сучасність, 1975. – 78 с. – (Суспільно-політична бібліотека ; ч. 22 (41). Документи. Ч. 12). – Тит. арк. парал. англ.

Зі змісту: Звернення групи політв'язнів до ООН / Яків Сусленський, Павло Кампов, Юрій Гродецький, Микола Бондар, Анатоль Здоровий, Віталій Калиниченко, Степан Сапеляк). – С. 53–56; Заява С. Сапеляка, А. Турика і Д. Гринькова: [до Голови Верховної Ради СРСР М. Підгорного, 12 грудня 1974 р.]. – С. 70–71.

ВЗУ 1969 укр.; 7801 укр.

121. **Степан Сапеляк розповідає про репресії органів КГБ в пермському таборі:** надрукований тут лист політичного в'язня С. Сапеляка до Брежнєва друкуємо за повідомленням пресової служби ЗП УГВР від 27 січня 1978 року / С. Сапеляк // Сучасність. – 1978. – Ч. 4. – С. 104–107. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3076/file.pdf>

122. **С. Сапелякові «пропонують» покаятися** // Визвольний шлях. – 1981. – Кн. 10. – С. 1194–1195.

Скарга С. Сапеляка до голови КГБ СРСР Ю. Андропова, 30 березня 1981 р.

Ж15065

123. **Степанові Сапелякові «пропонують» покаятися** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1981. – 29 лип. – С. 1. – URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/5597-vizvolniy-shlyah-1981-kn-10-403/>

Скарга Степана Сапеляка до голови КГБ СРСР Ю. Андропова від 30 березня 1981 р.

124. **Борюкалися дві сили** : (Творчий звіт члена УАНТелі Степана Сапеляка у харківському відділенні СПУ. Харків, 9 лютого 1988 р.) / Степан Сапеляк // Кафедра. – 1988. – № 2. – С. 133–136.

Желехівський Б. Ж 14/1988/2

125. **Віч на-віч з СПУ борюкалися дві сили** : (Творчий звіт члена УАНТІ Степана Сапеляка у харківському відділенні СПУ. Харків, 9 лютого 1988 р.) / Степан Сапеляк // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 108–111, фото: Г. Алтєнян і С. Сапеляка. – С. 250. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/15994/file.pdf>

126. **Декларація Української асоціації незалежної творчої інтелігенції (УАНТелі)** / І. Калинець, М. Осадчий, М. Руденко, С. Сапеляк, Є. Сверстюк [та ін., 7 груд. 1987 р.] // Кафедра. – Одеса ; Львів, 1988. – № 1. – С. 9–10.

Ж72576

127. **Звернення на захист ідеї творчої свободи** в національній культурі (Література) : [Міністрові культури УРСР, дир. Ін-ту літ. АН УРСР, голові президії правління СПУ та ін.] / С. Сапеляк // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2. – С. 27–28.

Желехівський Б. Ж 14/1988/2

128. **Звернення на захист ідеї творчої свободи** в національній культурі (Література) : [Міністрові культури УССР, дир. Ін-ту літ. АН УССР, голові президії правління СПУ та ін. 17.01.88] / С. Сапеляк // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 22–23. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/15994/file.pdf>

129. **Звернення на захист ідеї творчої свободи** в національній культурі : [Міністрові культури УРСР, дир. Ін-ту літ. АН УРСР, голові президії правління СПУ, головним ред. журн. «Вітчизна», «Київ», «Дніпро», «Жовтень», «Прапор», 17.02.1988] / С. Сапеляк // Сучасність. –

1988. – Ч. 10. – С. 104–105. – (Голоси з України). – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3266/file.pdf>

130. **Літературні терористи проти видавничої мафії** // Укр. вісник : літ.-худож. та сусп.-політ. журн. : орган Укр. Гельсін. спілки. – Київ : Львів, 1988. – Ч. 11/12, січ.-берез. – С. 85–86.

131. **Міністрові закордонних справ Великобританії** пану Дж. Гау, 17 лютого 1988 р. / Вячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Павло Скочок, Олесь Шевченко, Ольга Матусевич, Сергій Набока, Степан Сапеляк, Віталій Шевченко, Степан Хмара, Михайло Горинь // Укр. вісник : літ.-худож. та сусп.-політ. журн. : орган Укр. Гельсін. спілки. – Київ : Львів, 1988. – Ч. 11/12, січ.-берез. – С. 223–224.

Звернення щодо негайного звільнення з таборів, тюрем політичних в'язнів, членів Української Гельсінської групи М. Горбала, І. Сокульського, Л. Лук'яненка, В. Овсієнка та ін., вільного розвитку української культури, національного церковного життя.

132. **Відкритий лист поета Степана Сапеляка**: до Комісії за громадську реабілітацію літературної спадщини та діячів культури, секретарям Спілки письменників України: Іванові Драчу, Дмитрові Павличку, Романові Лубківському, Юрію Мушкетіку [2.01.1989] / С. Сапеляк // Сучасність. – 1989. – Ч. 6. – С. 73–75. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3295/file.pdf>

133. **Заява** : [від Харків. філії УГС та Ініціат. групи Спілки Укр. Молоді Президентів СКВУ, Редакціям газет у вільному світі і на Батьківщині, дирекції Ін-ту історії при Акад. наук УРСР, 5 лип. 1989 р.] / Степан Сапеляк, Світлана Пікумат // Визвольний шлях. – 1989. – Кн. 9. – С. 1120.

Про історичну роль в житті України гетьмана Івана Мазепи.
Ж15065

134. **Звернення до української громадськості**: [від Укр. асоц. незалеж. творчої інтелігенції] / Ірина Стасів-Калинець, Василь Барладяну, Михайло Осадчий, Степан Сапеляк, Богдан Горинь [та ін.] // Визвольний шлях. – 1989. – Кн. 5. – С. 571–572.

Ж15065

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/18203/file.pdf>

135. **Слово Степана Сапеляка**: під час першої зустрічі з українською громадою у Торонті, в церкві св. Миколая, [12.2.1989 р.] / С. Сапеляк // Визвольний шлях. – 1989. – Кн. 5. – С. 571–572. – (З дому неволі).

Ж15065

Те саме. – URL:
<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/18203/file.pdf>

136. **Із шаблею і Вітчизною** : [виступ С. Сапеляка на творчому вечорі 22 трав. 1995 р. в Терноп. обл. філармонії] / С. Сапеляк // Селянська доля. – 1996. – 1 січ. (№ 1). – С. 3 ; 6 січ. (№ 2) – С. 3 ; 13 січ. (№ 3) – С. 3; 20 січ. (№ 4). – С. 4.

137. **Шевченко без біографії** : невіголошене слово на шевченківських днях 1998 р. в Тернополі / С. Сапеляк // Русалка Дністрова. – 1998. – № 12. – С. 2.

138. **Мій дім – мій храм**: відкритий лист Президентові України пану Віктору Ющенкові / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2005. – 4 серп. – С. 2.

139. **Мій Тернопіль поневольничий...** : [роздуми-спогади про Тернопіль 1990-х рр.] / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2005. – 29 січ. (№ 9/10). – С. 5. – (З майбутньої книги).

140. **Гриньків Дмитро Дмитрович** [Електронний ресурс] / С. Сапеляк ; допов. і випр. І. Рапп та В. Овсієнко // Дисидентський рух в Україні : віртуал. музей : [сайт] / Харків. правозахисна група. – Дата публ.: 19.04.2005. – URL: <http://museum.khpg.org/1113894846>

141. **Демидів Дмитро Ілліч** [Електронний ресурс] / С. Сапеляк ; допов. В. Овсієнко // Дисидентський рух в Україні : віртуал. музей : [сайт] / Харків. правозахисна група. – Дата публ.: 19.04.2005. – URL: <http://museum.khpg.org/1113896767>

142. **«Мій вибір впав терновим вінцем»**: Слово, виголошене на врученні ордена «За заслуги» III ступеня / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2006. – 28 січ. (№ 8). – С. 6.

143. **Нагірна рапсодія пам'яті**: настроєвий етюд з вечора пам'яті чорнобильської трагедії / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2006. – 31 серп. – С. 4.

144. **Право на щастя кожного...** (Відкритий лист Голові міста Харкова Шумілкіну В. А.) / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2006. – 30 берез.

145. **Свобода слова... Чия?** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2006. – 9 листоп.

146. **З роси і води!** : Слово з нагоди поважної дати : [до честі славного архівіста, громад. діяча, заслуженого працівника культури України – Богдана Хаварівського] / С. Сапеляк // Русалка Дністрова. – 2008. – Ч. 3. – С. 2 : портр. – (Вітаємо).

147. **Рачук М. Микола Рачук: «Доля моєї родини як доля всієї України, була моторошною»:** [інтерв'ю записане у столичному Будинку письменників 20 лютого 2007 р. : укр. поет / розмову вів С. Сапеляк] // Березіль. – 2008. – № 5/6. – С. 35–40. – (Публіцистика).

Ж26911

148. **Клопотання** : [лист Голові Ради Міністрів тов. Ляшку О. А. від політв'язня Сапеляка Степана Є., 18.06.1974, Урал (Кучино)] / С. Сапеляк // Шот Г. Славне гроно Тернопілля : навч. посіб. з літ. рідного краю / Г. Шот. – Тернопіль, 2008. – С. 110–111.

ВА716989

149. **Ювілярне слово** : до честі славного архівіста, громадського діяча, заслуженого працівника культури України Богдана Хаварівського / С. Сапеляк // Свобода. – Тернопіль, 2008. – 3 верес. (№ 71) – С. 12.

150. **Профанований демократизм чи ліберальне браконьєрство** у світлі християнських імператив : (особа, культура, політика, права людини) / С. Сапеляк // Літ. Тернопіль. – 2009. – № 4. – С. 3–6.

151. **З Маргінесу гідності** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2010. – 23 груд. – С. 3. – (Призначення слова).

152. **Книжка, що вчить гідності** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2010. – 11 берез. – С. 5. – *Рец. на кн.*: Гетьман : [до 370-річчя з дня народж. та 300-річчя з дня смерті гетьмана Війська Запороз. І. С. Мазепи] : нариси до історії мазепіани : у 2 т. Т. 2 / О. Ковалевська [та ін.]. – Київ : Темпора, 2009.

153. **Сила його правди – нездоланна** : [на смерть Левка Горохівського, друга по неволі і слову] / С. Сапеляк // Вільне життя плюс. – 2010. – 5 листоп. (№ 87). – С. 5. – (Прощання).

154. **А воля Божа – це наша Свобода. Я – обираю СВОБОДУ!** : виступ на сесії Терноп. міськ. ради з нагоди присвоєння титулу «Почесний громадянин м. Тернополя» та 20-х роковин Незалежності України / С. Сапеляк // Тернопіль вечірній. – 2011. – 24 серп. (№ 34). – С. 3 : портр. – (Обереги).

155. **Заздрість не зближує (або «Ловить злодія»)** : [щодо подій в Чорткові в 1973 р.] / С. Сапеляк // Вільне життя плюс – 2011. – 13 лип. (№ 54). – С. 6. – (Резонанс).

156. **Подяка з Харкова** : [за сприяння у проведенні ювіл. урочистостей до 60-ліття від дня народж.] / С. Сапеляк // Свобода. – Тернопіль, 2011. – 20 трав. (№ 38). – С. 2 : фот. ; Вільне життя плюс. –

2011. – 20 трав. – С. 2. – (Підтримали земляки). – У тексті: Предтеча : Степанові Сапелякові на честь його 60-річчя / Мельничук Б.

157. **Спілка повинна бути в епіцентрі подій:** 19 листоп. в Києві відбудеться II етап VI письмен. з'їзду / Михайло Андрусак, Володимир Барна, Віктор Бойко, Сергій Борщевський, ... Степан Сапеляк [та ін.] // Слово Просвіти. – 2011. – 17–23 листоп. – С. 10.

158. **Ювілейне слово на пошанівок моєї матері Ганни Сапеляк.** – В тексті: Ліберний О. Степан Сапеляк: дорога додому // Літ. Тернопіль. – 2011. – № 1. – С. 4–5. – (Ювілей).

159. **Будь щасливим на планеті Любові** / С. Сапеляк // Мельничук Б. І. Слова від серця-2 : крапельни, присвяти, епіграми, переклади, вірші для дітей, пісні / Б. І. Мельничук ; ред.: С. Сапеляк, П. Козловський ; худож.: М. Дмитрух, П. Шпорчук. – Тернопіль : Тернограф, 2012. – С. 338–339.

АО270332

160. **Пам'яті Дмитра Гриньківа** [його серце зупинилося вночі 24 січня 2012 року] / У жалобі друзі та товариші, письменники, колишні політв'язні Олексій Різниченко з Одеси та Степан Сапеляк із Харкова, історик Богдан Черномаз [та ін.] // Слово Просвіти. – 2012. – 2–8 лют. – С. 9 : портр.

161. **На заснування громадського культурно-мистецького фонду «До джерел рідного краю»** : (Преамбула) / С. Сапеляк ; авт. передм. «Не встиг» Б. Мельничук // Мельничук Б. Перейти на другий берег: нові новели, поезії, п'єси, пісні, статті, дещо про автора / Б. Мельничук ; худож. Є. Удін. – Тернопіль: Тернограф», 2014. – С. 21–29 : фот.

ВА787084

162. **Смолоскип надії Петра Джерелянського** / Степан Сапеляк // Свобода. – Джерсі Ситі, 2014. – 21 листоп. (№ 47). – С. 15.

163. **Сміян І. Старість... Книга 36** / І. Сміян. – Тернопіль, 2019. – 176 с.

Зі змісту: Право на щастя кожного... (Відкритий лист Голові міста Харкова Шумілкіну В. А.) / Степан Сапеляк. – С. 138–140.

Див. також №№ 286, 408, 468.

Листування

164. **Епістолярні елегії** / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 194. – С. 82–107.

Публікація листів Степану Сапеляку від Анни-Галі Горбач, Є. Сверстюка, І. Калинця, Л. Лук'яненка, М. Осадчого, В. Чорновола, В. Лучука, М. Коцюбинської, Н. Світличної, 1977–1991 рр.

Ж14746

165. [Листи до Сапеляка С. Є. від Є. Сверстюка, М. Коцюбинської, Н. Світличної, І. Калинця, М. Горбала, В. Чорновола] / листи до друку подав С. Сапеляк ; підгот. Б. Мельничук // Тернопіль. – 1996. – № 4/5. – С. 5–13. – (Епістолярні сюжети).

166. **Наєнко М.** «Люблю і пишаюся спорідненістю з Тобою» : про листи читачів до Анатолія Дімарова / М. Наєнко // Літ. Україна. – 2012. – 8 берез. – С. 1, 6.

Про лист С. Сапеляка до Анатолія Дімарова. – С. 6.

167. **Державний архів Тернопільської області** : путівник / Держ. арх. служба України, Держ. архів Терноп. обл. ; [авт.-упоряд.: Б. Бешнов та ін. ; відп. ред. Ю. Гумен]. – Тернопіль : Астон, 2011. – 368 с. – (Архівні зібрання України. Путівники).

Про листи до С. Сапеляка в особовому фонді Б. М. Демківа. – С. 320.

ВС53345

Див. також №№ 3, 317, 587.

Мемуари

168. **Невольничча мемуаристика** / С. Сапеляк // Київ. – 2003. – № 11/12. – С. 137–159 : портр.

Ж14227

169. **Урал наддосвітнім снігів'ям**: невольничий есей з материнським листом; Із майбутньої книги «Хроніки дисидентські від головосіку» : [уривок] / С. Сапеляк // Дзвін. – 2003. – № 5/6. – С. 101, 108–109. – У тексті поезії С. Сапеляка з книги «Журбопис» (1995), «Без шаблі і Вітчизни» (1989).

Ж26476

170. **Хроніки дисидентські** : невольничі силуети / С. Сапеляк // Дзвін. – 2005. – № 7. – С. 103–110.

Ж26476/2005/7

Див. також №№ 12, 14, 401.

Літературознавство. Літературна критика

171. **Зоологічні новели Б. Мельничука** / С. Сапеляк // Мельничук Б. Медузи: дев'ять новел із циклу «Майже зоологічні новели» / Богдан Мельничук. – Тернопіль : Лілея, 1997. – С. 3.
ВА588631
172. **Принцеса зимового трону: Штрихи до портрета** // Никулина Л. П. Превзошла печаль моя весну : стихи / Людмила Никулина ; [авт. предисл., пер. на укр. С. Е. Сапеляк ; худож. В. А. Носань]. – Харків : Майдан, 2001. – С. 5–8.
173. **О судьбе поета** / С. Сапеляк // Никулина Л. П. Разменяла судьбу : стихи / Людмила Никулина. – Харків : Майдан, 2002. – С. 103–106.
АО263042
174. **[Передмова]** / С. Сапеляк // Гостева З. «Це мій золочений альбом...» : [вірші] / Зоя Гостева // Слобідський край. – 2002. – 1 серп.
175. **[Переднє слово]** / С. Сапеляк // Мельничук Богдан. Професор і бичок Бамбурка : вибр. новели. – Тернопіль: Джура, 2002. – С. 1–2.
ВА633561
176. **Плащаниця скорботи К. Маковійського** / С. Сапеляк // Маковійський К. У Великоднім милосерді : поезії / К. Маковійський. – Харків, 2002. – С. 4–6.
177. **«Вірші, мої вівці...»** : [передмова] / Степан Сапеляк // Ковалевський О. В. Ходить Хо : поезії / О. В. Ковалевський. – Харків : Майдан, 2003. – С. 5–8. – (Бібліотека видавництва «Майдан»).
178. **Зірок пожнивна злива** : [передмова] / Степан Сапеляк // Пивовар М. М. Чекаю лелеку : [поезії, фотоетюди] / Микола Пивовар. – Харків : Майдан, 2003. – С. 3–6 : фот.
179. **Причинки історії** : [післямова] / С. Сапеляк // Письменники Харкова : довідник / ред. О. Ковалевський ; Харків. від-ня Укр. літ. фонду, Східно-Укр. біогр. ін-т, Харків. філ. Акад. держ. упр. при Президенті України. – Харків : Майдан, 2003. – С. 338–343.
ВА701844
180. **«Час для вальсу»** / С. Сапеляк // Гостева З. П. Я – лиш весна, Я очі квіту : [поезії] / Зоя Гостева. – Харків : Нове слово, 2003. – С. 3–4.
ВА651426
181. **Прочитання Володимира Свідзінського**: з виголошеного на врученні літературної премії імені Володимира Свідзінського за 2003 рік / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2004. – 30 верес. – С. 6 : фот.

182. **Мить відлітаючої радості** : [Богдан Мельничук. Скрипка від старого: нові новели] / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2005. – 14 трав. – С. 5.
183. [Передмова] / С. Сапеляк // Пивовар М. Зірок поживна злива : [вірші] / Микола Пивовар ; передм. С. Сапеляка // Слобідський край. – 2005. – 30 лип. (№ 130). – С. 8.
184. **Вірші з любистку** / С. Сапеляк // Добко Т. Просто жити : лірика / Тетяна Добко. – Київ, 2006. – С. 5–7.
АО265430; Онищенко О. С. АО187
185. **І світитись у леті своїх творчих дум...** / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2006. – № 203. – С. 192–194. – Відгук на роман «Пора» В. Кобця (Харків, 2006).
Ж14746
186. **І світиться в леті своїх творчих дум...** / С. Сапеляк // Слобідський край. – 2006. – 8 лип. – С. 17. – *Рец. на кн.*: Кобець В. Пора / Вадим Кобець. – Харків, 2006.
187. **Мій Іван Франко** : [роздуми про Івана Франка] / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2006. – 27 трав. (№ 42). – С. 8. – (Гортаючи календар).
188. **Наш Мойсей** : [до 150-річчя від дня народж. І. Франка] / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2006. – 1 черв. – С. 7.
189. **Щоб минуле не щезало...** / С. Сапеляк // Київ. – 2006. – № 10. – С. 176–178. – *Рец. на кн.*: Кондратюк А. Хутір : роман. – Рівне : Волин. обереги, 2005.
Ж14227
190. **Бризки живої води**: «Усна історія» сумління й нонконформізму / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2007. – 8 берез. (№ 9). – С. 6. – *Рец. на кн.*: Юрій Зайцев. Українська поезія під судом КГБ. Львів. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003; Одержимість: інтерв'ю Ю. Зайцева з Ігорем Каленцем (Серія: Усна історія України ХХ ст., ч. 2). Львів. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002.
191. **Грант «постмодернізму» чи матриця денаціоналізації літератури** / С. Сапеляк // Дзвін. – 2007. – № 10. – С. 150–152.
Ж26476
192. **«...І приходили ангели...»** : [передмова] / С. Сапеляк // Круглов В. В. Проекції : поезії / Віталій Круглов. – Харків : Майдан, 2007. – С. 3–6. – (Поезія Слобожанщини).

193. **Його стривожене слово** : [передмова] / С. Сапеляк // Панцир Д. Т. Любов після смерті : оповідання, новели / Дмитро Панцир. – Харків : Майдан, 2007. – С. 3–4.
ВА742681
194. **Рачук М. Микола Рачук: «Людина – не що інше, як носій божества...»** : інтерв'ю з поетом / провів С. Сапеляк // Буковин. журн. – 2007. – № 4. – С. 60–70.
195. **Тарас Шевченко в моєму житті** / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2007. – 19 трав. (№ 40). – С. 3 : фот.
196. **Тарас Шевченко в моєму житті** / С. Сапеляк // Слобідський край. – 2007. – 11 серп. (№ 87). – С. 19.
197. **У реалістичній манері, з настроєвостями сюрреалізму** / С. Сапеляк // Мельничук Б. І. Яр : вибр. новели / Богдан Мельничук. – Тернопіль : Воля, 2007. – С. 248–249.
Ва847168
198. **«Дві осені зустрілись серед літа»** : [передмова] / С. Сапеляк // Возіянов М. К. Сузір'я Ліри : [лірика] / Микола Возіянов. – Харків : Майдан, 2008. – С. 3.
ВА790258
199. **«Кудись воно йдесть...»** / С. Сапеляк // Погорина. – 2008. – № 4/5. – С. 250. – *Рец. на кн.*: Мазаний Віктор. Тінь павука. – Рівне : Овід, 2006.
Ж69673
200. **Микола Рачук: «Доля моєї родини, як доля всієї України, була моторошною»** : інтерв'ю 20 лют. 2007 р. / провів С. Сапеляк // Березіль. – 2008. – № 5/6. – С. 35–40.
201. **Смак «медівничка» за безрідний грант** / С. Сапеляк // Літ. Тернопіль. – 2008. – № 3. – С. 71–74.
202. **Шевченкове слово у моєму житті: невольничче осягання** / С. Сапеляк // Донбас. – 2008. – № 4. – С. 118–124.
203. **Аулов О. І. Обличчя** : поезії, [поєми] / Олексій Аулов ; [передм., с. 4–10, С. Сапеляк]. – [Харків] : Fauna&Dobryni, 2009. – 223 с. : іл., портр. – Частина тексту рос.
204. **Велика правда Олени Теліги** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2009. – 26 листоп.

205. **Духовний спас Миколи Ткачука**: ювілярне слово на пошанівок вченого-франкознавця, письменника, педагога / С. Сапеляк // Вільне життя. – 2009. – 28 серп. (№ 69). – С. 6.
206. **І стало слово пісню** : [про кн. «Спів душі» (Чернівці : Прут, 2006) В. Васкана] / С. Сапеляк // Буковин. віче. – 2009. – 10 черв. (№ 44). – С. 3.
207. **Лебедине знамено Ярослава Павуляка** / С. Сапеляк // Павуляк Я. Дороги додому / Ярослав Павуляк ; іл. І. Марчука. – Тернопіль : Джура, 2009. – С. 5–11.
208. **На бистрині доль** : [про кн. В. Михайловського «Між страхом і любов'ю»] / С. Сапеляк // Буковина. – 2009. – 27 січ. (№ 7). – С. 3.
209. **На бистрині доль** : [про В. Михайловського] / С. Сапеляк // Ва-Банк. – 2009. – 12 лют. (№ 5). – С. 13.
210. **На тихих плесах слова** / С. Сапеляк // Ятрань. – 2009. – № 9. – С. 68. – *Рец. на кн.*: Добко Т. Просто жити / Тетяна Добко. – Київ, 2006. Ж24366
211. **Осягання «волею ясною»** : [Т. Г. Шевченко] / С. Сапеляк // Буковина. – 2009. – 10 берез. (№ 19). – С. 3.
212. **Соборність слова і духа** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2009. – 16 квіт. (№ 15). – С. 6. – *Рец. на кн.*: Великдень в українській поезії / упоряд. Н. О. Данилевська. – Ніжин, 2009. – 135 с.
213. **Іду за знаменом** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2010. – 28 квіт. (№ 15) – С. 7. – *Рец. на кн.*: Данилевська Н. Мій полудень : поезії / Надія Данилевська. – Київ : Дивосвіт, 2009.
214. **«Коли пече в грудях...»** / С. Сапеляк // Вільне життя плюс. – 2010. – 17 верес. – С. 5. – (Щойно з друку). – *Рец. на кн.*: Мельничук Б. Суд без суду : новели / Б. Мельничук. – Львів: Піраміда, 2010. – 400 с.
215. **«Коли пече в грудях...»** / С. Сапеляк // Мельничук Б. І. Суд без суду : новели / Богдан Мельничук. – Львів : Піраміда, 2010. – С. 5–8. ВА731717
216. **Очищення словом, або Сповідь поета Володимира Бондаренка** / С. Сапеляк // Бондаренко В. Ментальні мири / Владимир Бондаренко. – Харків, 2010. – С. 5–9. ВА742792
217. **Буковинські ланцюжки** : статті, рецензії, есеї / [авт. ідеї, упоряд. і ред. Дмитро Панцир]. – Харків : Майдан, 2011. – 84 с.

Зі змісту: На бистрині доль: [про творчість В. Михайловського] / С. Сапеляк. – С. 28–32; І стало слово піснею...: [про творчість В. Васкана] / С. Сапеляк С. 46–47; Микола Рачук: «Людина – не що інше, як носій божества...»: [про поета] / С. Сапеляк. – С. 58–73; Відомості про С. Сапеляка. – С. 83.

ВА742796

218. **Велика Правда Олени Теліги:** Тривога повернення / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2011. – № 254/255. – С. 375–378.

Ж14746

219. **Заповідається повість Яреми Ткачука «Буревії – II» :** [передмова] / Степан Сапеляк // Ткачук Я. С. Закайданована Україна : худож.-док. проза / Я. С. Ткачук. – Львів : Сполом, 2011. – С. 3–4.

220. **І буде снитись доброта...** : [передмова] / С. Сапеляк // Стальний В. І. Освятися спогад, присягнув на чебреці : поезії. – Харків : Майдан, 2011. – С. 7–10.

ВА748538

221. **Післяслово** / С. Сапеляк // Добко Т. З Тобою і без Тебе : лірика / Тетяна Добко. – Київ, 2011. – С. 171–172.

АО269259; Онищенко О. С. АО188

222. **Слово на захист традицій у красних мистецтвах,** виголошене на врученні літературно-мистецької премії імені Богдана та Левка Лепких за 1995 рік / С. Сапеляк // Тернопіль вечірній. – 2011. – 9 лют. – С. 4 : портр. – (Витоки).

223. **Осмилення непокори: означення волі у творчості Грицька Чупринки** / С. Сапеляк // Кур'єр Кривбасу. – 2012. – № 276/277. – С. 245–249.

Ж14746

224. **Філігрань поетового слова** [про В. Рябого] / Степан Сапеляк // Буковин. журн. – Чернівці, 2012. – № 1 (83). – С. 169–172.

225. **«Я вміла лише не продатись...»** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2012. – № 3, 19 січ. – С. 6. – *Рец. на кн.:* Наталка Поклад. Голос криці. Вибрані поезії. – Київ : ЗАТ «Віпол», 2011.

Ж68437

226. **Шевченкове слово в моєму житті** / С. Сапеляк // Літ. Тернопіль. – 2014. – № 3. – С. 10–16. – (200-річчя від дня народження Тараса Шевченка).

Мистецтвознавство

227. **Барви животворящі** : [укр. худож. Наталка Чернова] / С. Сапеляк // Київ. – 2005. – № 7/8. – С. 191–192: іл.
Ж14227
228. **Духовний вітар Чернова** (Пролог до творчості художника в контексті часу) / Степан Сапеляк // Образотворче мистецтво. – 2006. – № 4. – С. 34–37.
Про художника Леоніда Чернова.
Ж26780
229. **Штихелем про «наш чесний рід...»** : [про худож.-різьбярів Євгена Романенка та Миколу Чаплю] / С. Сапеляк // Слобідський край. – 2007. – 13 жовт. (№ 113). – С. 17.
230. **Возвиження пам'яті й духа** / С. Сапеляк // Літ. Україна. – 2008. – 31 січ. – С. 6. – *Рец. на кн.*: Откович М. Іконостас церкви Воздвиження Чесного Хреста і монастиря Скит Манявський : альбом-каталог / М. Откович, Т. Откович. – Львів : Укрпол-2, 2005.
231. **Возвиження пам'яті й духа** : [про каталог-альбом «Іконостас церкви воздвиження чесного хреста й монастиря Скит Манявський» укладений М. Отковичем та Т. Отковичем] / С. Сапеляк // Культура і життя. – 2008. – 20 лют. (№ 8). – С. 2.
232. **Віктор Гонтарів в ескізі (незнаний)** / С. Сапеляк // Anima Regum = Душа вещей. – 2009. – № 5. – С. 48–51: іл.
Ж25186
233. **Воздвиження пам'яті і духа** : [Церква Воздвиження Чесного Хреста в Скиті Манявському на Галичині] / С. Сапеляк // Anima Regum = Душа вещей. – 2009. – № 5. – С. 52–55: іл.
Ж25186
234. **Апостольское запричастие** : [мозаич. цветопись : кат. вист. О. Лазаренко] / Харьков. орг. союза дизайнеров Украины, Галерея концерн «АВЕК», Твор. об-ние «Буриме» ; [ст.: С. Сапеляк, Л. Стародубцева]. – Харьков, 2011. – 18, [1] с., включ. обл. : ил. – Текст рос., укр.
235. **«Хто має очі – уздріть...»**: розмисли до малярської творчості Богдана Ткачика / С. Сапеляк // Ткачик Б. Малярство [образотвор. матеріал] : ювіл. виставка : каталог / Б. Ткачик ; Терноп. міськрада, Терноп. облрада, Нац. спілка художників України, Терноп. обл. орг. Нац. спілки художників України. – Тернопіль : Джура, 2011. – С. 7–8.

236. «Хто має очі – уздріть...» : Богдану Ткачику – 60! / С. Сапеляк // Літ. Тернопіль. – 2011. – № 3. – С. 85–88. – (Художник номера).

237. **За 25 років у радянських концтаборах «політичний»** Герчак опанував кілька мов, мистецтво гравюри й основи композиторства і переконався, що український визвольний рух – найгуманніший / С. Сапеляк // Реабілітовані історією. Тернопільська область. Кн. 2. / обл. редкол.: П. В. Гоч (голова) [та ін. ; упоряд.: О. Г. Бажан, Є. О. Гасай, П. З. Гуцал]. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – С. 94–97 : портр. – (Реабілітовані історією : у 27 т.).

Про учасника національно-визвольної боротьби, політв'язня, художника, музиканта Григорія Герчака.

В354862/2

Те саме. – URL: <http://www.reabit.org.ua/files/store/Ternopol.2.pdf>

238. **Святоапостольське запричастя маляра Олега Лазаренка** / С. Сапеляк // Образотворче мистецтво. – 2016. – № 1. – С. 72–73 : іл.

Ж26780

239. **Галькевич Т. Український друкований плакат 1950–1992** років з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : каталог. У 3 вип. Вип. 3. Український друкований плакат 1986–1992 років з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Т. Галькевич, О. Донець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2018. – 464 с. : іл. – Діячі Тернопільщини див. імен. покажч.: С. 335–399. – URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0003608>

Згадка про С. Сапеляка як автора тексту до плакату «Mihailo Popov : north american exhibition, Kharkiv, Ukrain» ([худож. невідомий]; авт. тексту Степан Сапеляк. [Харків, 1990]. Офсет кольор.; 89x58. 300 пр.). – С. 285.

Видання за редагування та упорядкування С. Сапеляка

240. **Кафедра** : вид. наук.-попул. та літ.-мистецьке / М. Осадчий ; Укр. асоц. незалеж. творчої Інтелігенції ; ред.: М. Осадчий, [С. Сапеляк, М. Данько ; фотокопії В. Гнатенко]. – Одеса ; Львів, 1988. – № 1. – 147, [3] с. – Передрук Закордонного представництва Української Гельсінської спілки, 1990.

Ж72576

241. **Кафедра** : вид. наук.-попул. та літ.-мистецьке / М. Осадчий ; Укр. асоц. незалеж. творчої Інтелігенції ; ред.: С. Сапеляк, М. Данько, М. Осадчий ; фотокопії іл. В. Гнатенка. – Харків ; Львів,

1988. – № 2. – 154, [2] с. – Передрук Закордонного представництва Української Гельсінської спілки, 1989.

Ж72576

242. **Зона** : громад. та літ. часопис Всеукр. т-ва політ. в'язнів і репресованих / редкол.: С. Сапеляк [та ін.]. – Одеса, 2004–2011. – Вип. 18–27.

Ж68588

243. **Різдво в українській поезії** : християн. вірші / ред. М. Ткач ; упоряд.: Н. Данилевська, С. Сапеляк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2010. – 372 с.

ВА671932

244. **Мельничук Б. І. Слова від серця** : вибр. поезії / Б. І. Мельничук ; ред.: С. Сапеляк, П. Козловський ; худож.: П. Шпорчук, Я. Омелян, Є. Удін. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – 398 [1] с. : іл., портр.

АО270334

245. **Мельничук Б. І. Слова від серця-2** : крапельни, присвяти, епіграми, переклади, вірші для дітей, пісні / Б. І. Мельничук ; ред.: С. Сапеляк, П. Козловський ; худож.: М. Дмитрух, П. Шпорчук. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – 351 с. : іл., портр.

АО270332

246. **Перезва** : антол. укр. поезії: Київ–Харків / [упоряд.: С. Сапеляк та ін.]. – Харків : Майдан, 2012. – 189 с. : портр.

Інтерв'ю, бесіди зі Степаном Сапеляком

247. **Розмова з Степаном Сапеляком** / розмову провів В. Боголюбаш // Шлях перемоги. – 1989. – 12 берез.

248. **«Згустки безслів'я ставали табірною музою»** : [бесіда з укр. поетом С. Сапеляком ; провів Р. Якель] // Молодь України. – 1991. – 3 лип. – С. 3.

249. **Габор Н. «Не думав, що маю долю гіршу, ніж інші, знав, що були страшніші долі...»** : [інтерв'ю] // Тернопіль вечірній. – 1991. – 3 лип.

250. **«Я б нічого не міняв у своїм житті...»** : [з творч. вечора] / публ. В. Ханаса // Тернопіль вечірній. – 1995. – 24 трав.

251. **«Я свого серця не переступив...»** : [розмову з поетом вів В. Ханас] // Тернопіль вечірній. – 1995. – 22 квіт.

252. **«Моя Україно, смертна Каро...»** : [бесіду вів В. Хмілецький] // Діалог. – 1997. – 25 жовт.
253. **Степан Сапеляк застерігає: «Бачу реальну тінь червоної загрози»**: два пристрасних монологи / записав Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 1997. – 7 черв.
254. **Степан Сапеляк: «Кілька вражень із волинських теренів Тернопілля»**: ексклюзивне інтерв'ю з поетом / записав Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 1997. – 21 жовт.
255. **Степан Сапеляк: сильные люди сами пишут сценарий собственной жизни** / беседу вел В. Травин // Время. – 1998. – 30 июня. – С. 3–4.
256. **«А хто присягнув на вірність державі? Тому й живемо, як жебраки»** / С. Сапеляк : [інтерв'ю вів Р. Якель ; фот. В. Бурми] // Вільне життя. – 2000. – 10 черв. (№ 61). – С. 2 : фот. ; Наша Батьківщина. – 2000. – 5 лип., фот.
257. **Степан Сапеляк: «Я поет, а не чиновник...»** : [бесіда з поетом] / записав Л. Логвиненко // Слобідський край. – 2005. – 31 берез.
258. **«Слово мусить вторити сліду Господньому, йти на Голгофу»** : [бесіда з С. Сапеляком під час його перебування на Тернопілля] / розмову вела Ліля Костишин // Літ. Тернопіль. – 2008. – № 4. – С. 76–83 : фот. – (Постаті).
259. **«Слово мусть іти на Голгофу...»** : [розмова з С. Сапеляком / вела Ліля Костишин] // Вільне життя. – 2008. – 16 жовт. – С 5 : фот.
260. **«Я ще маю що сказати...»** : [розмова з поетом С. Сапеляком] / вела І. Нога // Свобода. – Тернопіль, 2008. – 8 серп. – С. 8 : портр. – (Додому в гості).
261. **Живу, люблю, і не присмлю скверни** : [бесіда з поетом С. Сапеляком / розмовляла О. Росинська] // Свобода слова. – 2009. – 5 берез. (Чис. 9).
262. **«Слово не випльовують...»** : [розмова з С. Сапеляком] / вела Л. Заморська // 20 хвилин. – 2010. – 16 лип. – С. 10 : фот. – URL: <http://te.20minut.ua/ua-i-svit/pismennik-stepan-sapelyak-slovo-ne-viplovuyut-avimolyuyut-10180223.html>
263. **Степан Сапеляк: «Мене тривожить стан духовності і культури»** : [бесіда з поетом] / спілкувалася Яніна Чайківська // Тернопіль вечірній. – 2010. – 20 жовт. – С. 6 : фот. – (Особистості).

264. **Степан Сапеляк: «Мені влада заборонила з'являтися в Галичині. І Харків став моєю другою Батьківщиною»** / розмову вела Жанна Титаренко // Справжня Варта : [сайт]. – Дата публ.: 13.05.2011. – URL: <https://varta.kharkov.ua/articles/1084605> <http://img.20.ua>

265. **Степан Сапеляк: «Мислю серцем, пишу – душею...»** : [бесіда з письменником / вела розмову Тетяна Добко] // Літ. Україна. – 2011. – 27 жовт. – С. 5.

266. **«Нині час діалогу притчюю Божою, любові до ближнього... бо світ сатаніє»** : [інтерв'ю з письменником] / С. Сапеляк ; записала В. Маньовська // Вільне життя плюс. – 2011. – 25 берез. (№ 23). – С. 5.

267. **Степан Сапеляк: «Почесний громадянин Тернополя – моя потіха після усіх кривд»** : [бесіда з письменником] / провела Тетяна Добко // Нова Тернопільська газета. – 2011. – 7–13 верес. (№ 35). – С. 5 : портр.

268. **Україна – це тиха молитва** : [бесіда з відомим поетом Степаном Сапеляком] / записав Любомир Габруський // Голос народу. – 2011. – 5 серп. (№ 31). – С. 4. – (Сфокусований діалог).

269. **«Цієї книжки тоді боялися більше, ніж синьо-жовтих прапорів»** : [розмова з С. Є. Сапеляком] / бесіду вів М. Ониськів // Вільне життя плюс. – 2011. – 20 квіт. – С. 6 : фот.

270. **Степан Сапеляк: «Сьогодні суспільство звикло скиргувати гнилу солому»** : останнє інтерв'ю літератора під час перебування на Тернопільщині / [вела] Жанна Попович // Номер один. – 2012. – 8 лют. (№ 6). – С. [15] : фот. кол. – URL: <http://gazeta1.com/index.php/uk-UA/intrviju>

Література про Степана Сапеляка

Життя, творчість та громадська діяльність С. Сапеляка

271. **Хроника текущих событий.** – Нью-Йорк : Хроника, 1975. – Вып. 33 (10 дек. 1974). – С. 34, 35, 47.
Згадки про С. Сапеляка.
272. **Хроника текущих событий.** – Нью-Йорк : Хроника, 1975. – Вып. 34 (31 дек. 1974). – С. 33.
Згадка про С. Сапеляка.
273. **Мороза покарали за голодівку; продовжуються знущання над українськими в'язнями в концтаборах // Свобода.** – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1975. – 13 берез. – С. 1, 3.
Згадки про С. Сапеляка.
274. **Документ страждань і невгнутості Степана Сапеляка :** [розповідь у самвидаві про укр. політв'язня] // Укр. вісті. – 1976. – 14 листоп. (Ч. 46).
275. **Psychiatric abuse of political prisoners in the Soviet Union :** testimony by Leonid Plyushch : Hearing before the Subcommittee on International Organizations of the Committee on International Relations, House of Representatives, Ninety-fourth Congress, second session, March 30, 1976. – Washington : U.S. Govt. Print. Off., 1976. – V, 82 p.
Українські в'язні. Степан Сапеляк. – С. 46.
276. **Знущання над політв'язнями в СРСР не припиняються // Свобода.** – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1977. – 8 груд. – С. 1, 4.
У новому самвидавному документі «Хроніка Архіпелягу ГУЛАГ, зона 36» розповідається про нестерпні умови, в яких приходиться жити українським та іншим політв'язням в СРСР. Подано текст цього документу. Заяву підписали: С. Глузман, І. Світличний, І. Калинець, В. Марченко, С. Сапеляк та ін.
277. **«Ми промиємо тобі мозок»** – заявив офіцер КГБ українському політв'язневі [Степану Сапеляку] // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1976. – 16 листоп. – С. 1.
278. **Хроника текущих событий.** – Нью-Йорк : Хроника, 1976. – Вып. 42 (8 окт. 1976). – С. 34, 49–50.
Згадки про С. Сапеляка.
279. **КГБ шантажує батьків С. Сапеляка.** Слово Україна – на індексі // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1977. – 21 груд. – С. 1, 3.

280. **Страждання і невгнутість Степана Сапеляка** // Визвольний шлях. – 1977. – Кн. 3. – С. 302–305. – (Документи з московських концтаборів).

Ж15065

281. **Хроника текущих событий.** – Нью-Йорк : Хроника, 1977. – Вып. 47 (30 нояб. 1977). – С. 104, 106, 107, 119, 121, 132, 133.

Згадки про С. Сапеляка.

282. **«Ви й досі залишилися варварами»** – кажуть політв'язні СРСР советській делегації в Београді // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1978. – 20 січ. – С. 1.

Про звернення політв'язнів з табору ч. 36 в Пермі до членів советської делегації Београдської конференції для перевірки виконання постанов Гельсінських угод. Серед підписантів звернення – С. Сапеляк.

283. **Вудка Ю. Московщина** : мемуар. есей / Юрій А. Вудка; пер. на укр. В. Давиденка ; мист. оформл. Р. Глуква. – Лондон : Укр. Видавн. Спілка, 1978. – 298 с. – Титул. арк. парал. англ.

Про С. Сапеляка. – С. 209, 289–291.

ВЗУ 3976 укр.

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/8492/file.pdf>

284. **Заява В. Черновола в роковини дня українського політв'язня** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1978. – 16 серп. – С. 1.

Вимога негайно звільнити С. Сапеляка та інших в'язнів.

285. **«Ми тебе тут обернемо у гній, хахол»** – заявив кагебіст Степанові Сапелякові // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1978. – 3 лют. – С. 1, 3.

286. **Слово «Україна» заборонене**: КГБ шантажує матір 28-річного Степана Сапеляка // Визвольний шлях. – 1978. – Кн. 3. – С. 300–301. – (Матеріяли й документи з поневоленої України).

Наведено тексти заяв політв'язня С. Сапеляка до органів влади СРСР, 1977 р.

Ж15065

287. **У 36 зоні пермського табору**: за повідомленням пресової служби ЗП УГВР від 19 січня ц. р. передаємо уривки самвидавного запису про події у 36 зоні пермського табору від липня до жовтня 1977 року // Сучасність. – 1978. – Ч. 4. – С. 102–104. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3076/file.pdf>

Відомості про знущання над С. Сапеляком та іншими.

288. **Український Правозахисний Рух**: документи й матеріали київської української громадської групи сприяння виконанню гельсінських угод / упоряд. О. Зінкевич ; передм. А. Зваруна ; Ком. Гельсін. гарантій для України, Вашингтон. – Торонто ; Балтимор : Смолоскип, 1978. – (Бібліотека «Смолоскипа» ; ч. 29). – С. 418–427.

ВА622840

289. **Хроника текущих событий**. – Нью-Йорк : Хроника, 1978. – Вып. 48 (14 марта 1978). – С. 60, 61, 64, 72, 75.

Згадки про С. Сапеляка.

290. **Горбач А.-Г. Поет з заслання** (кілька слів до творчості Степана Сапеляка) / Анна-Галя Горбач // Сучасність. 1979. – Ч. 4. – С. 31–33. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3093/file.pdf>

291. **У Мордовії та на Уралі 30–40% політв'язнів – це українці** // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1979. – 28 верес. – С. 1, 3.

Згадка, що С. Сапеляк був запроторений в карцер на 45 днів.

292. **Хроника текущих событий**. – Нью-Йорк : Хроника, 1979. – Вып. 51 (1 дек. 1978). – С. 98.

293. **Вісник репресій в Україні** / Закордон. представництво Укр. Гельсін. групи ; ред.-упоряд. Н. Світлична. – Нью-Йорк, 1980. – Вып. 5. – 17 с. – URL: http://library.khpg.org/files/docs/Vupusk1980_5.pdf

Про С. Сапеляка. – С. 7.

294. **Тоді вже сходила зоря...** // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1980. – 24 груд. – С. 2.

Згадка про український жовто-блакитний прапор, вивішений С. Сапеляком.

295. **Вісник репресій в Україні** / Закордон. представництво Укр. Гельсін. групи ; ред.-упоряд. Н. Світлична. – Нью-Йорк, 1981. – Вып. 3. – 26 с. – URL: http://library.khpg.org/files/docs/Visnuk1981_03.pdf

Про С. Сапеляка. – С. 4, 6.

296. **Вісник репресій в Україні** / Закордон. представництво Укр. Гельсін. групи ; ред.-упоряд. Н. Світлична. – Нью-Йорк, 1981. – Вып. 4. – 16 с. – URL: http://library.khpg.org/files/docs/Visnuk1981_04.pdf

Про С. Сапеляка. – С. 10, 16.

297. **Вісник репресій в Україні** / Закордон. представництво Укр. Гельсін. групи ; ред.-упоряд. Н. Світлична. – Нью-Йорк, 1981. – Вып. 12. – 7 с. – URL: http://library.khpg.org/files/docs/Visnuk1981_12.pdf

Про С. Сапеляка. – С. 6 : фот.

298. **Sapeljak, Stepan Evstaf'evic** // Biographical Dictionary of Dissidents in the Soviet Union, 1956–1975 / comp. and ed. by S. P. de Boer, E. J. Driessen and H. L. Verhaar. – The Hague, Boston, and London : Martinus Nijhoff, 1982. – P. 500–501.

Про дисидентську діяльність Степана Сапеляка.

299. **Україну охопила нова хвиля репресій** // Свобода. – Джерзі Ситі, Нью-Йорк, 1983. – 25 серп. – С. 1.

Про арешт С. Сапеляка на початку квітня 1983 р. у Москві, куди він приїздив, щоб відвідати знайомих.

300. **Вісник репресій в Україні** / Закордон. представництво Укр. Гельсін. групи ; ред.-упоряд. Н. Світлична. – Нью-Йорк, 1984. – Вип. 4.

Про переслідування С. Сапеляка. – С. 3.

Ж70540

301. **Вудка Ю. Московщина** / Юрий Вудка ; рис. В. Богуславского. – Израиль : Мория, 1984. – 270 с. – Титул. арк. парал. англ. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/13282/file.pdf>

Про С. Сапеляка. – С. 182, 254–256.

302. **Переслідують Степана Сапеляка** // Визвольний шлях. – 1984. – Рік 37, Кн. 8. – С. 949–950.

Ж15065

303. **Stepan Sapeliak may face new charges** // Ukrainian Review. – London, 1984. – Vol. 32, Iss. 2 (Summer). – P. 34–36.

Степану Сапеляку можуть висунути нові звинувачення. Доповнення коротшого звіту в «Ukrainian Review» (1984, 32(1)). Хроніка суду, покарання та подальших переслідувань Комітетом державної безпеки Степана Сапеляка, українського націоналіста, покараного за підняття українського національного прапора в селі Росохач.

304. **Туманова Л. Ця влада вбиває їх безпощадно і повсякденно** / Ліна Туманова // Новий шлях. – 1985. – 2 лют. – С. 6–7.

305. **Валер Бондар** // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 291. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990.

Про ілюстрації В. Бондаря до творів С. Сапеляка.

306. **Горбач А.-Г. Поет з християнсько-громадською совістю** / Анна-Галія Горбач // Сучасність. – 1988. – № 7/8. – С. 21–22.

Ж14413

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/3264/file.pdf>

307. **Звернення поета Степана Сапеляка у справі творчої свободи** // *Визвольний шлях*. – 1988. – Кн. 9. – С. 1076–1077. – (З дому неволі).
Ж15065
308. **Звернення** [Степана Сапеляка у справі творчої свободи] // *Укр. вісті*. – 1988. – 19 черв. (Ч. 25).
309. **Звернення Української Гельсінської Групи** до української та світової громадськості // *Свобода*. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1988. – 30 берез. – С. 1, 3.
Про Степана Сапеляка.
310. **Макогонов А. Пропозиція для РС «Свобода»,** або Автори і персонажі мюнхенської радіостанції / А. Макогонов // *Соціаліст. Харківщина*. – 1988. – 30 верес.
311. **На слобожанщині є українські католики** // *Свобода*. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1988. – 25 серп. – С. 1. – URL: <http://www.svoboda-news.com/archiv/pdf/1988/Svoboda-1988-162.pdf>
Степан Сапеляк про католиків у Харкові.
312. **Перспект квартильника «Кафедра» № 3** // *Кафедра*. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 139–140. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/15994/file.pdf>
Про публікації поезій С. Сапеляка. – С. 140.
313. **Стадниченко Ю. Тінь на ясний день:** з приводу однієї передачі радіостанції «Свобода» / Юрій Стадниченко, Роман Гнатишин // *Соціаліст. Харківщина*. – 1988. – 7 трав.
314. **Степан Сапеляк і Клюб друзів української мови** ім. Василя Стуса // *Визвольний шлях*. – 1988. – Кн. 10. – С. 1247–1248.
Ж15065
Те саме. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/17944/file.pdf>
315. **Стецюк В. Гнат Хоткевич – композитор** / Валентин Стецюк // *Кафедра*. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 122–126. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990. – URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/15994/file.pdf>
Про виступ С. Сапеляка на вечорі, присвяченому Г. Хоткевичу, 25-го лютого 1988 року у Харкові. – С. 125.
316. **У Харкові старались святкувати тисячоліття** // *Свобода*. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1988. – 13 лип. – С. 1, 3.

Про виступ С. Сапеляка на святкуванні 1000-ліття Хрещення України біля Собору Святої Покрови у Харкові 19 червня 1988 р.

317. **УАНТІ в контексті світової культури** // Кафедра. – Харків ; Львів, 1988. – № 2/3. – С. 330–331. – Передрук самвидавного журналу. Лондон, 1990. – URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/15994-kafedra-1988-chch-2-3/>

Подано лист письменника Манфреда Хаузмана до С. Сапеляка, ймовірно написаний 1988 р.

318. **Український вісник** : літ.-худож. та сусп.-політ. журн. : орган Укр. Гельсін. спілки. – Київ : Львів, 1988. – Ч. 11/12, січ.-берез. – 397, [6] с. – Передрук закоронного Представництва Української Гельсінської спілки, Нью-Йорк, 1989. – URL: <https://diasporiana.org.ua/periodika/8014-ukrayinskiy-visnik-1988-ch-11-12/>

Зі змісту: С. Сапеляк – член УГГ, член редколегії «Українського вісника». – С. 6; Вірш С. Сапеляка, присвячений В. Стусу. – С. 43–44, прочитаний на ювілейному вечорі в Києві 17 січня 1988 р. Харків. Літературний вечір колишнього політв'язня. С. Сапеляка / С. С. – С. 83–84; Візит Великобританського міністра до Києва і його наслідки. [Про зустріч С. Сапеляка, В. Чорновола, Є. Сверстюка та інших з англійським журналістом Зеном Смайлі]. – С. 223; С. Сапеляк – кореспондент «Українського вісника» у м. Харків. – С. 399.

319. **Хроніка УНТєівської активності** // Кафедра. – Одеса ; Львів, 1988. – № 1. – С. 137–145.

Про виступ С. Сапеляка на конференції «Великий Жовтень. Перебудова і літературі», листопад 1987 р., м. Харків. – С. 140–141.

Ж72576

320. **«Kaphedra»** – New samvydav publication from Ukraine // Ukrainian Review, London. 1988. – 36.2 (Summer). – P. 81–82.

Прес-реліз від UCIS про зміст першого випуску нового літературного журналу України «Кафедра», виданого Українською асоціацією незалежної творчої інтелігенції.

321. **«Kaphedra»** – new samvydav publication from Ukraine // ABN Correspondence. – 1988. – 39.2 (March-April). – P. 7.

Повідомлення про публікацію в Україні нового журналу «Кафедра», виданого під егідою УАНТІ. Опис змісту першого випуску журналу, за редакцією Михайла Осадчого у співпраці з такими діячами, як Євген Сверстюк, Ігор Калинець, Степан Сапеляк, Василь Барладяну, Михайло Горинь та В'ячеслав Чорновіл.

322. **KGB cracks down on local 'extremists'; Unrest in Eastern Europe** // The Times. – London, 1988. – 22 Aug.

КДБ розправляєється з місцевими «екстремістами». Заворушення у Східній Європі. Харків, 2 серпня: Колишньому політв'язню та поету Степану

Сапеляку офіційно винесли попередження за статтею 214 (бродяжництво) Кримінального кодексу України через відсутність постійного місця роботи з березня.

323. **«Акція»: як і для чого це робиться** // Соціаліст. Харківщина. – 1989. – 1 серп.

324. **В. Б. Страдницька розповідь дисидента-поета викликає сльози** / В. Б. // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 10 трав. – С. 1, 3.
Про зустрічі та інтерв'ю С. Сапеляка під час поїздки до Канади.
Те саме. – URL:
<https://www.svoboda-news.com/arxiv/pdf/1989/Svoboda-1989-086.pdf>

325. **До Канади приїхав Степан Сапеляк** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 18 лют. – С. 1.

326. **Інформаційний листок, ч. 2 Харківської філії УГС : повідомлення // Визвольний шлях.** – 1989. – Кн. 9. – С. 1121–1122. – (З дому неволі).

Про звільнення з тюрми активістів УГС С. Сапеляка та А. Черемського.
Ж15065

327. **Макогонов А. Крок до хаосу** / А. Макогонов // Соціаліст. Харківщина. – 1989. – 19 лип.

328. **[Оголошення про доповідь С. Сапеляка в НТШ, Нью-Йорк, 15 квіт. 1989 р.]** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 6 квіт. – С. 3.

329. **Палій Л. Канадський ПЕН прийняв С. Сапеляка** / Л. Палій // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 7 берез. – С. 1, 3 : фот.
Про зустріч С. Сапеляка з Канадським ПЕН Клубом в Торонто, 20 лютого 1989 р.

330. **С. Сапеляк в НТШ** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 12 квіт. – С. 1.

331. **С. Сапеляк відвідав Б. Малруні** // Свобода. – Джерзі Ситі; Нью-Йорк, 1989. – 5 трав. – С. 16 : фот.

Про зустріч С. Сапеляка з прем'єр-міністром Канади Брасном Малруні, відвідування Міністерства закордонних справ, зустріч з українською громадою в Оттаві. На фото: С. Сапеляк з О. Киндієм в бюро Б. Малруні.

332. **У Львові відбувся перший Конгрес української асоціації незалежної творчої інтелігенції** // Свобода. – Джерзі Ситі ; Нью-Йорк, 1989. – 1 лют. – С. 1.

Про доповідь С. Сапеляка на Першому конгресі Творчої Інтелігенції у Львові, 14–15 січня 1989 р., обрання його до правління УАНТІ.

333. **Яворський С. Вісті з Оттави** / Степан Яворський // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1989. – 26 трав. – С. 3.
Про візит С. Сапеляка до Оттави, квітень 1989 р.
334. **Authorities tell Sapelak his books are impounded** // Ukrainian Review. – London. – 1989. – 37.3 (Autumn). – P. 55.
Новина про книги, привезені із Заходу Степаном Сапеляком, які були вилучені радянськими митними органами в московському аеропорту Шереметьєво.
335. **Heffron D. Members meet Stepan Sapelak** / Dorris Heffron // Newsletter / International P.E.N. The Canadian Centre (English-speaking). – 1989. – 26 (March). – P. 5–6.
Про зустріч С. Сапеляка з членами канадського ПЕН-центру та Комітетом письменників у в'язниці, його вдячність ПЕНу за листи моральної підтримки, 20 лютого 1989 року.
336. **Luciuk L. Silencing a poet** / Lubomyr Luciuk // Globe and Mail. – [Toronto, Canada], 1989. – 2 Sept. – P. D7.
Про зустріч у травні 1989 р. з С. Сапеляком, його утиски радянською владою.
337. **Montgomery C. Poet activist in Ukraine punished, Clark told** / Charlotte Montgomery // Globe and Mail. – [Toronto, Canada], 1989. – 22 Aug. – P. A9.
Про участь Степана Сапеляка у націоналістичному русі в Україні, його утиски радянською владою.
338. **Spirituality and the current literary process** // Ukrainian Review. – London, 1989. – 37.1 (Spring). – P. 42–43.
Повідомлення про засідання під головуванням Степана Сапеляка Клубу української мови імені Василя Стуса, вересень 1988 р., Харків.
339. **Ukraine unrest grows** / Samizdat Press Agency // The Times. – London, 1989. – 17 July.
Про виступ Степана Сапеляка на мітингу в Харкові 1 липня.
340. **Ukrainian poet Stepan Sapeliak incarcerated** // Promin. – 1989. – 30.10 (October). – P. 17–18.
Текст листа, надісланого Джо Кларку, державному секретарю із зовнішніх зв'язків Канади, з проханням втручання уряду Канади щодо ув'язнення Степана Сапеляка. Лист підписаний Президентом Конгресу Українців Канади Д. Ципивником.
341. **Матлага В. Свято Соборности і Незалежности України в Картерет, Н. Дж.** / Василь Матлага // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1990. – 27 лют. – С. 3.

Про участь С. Сапеляка в урочистій Святій літургії в українській православній католицькій церкві в Картереті, США, 28 січня 1990 р.

342. **Мордавецька В. Білий птах з чорними відзнаками** / Валентина Мордавецька // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1990. – 5 лип. – С. 3.

343. **Павличко Д. Поезія скорботної України** / Дмитро Павличко // Київ. – 1990. – № 6. – С. 2 обкл.
Ж14227

344. **Палій Л. «Золотий гомін»** / Лідія Палій // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1990. – 27 листоп. – С. 2.

Про зустріч зі С. Сапеляком на Фестивалі поезії «Золотий гомін», що проходив 6–17 вересня 1990 р. у Києві та Львові, його виступ.

345. **Сахаров А. Д. Нобелевская лекция** [прочит. Е. Г. Боннэр в Осло 10 дек. 1975 г.] // Сахаров А. Д. Мир, прогресс, права человека : статьи и выступления / А. Д. Сахаров. – Л. : Совет. писатель. Ленинград. отд-ние, 1990. – С. 46–65.

Про С. Сапеляка. – С. 63.

ВА515294; Михайленко П. П. ВА111

346. **Білик О. «В тюрмі був єдино за слово своє»: («Житіє» Степана Сапеляка: жанр, композиційна структура)** / О. Білик // Слово і час. – 1991. – № 5. – С. 14–19.

Ж27444

347. **Луговик М. Ще одна сторінка з «Антології» ГУЛАГу** / Микола Луговик // Літ. Україна. – 1992. – 10 верес. – С. 5. – (Гроно болю).

348. **Шатилов М. Літургія спокути** : [поезія С. Сапеляка] / М. Шатилов // Визвольний шлях. – 1992. – Кн. 1. – С. 68–74.

Ж15065

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/18270/file.pdf>

349. **Гончар О. З високим ім'ям Кобзаря** / Олесь Гончар // Літ. Україна. – 1993. – 11 берез. – С. 4.

350. **Мельничук Б. Степан Сапеляк – лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка 1993 року** / Богдан Мельничук // Тернопіль. – 1993. – № 4. – С. 25.

Ж14369

351. **Мельничук Б. Степан Сапеляк – лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка 1993 року** / Богдан Мельничук // Голос народу. – 1993. – 20 берез.

352. **Микола Руденко отримав державну нагороду** // Свобода. – Джерзі Сіті ; Нью-Йорк, 1993. – 19 берез. – С. 1.
Про участь С. Сапеляка, М. Руденка та інших у зустрічі з Президентом України Л. Кравчуком, яка відбулася після урочистостей.
353. **О присуждении Государственных премий Украины имени Т. Шевченко 1993 года** : Указ Президента Украины, 24 февр. 1993 г. // Правда Украины. – 1993. – 6 марта. – С. 1.
354. **Про присудження Державних премій України імені Т. Шевченка 1993 року** : Указ Президента України від 24 лют. 1993 р. № 60/93 // Літ. Україна. – 1993. – 11 берез.
Те саме // Верховна Рада України. Законодавство України : [офіц. портал]. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/93#Text>
Про присудження С. Сапеляку Державної премії України імені Т. Шевченка за збірку поезій «Тривалий рваний зойк».
355. **Степан Сапеляк – лауреат Державної премії України імені Т. Шевченка 1993 року** // Русалка Дністрова. – 1993. – № 7. – С. 1.
356. **Sapeliak Stepan** // Encyclopedia of Ukraine / ed. Danylo Husar Struk. – Toronto ; Bufalo ; London, 1993. – Vol. 4 : Ph–Sr. – P. 534.
B276504/Vol. 4
357. **Ткачук М. Скорботна пісня України** : [штрихи до творч. портр. Степана Сапеляка] / М. Ткачук // Дзвін. – 1994. – № 11/12. – С. 156–162.
Ж26476
358. **Ткачук М. Скорботна пісня України**: творчий портрет Степана Сапеляка // Ткачук М. Богдан Бойчук. Степан Сапеляк (компедій творчості поетів) : навч. посіб. / Микола Ткачук. – Тернопіль, 1994. – С. 37–58.
Ва565349
359. **Барна В. Символ нескореності духу** / Володимир Барна // Дзвін. – 1995. – № 7. – С. 159.
Про творчий вечір С. Сапеляка у Тернопільській філармонії.
Ж26476
360. **Барна В. У колі земляків** : [у Тернополі відбувся автор. вечір С. Сапеляка] / Володимир Барна // Літ. Україна. – 1995. – 10 серп. – С. 2.
361. **Касьянов Г. В. Незгодні**: українська інтелігенція в русі опору 1960–1980-х років / Георгій Касьянов. – Київ : Либідь, 1995. – 224 с.
Про С. Сапеляка. – С. 142.
ВА560937

362. **Ліберний О. Галицький символ волі у Харкові** / Олександр Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 1995. – 26 трав.
363. **Ліберний О. Іменем братів Лепких увінчані лауреати** / О. Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 1995. – 18 квіт.
364. **Мельничук Б. Лауреати премії імені братів Лепких** / Богдан Мельничук // Літ. Україна. – 1995. – 18 трав. – С. 2.
365. **Мельничук Б. [Про поета С. Сапеляка]** / Богдан Мельничук // Тернопіль. – 1995. – № 4. – С. 93.
366. **Мельничук Б. Степан Сапеляк стає ближчим** тернополянам і козівчанам / Богдан Мельничук // Тернопіль вечірній. – 1995. – 1 листоп.
367. **[Мельничук Б.] «Якби зараз повернулося колесо життя, я б нічого не змінив... окрім університету...»** : [фрагмент виступу С. Сапеляка на творч. вечорі 22 трав. 1995 р. в Терноп. обл. філармонії] / І. Вірний // Русалка Дністрова. – 1995. – № 12. – С. 1.
368. **Тимченко В. Д. Сапеляк Степан Євстахович** / В. Д. Тимченко // Літературна Харківщина : довідник / ред. М. Гетьманець. – Харків : Майдан, 1995. – С. 281.
АО258309
369. **Ткачук М. Скорботна пісня України: штрихи до** творчого портрета Степана Сапеляка / М. Ткачук // Дзвін. – 1995. – № 11/12. – С. 156–162.
370. **Ханас В. «Журбопис» Степана Сапеляка** / В. Ханас // Тернопіль вечірній. – 1995. – 27 трав.
371. **Сапеляк Степан** // Письменники України: довідник / упоряд.: Д. Г. Давидюк, Л. Г. Кореневич, В. П. Павловська. – Дніпропетровськ : ВПОП «Дніпро», 1996. – С. 264 : портр.
Ва570206
372. **До джерел любові і болю** // Тернопіль вечірній. – 1996. – 26 черв.
373. **Мельничук Б. «Для мене найстрашніше – це плач дитини...»** : [розмова з С. Сапеляком] / провів Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 1996. – 26 черв.
374. **Мельничук Б. «Невольничі діалоги» Степана Сапеляка** : [підбірка віршів і листів] / Б. Мельничук // Тернопіль. – 1996. – № 4/5. – С. 3–13. – (Золота сурма: поезія).

Зі змісту: Кілька штрихів до автопортрету; Невідомому поету; Квітень; Березень; Антоничу; До альбому; Сонячні етюди; Різдвяне VIII : [вірші] / С. Сапеляк – С. 3–5.

375. **На здобуття премії імені Івана Огієнка :** [кандидатури : Сапеляк Степан – за цикл християнської лірики] // Літ. Україна. – 1996. – 4 січ. – С. 3.

376. **[Мельничук Б.] Степан Сапеляк: «Виходить перший том...»** / І. Гаврильцо // Тернопіль вечірній. – 1997. – 21 трав.

377. **Сорока П. Художній світ Ліди Палій** / Петро Сорока. – Хмельницький. 1997. – 70 с.

Про С. Сапеляка. – С. 19.

ВА583029

378. **Сторінки Літопису** [Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка]. – Тернопіль : Літопис, 1997. – Вип. 2. – 36 с.

Про зустрічі з С. Сапеляком.

379. **Кіпіані В. Прапори над містом :** [у 1973 р. у Чорткові група юнаків, серед яких були С. Сапеляк і В. Мармус, підняли синьожовті прапори] / В. Кіпіані // Україна молода. – 1998. – 22 січ. – С. 3. – (Подвиг).

380. **Мармус В. Прапори над містом** / В. Мармус // Тернистий шлях. – 1998. – 9 січ. ; Молодь України. – 1998. – 22 січ.

381. **Русначенко А. Національно-визвольний рух в Україні** середина 1950-х – початок 1990-х років / А. Русначенко. – Київ : Вид-во ім. О. Теліги. – 1998. – 720 с.

Про С. Сапеляка. – С. 208.

ВА585261

382. **Томчук О. Ф. Мотиви християнських заповідей у ліриці** Степана Сапеляка // Наук. вісн. / Ізмаїл. держ. пед. ін-т. – Ізмаїл, 1998. – Вип. 3. – С. 80–84.

Ж69330

383. **Плішко С. Один з провісників весни** / С. Плішко, В. Радзівеський // Тернопіл. газ. – 1999. – 21 січ., портр.

384. **Ткачук М. П. Скорботна пісня України:** творчий портрет Степана Сапеляка // Ткачук М. П. Інтерпретації : літ.-крит. ст., творчі портрети укр. поетів ХХ століття / М. П. Ткачук. – Тернопіль, 1999. – С. 123–138.

ВА600303

385. **Віктор Гонтаров: «У наш час суспільство байдуже до художника»** / Віктор Гонтаров ; інтерв'ю вів Сергій Батанов // День. – 2000. – 27 груд. – URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/taym-aut/viktor-gontarov-u-nash-chas-suspilstvo-bayduzhe-do-hudozhnika>

Про дружні відносини із С. Сапеляком, ілюстрації В. Гонтаріва до книги С. Сапеляка «Страсті по любові».

386. **Про призначення державних стипендій** видатним діячам культури : Розпорядження Президента України від 31 жовтня 2000 р. № 339/2000-рп // Уряд. кур'єр. – 2000. – 11 листоп. (№ 210). – С. 14.

Про призначення державної стипендії Сапеляку Степану Євстахійовичу.

387. **Буняк І. Дорогою хризантемного снігопаду**, або «Дві лінії від тебе і до тебе»: [про нову зб. С. Сапеляка «Страсті по любові»] / Інна Буняк // Вільне життя. – 2001. – 22 трав. – С. 4.

388. **Зозуляк Є. Слово у причасті краси**: виповнилося 50 років лауреатові Шевченківської премії С. Сапеляку / Є. Зозуляк // Вільне життя. – 2001. – 31 берез. – С. 2.

389. **Плішко С. Один з провісників весни** / С. Плішко // Ненько моя, Україно. Долі дітей твоїх. – Тернопіль, 2001. – С. 15–18.

390. **Величко Ю. З ювілеєм, побратиме!** : [спогад про першу зустріч з С. Сапеляком] / Ю. Величко // Визвольний шлях. – 2002. – Кн. 6. – С. 62–63 : фот. – (Ювілеї).

Ж15065

391. **Лауреати премії імені Володимира Свідзинського** за 2002 рік // Літ. Україна. – 2002. – 10 жовт. – С. 6 : портр.

392. **Лауреати Національної премії України ім. Т. Шевченка** (1962–2001 рр.) : [1993 рік. Сапеляк С. Є. за зб. поезій «Тривалий раній зойк»] // Не вмирає душа наша : зб. матеріалів, присвяч. 40-річчю від дня заснування Нац. премії України ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : Україна, 2002. – С. 165. – Фото С. Сапеляка: с. 10, 22 кольор. вкл.

ВС36621

393. **Островський І. В. Поет у суспільстві** : Свідзинський – «біла пляма» української поезії / Ігор Островський // День. – 2002. – 11 жовт. – URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/poet-u-suspilstvi>

Степан Сапеляк – лауреат літературної премії імені В. Свідзинського за книгу «Страсті по любові».

394. **Перепеляк І. Степанові Сапеляку – 50** // Літ. Україна. – 2002. – 11 квіт. – С. 5 : фот. – (Вітаємо ювіляра).

395. **Захаров Б. Є. Нарис історії дисидентського руху в Україні (1956–1987)** / Б. Є. Захаров ; Харків. правозахис. група. – Харків : Фоліо, 2003. – 144 с.

Про С. Сапеляка. – С. 75–77 : портр., вклад, с. 17.

ВА637725

396. **Маліченко М. «Український реквієм»**: уперше він прозвучить завтра в Національній філармонії України / Микола Маліченко // День. – 2003. – 29 жовт. – URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/taym-aut/ukrayinskiy-rekviem>

Про «Український реквієм» Степана Сапеляка, присвячений пам'яті жертв трагедій ХХ сторіччя – Голодомор 32–33 років, Бабин Яр, Чорнобиль, який надихнув заслуженого діяча мистецтв України – Володимира Птушкіна на написання великого оркестрово-хорового твору, який став своєрідним гімном мужності та стійкості духу нашого народу. 2002 року в Харкові відбулось перше виконання «Українського реквієму». Про його постановку в Колонному залі імені М. В. Лисенка у Національній філармонії України, яку здійснюють режисер-постановник – народний артист України, професор Володимир Лукашев, режисер – Ірина Нестеренко, концертмейстер – заслужена артистка України Неліда Афанасьєва, художник – Микола Сухоріпа.

397. **Радянський О. Книга одного життя** : [про кн. С. Сапеляка «Хроніки дисидентські від головосіку. Невольничя мемуаристика»] / О. Радянський // Українське слово. – 2003. – 26 черв.–2 лип. – С. 15. – (Мемуари).

398. **Сапеляк Степан Євстахійович** // Універсальний словник-енциклопедія (УСЕ). – 3-тє вид. – Київ : Новий друк, 2003. – С. 1087.

399. **Степан Сапеляк** // Письменники Харкова: довідник / ред. О. Ковалевський ; Харків. від-ня Укр. літ. фонду, Східно-Укр. біогр. ін-т, Харків. філія Акад. держ. упр. при Президенті України. – Харків : Майдан, 2003. – С. 145–147: портр.

ВА701844

400. **[Фрагмент інтерв'ю про Сапеляка Степана Євстахійовича** матері Сапеляк Ганни Костянтинівни у селі Росохач Чортківського району Тернопільської області 2 квіт. 2000 р. / записав В. Овсієнко] // Дзвін. – 2003. – № 5/6. – С. 102–108 : портр.

401. **Юнаки з огненної печі** / упоряд. В. В. Овсієнко ; Харків. правозахисна група. – Харків : Фоліо, 2003. – 143 с.

Про юнаків із села Росохач, які вивілиси жовто-блакитні прапори 22 січня 1973 р.

Зі змісту: Степан Сапеляк. Епізоди з книжки «Хроніки дисидентські від головосіку». – С. 117–123; Ганна Сапеляк : [інтерв'ю В. Овсієнку]. – С. 123–138; Доповідна записка ЦК КП України Центральному Комітету КІРС про діяльність

націоналістичних груп у Івано-Франківській, Львівській і Тернопільській областях України. – С. 139–140.

ВА637796

402. **Мармус В. Доля обрала нас** : спогади, док., ст. / В. Мармус. – Тернопіль : Принтерінформ, 2004. – 198 с.

Про С. Сапеляка. – С. 75, 76, 94–97, 99, 103–106, 114, 129–178.

403. **Про відзначення державними нагородами України колишніх політичних в'язнів і репресованих** : Указ Президента України від 26 листоп. 2005 р., № 1653/2005 // Верховна Рада України. Законодавство України : [офіц. портал]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1653/2005#Text>

Про нагородження С. Сапеляка орденом «За заслуги» III ступеня.

404. **Про призначення державних стипендій** видатним діячам культури і мистецтва : Розпорядження Президента України від 18 січня 2005 р. № 2/2005-рп // Уряд. кур'єр. – 2005. – 22 січ. (№ 12). – С. 12.

Про призначення державної стипендії Степану Сапеляку.

405. **Овсієнко В. В. Сапеляк Степан Євстахійович** [Електронний ресурс] / В. В. Овсієнко // Дисидентський рух в Україні : віртуал. музей : [сайт] / Харків. правозахисна група. – Дата публ.: 14.07.2005. – URL: <http://museum.khpg.org/1121357463>

Епізоди з книжки С. Сапеляка «Хроніки дисидентські від головосіку» (Київ, 2003) та інтерв'ю його матері Ганни Сапеляк у с. Росохач, 2 квітня 2000 року.

406. **Від бароко до постмодерну** : зб. пр. каф. укр. та світ. літ. : до 70-річчя К. Х. Балабухи : [у 11 т.]. Т. 4. – Харків : Майдан, 2006. – 353 с. : портр.

Про С. Сапеляка. – С. 284.

407. **Данилевич М. Традиції барокової літератури** в художньому світі Степана Сапеляка / М. Данилевич, Ю. Жаловська // Наук. зап. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія. Літературознавство. – 2006. – Вип. 2 (20). – С. 55–66.

408. **Міжнародний біографічний словник дисидентів** країн Центральної та Східної Європи й колишнього СРСР. Т. 1, ч. 1 : Україна / [О. Данієль та ін. ; уклад.: Є. Захаров, Б. Захаров] ; Харків. правозахисна група. – Харків : Права людини, 2006. – 516 с., фот. – Бібліогр.: с. 512–513.

Зі змісту: Гриньків Дмитро Дмитрович / Василь Овсієнко, Степан Сапеляк. – С. 178–182; Демидів Дмитро Ілліч / Степан Сапеляк, Ірина Рапп, Василь Овсієнко; Мармус Володимир Васильович / Степан Сапеляк, Василь Овсієнко – С. 215–217. Про С. Сапеляка. – С. 96, 180, 344, 380, 430.

В349638/Т. 1, ч. 1

409. **Ониськів М. Степан Сапеляк на Тернопіллі** / М. Ониськів, В. Уніят // Свобода. – Тернопіль, 2005. – 20 серп. – С. 6. – (Зустрічі).

410. **Осипчук Н. «Мій вірш... фосфориться якоюсь світизною слова...»** : [поезії С. Сапеляка] / Наталя Осипчук // Демократ. Україна. – 2006. – 18 лип. – С. 7.

411. **Про відзначення державними нагородами України колишніх політичних в'язнів і репресованих** : Указ Президента України від 26 листоп. 2005 р. № 1653/2005 // Літ. Україна. – 2006. – 16 лют. – С. 2.

Про нагородження орденом «За заслуги» III ступеня Сапеляка С. Є. – письменника, члена Харківської обласної асоціації дослідників геноциду тоталітаризму в Україні «Архіпелаг».

412. **Рапп І. Сапеляк Степан Євстахійович** / І. Рапп // Міжнародний біографічний словник дисидентів. – Харків : Права людини, 2006. – Т. 1, ч. 2 : Україна. – С. 650–653 : порт.

В349638/Т. 1, ч. 2

413. **Росохатська (Чорткіська) група** // Міжнародний біографічний словник дисидентів. – Харків : Права людини, 2006. – Т. 1, ч. 2 : Україна. – С. 954.

В349638/Т. 1, ч. 2

414. **Сапеляк Степан** // Письменники України : біобібліогр. довід. / упоряд.: В. Павловська, Л. Бубнова, Л. Сіренко ; ред. Г. Лукова. – Київ : Укр. письменник, 2006. – С. 363 : портр.

Ва683523

415. **Сапеляк Степан Євстахійович** // Універсальний словник-енциклопедія. – 4-те вид., випр. і допов. – Київ, 2006. – С. 1105.

416. **Хаварівський Б. «Мій вибір впав терновим вінцем»** : [про С. Сапеляка] / Б. Хаварівський // Вільне життя. – 2006. – 28 січ. (№ 8). – С. 6 : фот.

417. **Члени-засновники Української Гельсінської групи** // Українська Гельсінська Група: до 30-річчя створення: історія, документи / упоряд.: О. Зінкевич, В. Овсієнко. – Київ : Смолоскип, 2006. – С. 94–100.

Про С. Сапеляка. – С. 97; фото С. Сапеляка. – С. [109].

ВА678245

418. **Калашник В. Оказіональне словотворення як спосіб концептуалізації художнього світу поета (за ідіостілями В. Стуса, М. Вінграновського, С. Сапеляка)** // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Філологія. – Вип. X–XVIII. – 2007. – С. 201–204.

Ж68932:Філол.

419. **Кичура О. Поет розп'ятого парнасу** : [про творчість С. Сапеляка] / О. Кичура // Медична академія. – 2007. – 14 верес. – С. 11.
420. **Сапеляк Степан** // Хто є хто в Україні : біогр. довід. – Київ, 2007. – С. 861.
BC42897
421. **Сапеляк Степан Євстахійович** // Шевченківські лауреати. 1962–2007 : енцикл. довід. / авт.-упоряд. М. Лабінський. – 2-ге вид. – Київ, 2007. – С. 508–509.
АО266105
422. **Шот М. Тривалий рваний зойк** / М. Шот // Вільне життя. – 2007. – 26 верес. – С. 6 : фот. – (Наші славні земляки).
423. **Шот М. Тривалий рваний зойк** / Микола Шот // Уряд. кур'єр. – 2007. – 20 лип. (№ 128). – С. 8 : портр.
424. **Гулик Г. Кольористичні епітети в поезії С. Сапеляка** / Г. Гулик // Студентський наук. вісн. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2008. – Вип. 15. – С. 53–55.
425. **Мельничук Б. Сапеляк Степан Євстахійович** / Богдан Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2008. – Т. 3. – С. 227–228.
426. **Погорецький В. До джерел рідного краю** : [свято поет. слова у Росохачі Чортків. р-ну за участю С. Сапеляка] / Володимир Погорецький // Вільне життя. – 2008. – 7 листоп. – С. 5 : фот. – (Нова фундація).
427. **Погорецький В. До джерел рідного краю** : [про перебування С. Сапеляка в с. Росохачі Чортків. р-ну] / Володимир Погорецький // Голос народу. – 2008. – 31 жовт. – С. 5 : фот.
428. **Реабілітовані історією**. Тернопільська область. Кн. 1 / упоряд.: О. Г. Бажан, Є. О. Гасай, П. З. Гуцал. – Тернопіль : Збруч, 2008. – 728 с. : іл.
Про події в Чорткові 22 січня 1973 р. – С. 98–99.
429. **Шот Г. Г. Поет розп'ятого Парнасу: Степан Сапеляк** / Галина Шот // Славетне гроно Тернопілля : навч. посіб. з літ. рідного краю : 10–11 кл. / Г. Шот. – Тернопіль, 2008. – С. 106–110: портр.
BA716989
430. **Шот М. Тривалий рваний зойк** : [про Степана Сапеляка] / М. Шот // Тернопільський альманах. 2007. – Тернопіль, 2008. – С. 353–356.

431. **Ясінська О.** «**Побував у царстві краси!**»: лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка та літературної премії ім. Богдана Лепкого, член пен-клубу й НСПУ Степан Сапеляк відвідав Національний музей [Електронний ресурс] / Оксана Ясінська [Електронний ресурс] // Національний музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського : [сайт]. – Дата публ.: 21.08.2008. – URL: http://hutsul.museum/events/2011/stepan_sapelyak/

Про відвідування С. Сапеляком Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського (м. Коломия) з нагоди присудження йому щорічної літературної міської премії ім. Т. Мельничука.

432. **Брозинський М.** Літературний «десант» зі **Слобожанщини** : [літ. зв'язки з Буковиною письменників С. Сапеляка та Д. Панцира] / М. Брозинський // Буковин. віче. – 2009. – 27 лют. (№ 16). – С. 1.

433. **Гетьман.** – Київ : Темпора, 2009.

Т. 1 : Шляхи / авт. кол.: О. Ковалевська, О. Кресін, С. Павленко [та ін.] ; упоряд. О. Ковалевська. – 270 с. : іл.

Т. 2 : Осмислення : нариси до історії мазепіани / авт. кол.: О. Ковалевська, В. Панченко, В. Станіславський [та ін.] ; упоряд. О. Ковалевська. – 365 с. : іл.

Подяка С. Сапеляку за допомогу під час підготовки видання. – Т. 1. – С. 365; Т. 2. – С. 270.

V352424/1-2

434. **Ліберний О.** **Крила його подвижництва** : [фундатор укр. незалежності С. Сапеляк] / О. Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 2009. – 21 серп. – С. 5 : фот.

435. **Охримович А.** **Думка крутиться довкола** благословенних днів юності, яку радянська школа та приписане до неї КДБ н... / Андрій Охримович // Дзеркало тижня. – 2009. – 6–13 листоп. (№ 43). – URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/z_kieva_do_chortkova_i_nazad.html

У тексті розповідь В. Мармуса про С. Сапеляка.

436. **Пам'яті Якова Сусленського** // Свобода. – Джерсі-Сіті, 2009. – Ч. 44, 30 жовт. – С. 5.

Про протест політ'язнів від примусової праці та виконання принизливих для гідності людини умов ув'язнення у 1974 році. Текст звернення написав Я. Сусленський. Його підписали Степан Сапеляк, Павло Кампов, Юрій Гродецький та інші.

437. **Про відзначення державними нагородами України** з нагоди Дня Свободи : Указ Президента України від 18 листоп. 2009 р., № 939/2009 // Уряд. кур'єр. – 2009. – 9 груд. (№ 229) ; Верховна Рада

Україна. Законодавство України : [офіц. портал] <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=939/2009>

Про нагородження Степана Сапеляка відзнакою Президента України – Хрестом Івана Мазепи за визначний особистий внесок у відстоювання національної ідеї, становлення і розвиток Української незалежної держави та активну політичну і громадську діяльність.

438. **Про призначення державних стипендій видатним діячам** культури і мистецтва : розпорядження Президента України від 8 лип. 2009 р. № 136/2009-рп // Уряд. кур'єр. – 2009. – 11 лип. – С. 14.

Про призначення державної стипендії Сапеляку С. Є.

Те саме // Верховна Рада Україна. Законодавство України : [офіц. портал]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/136/2009-rp#Text>

439. **Росинська О. Живу, люблю, і не приємлю скверни** : [зустріч з С. Сапеляком у Б-ці ім. А. Добрянського] / О. Росинська // Свобода слова. – 2009. – 5 берез. (ч. 9). – С. 18.

440. **Бажан О. КДБ УРСР та неформальні об'єднання** в період «горбачовської перебудови» наукові записки / Олег Бажан // Наук. зап. НаУКМА. Історичні науки. – 2010. – Т. 104. – С. 68–78.

Про С. Сапеляка. – С. 76.

Ж69184

Те саме. – URL:

http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Ist/2010_104/13_bazan_og.pdf

441. **Бажан О. Г. Спроби протидії КДБ УРСР становленню та функціонуванню Народного руху України за перебудову** / О. Г. Бажан // Укр. іст. журн. – 2010. – №1. – С. 35–41.

Про С. Сапеляка. – С. 39.

Ж27630

442. **Вітаємо! Серед нагороджених – п'ятеро з «Літературного Тернополя»** : [відзначення держ. нагородами України з нагоди Дня Свободи] // Літ. Тернопіль. – 2010. – № 1. – С. 2.

Про нагородження Степана Сапеляка відзнакою Президента України – Хрест Івана Мазепи.

443. **Вручено нагороди українцям** / Прес-служба Фондації УВУ // Свобода. – Джерзі Ситі, 2010. – 1 січ. – С. 19 : фот. – URL: <http://www.svoboda-news.com/archiv/pdf/2010/Svoboda-2010-01.pdf>

Вручення першої премії Конкурсу Україністики Фонду Волянників-Швабінських при Фондації Українського Вільного Університету в Америці 2007 року Степану Сапеляку за книгу «Хроніки дисидентські від головосіку» (Харків, 2007) у Львівському національному університеті 27 листопада 2009 р. На фото: Степан Сапеляк.

444. **Лешнівська І.** Львівська обласна універсальна наукова бібліотека – репрезентант галицької культури / Ірина Лешнівська // Вісн. Кн. палати. – 2010. – № 8. – С. 33–36.

Про книги з автографами С. Сапеляка у фондах Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки. – С. 3–4.

Ж15184/2010/8

445. **Ліберний О.** Дорога до отчого дому : [урочисте відзначення в с. Росохаць 80-річчя матері С. Сапеляка Г. К. Сапеляк] / О. Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 2010. – 29 жовт. – С. 4 : фот. – (Ювілеї).

446. **Ліберний О.** Степан Сапеляк: дорога додому : [матері колишнього політв'язня, поета С. Сапеляка – Ганні Костівні минуло 80 р.] / О. Ліберний // Літ. Україна. – 2010. – 9 груд. – С. 8. – (Земля батьків).

447. **Ліберний О.** У Тернополі побував Степан Сапеляк : [за матеріалами візиту письменника на батьківщину] / О. Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 2010. – 22 жовт. – С. 4 : фот. – (Славетні імена).

448. **Лук'яненко Л.** З часів неволі : [у 4 кн.]. Кн. 4 : Країна Моксель / Л. Лук'яненко. – Київ : Фенікс, 2010. – 519 с. : фот.

Про С. Сапеляка. – С. 47, 146, 149–151, 214–216, 218, 247–248, 250, 251, 265–266, 295, 322, 323.

В352858/4

449. **Молитва вигнанця** : [зб. поезій] / упоряд. Г. Кириєнко. – Київ, 2010. – 223 с. : портр.

Зі змісту: Степан Сапеляк. – С. 167–169 : портр.

ВА734885

450. **Рух опору в Україні: 1960–1990** : енцикл. довід. = Resistance movement in Ukraine 1960–1990 : an encyclopedi / голов. ред. О. Зінкевич, передм. О. Зінкевича, О. Обертаса ; Музей-архів і документац. центр укр. самвидаву при вид-ві «Смолоскип». – Київ : Смолоскип, 2010. – 804 с. : фот.

Сапеляк Степан Євстахійович. – С. 552–554 : портр.

ВС49943

451. **Савчук Н.** Типи актуалізації мотиваційно зв'язаних слів у художньому дискурсі (на матеріалі української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст.) / Наталія Савчук // Наук. зап. / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Серія: філологічні науки. – 2010. – Вип. 89 (5). – С. 114–117. – URL:

http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/89_5/statti/27.pdf

Згадка про вірш С. Сапеляка. – С. 116.

452. **Сапеляк Степан Євстахійович** // Ониськів М. Сподвижники поля духовного : Лауреати Всеукр. літ.-мист. та громад.-політ. премії Братів Богдана та Левка Лепких / М. Ониськів, В. Уніят. – Тернопіль, 2010. – С. 58 : фот.

453. **Федорів І. Микола Алексієвець – вчений-історик**, громадський діяч, педагог, колега / Ірина Федорів // Україна–Європа–Світ : міжнар. зб. наук. пр. Серія: Історія, міжнародні відносини / голов. ред. Л. М. Алексієвець. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – Вип. 5, ч. 1. – С. 15–26.

Про зустрічі на факультеті з відомими громадсько-політичними діячами України, зокрема С. Сапеляком. – С. 18.

Ж73612

454. **Алексєєв І. Степан Сапеляк про історію, політику, літературу та правозахист** [Електронний ресурс] / Ігор Алексєєв // Справжня Варта : [сайт]. – Дата публ.: 19.02.2011. – URL: <https://varta.kharkov.ua/news/art/1083539>

Про зустріч із С. Сапеляком у Спілці письменників, 18 лютого 2011 р.

455. **Віват Г. І. Концепція множинності** інтертекстуального дискурсу у творчості поетів-дисидентів (І. Калинець, М. Руденко, І. Світличний, В. Стус) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.01 / Віват Ганна Іванівна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2011. – 38 с.

РА380121

456. **Віват Г. І. Концепція множинності** інтертекстуального дискурсу у творчості поетів-дисидентів (І. Калинець, М. Руденко, І. Світличний, В. Стус) : дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.01 / Віват Ганна Іванівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філол. – Київ, 2011. – 389 арк. – Бібліогр.: арк. 353–389.

ДС135583

457. **Городинський І. «Непогора. Свобода. Життя»**: у Харкові відбувся творчий вечір Степана Сапеляка / І. Городинський // Нова Тернопіл. газ. – 2011. – 18–24 трав. (№ 19). – С. 7 : фот.

458. **Добко Т. Непогора. Свобода. Життя** : [про творчий вечір С. Сапеляка, що проходив у Харків. нац. театрі опери та балету, на якому відбулася презентація його 3 т. вид. «І каміння те стало хлібами...»] / Тетяна Добко // Літ. Україна. – 2011. – 16 черв. – С. 4 : фот. – (Слово і доля).

459. **Друневич М. «Не думав, що маю долю гіршу, ніж інші, знав, що були страшніші долі...»** : [кн. вист. в Терноп. обл. універс. наук.

б-ці до 60-річчя С. Сапеляка] / М. Друневич // Вільне життя плюс. – 2011. – 25 берез. – С. 5.

460. **Захаров Б. Є. Напрями і течії дисидентського руху в Україні (1956–1987)** / Б. Є. Захаров // Дриновський збірник : зб. наук. пр. / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – 2011. – Т. 4. – С. 310–322.

Про С. Сапеляка. – С. 315.

В350155/4

461. **Захарчук Д. Степан Сапеляк запросить до Тернополя Ліну Костенко** : [перебування письменника на Тернопіллі, зустріч-презентація в ТОУНБ] / Д. Захарчук // Тернопіль вечірній. – 2011. – 27 лип. (№ 30). – С. 2 : фот.

462. **Золотнюк А. Степан Сапеляк буде почесним громадянином** / А. Золотнюк // Вільне життя плюс. – 2011. – 1 квіт. – С. 6.

463. **Климчук Г. В архіві відкрито «справу» Степана Сапеляка, якого ув'язнили на 5 років за підняття прапора у Чорткові** / Г. Климчук // Номер один. – 2011. – 9 лют. – С. [15] : фот.

464. **Коропецька У. Під знаком Степана Сапеляка** : [творчі зустрічі з краями] / У. Коропецька // Вільне життя плюс. – 2011. – 22 квіт. – С. 5.

465. **Коропецька У. Степан Сапеляк переймається проблемами розвитку українського письменства** / У. Коропецька // Тернопіль вечірній. – 2011. – 20 квіт. – С. 2 : фот.

466. **Лауреати Шевченківської премії наполягають на зустрічі з Януковичем** // Слово Просвіти. – 2011. – 17 берез. – URL: <http://slovoprosvity.org/2011/03/17/laureaty-shevchenkivs-koi-premii-napo/>

Про лист, адресований Президенту України В. Януковичу, підписаний лауреатами Національної премії України ім. Тараса Шевченка, зокрема С. Сапеляком.

467. **Ліберний О. «Неопалима купина» – володар гран-прі. Степан Сапеляк – Лицар України** : [підсумки всеукр. танцюв. фестивалю; презентація книг С. Сапеляка] / О. Ліберний // Свобода. – Тернопіль, 2011. – 19 жовт. (№ 84). – С. 3 : фот. кол. – (Фестиваль «Червона калина-2011»).

468. **Ліберний О. Степан Сапеляк: дорога додому** : [візит письменника на батьківщину в зв'язку з святкуванням 80-річчя його матері] / О. Ліберний // Літ. Тернопіль. – 2011. – № 1. – С. 4–5. – (Ювілей). – В змісті: Ювілейне слово на пошанівку моєї матері Ганни Сапеляк / С. Сапеляк.

469. **Непогора. Свобода. Життя** // Харьков. изв. – 2011. – 14 мая. – С. 12.

Про ювілейний вечір С. Сапеляка, презентацію його книг у Харківському національного академічному театрі опери та балету імені М. В. Лисенка, 12 травня 2011 р.

470. **Поету Степану Сапеляку – 60** // Рада. – 2011. – № 4. – С. 42 : фот.

471. **Почесними громадянами Тернополя стали Йосиф Сліпий, Леонід Кудринський і Степан Сапеляк** // Нова Тернопільська газета. – 2011. – 31 серп.–6 верес. (№ 34). – С. 2 : фот.

472. **Старун В. «Чекають верші на вірші і ріка переповнена лунами тиші»** : Розмова двох поетів – зі Сходу та Заходу [В. Рябий, В. Старун] / Василь Старун // Укр. літ. газ. – 2011. – 22 квіт. – URL: <https://litgazeta.com.ua/articles/chekayut-vershi-na-virshi-i-rika-pereropvnena-lunamy-tyshi-2/>

Згадка про необхідність багатотомного видання творів Степана Сапеляка.

473. **Степан Сапеляк – почесний громадянин Тернополя** // Тернопіль вечірній. – 2011. – 26 січ. (№ 4). – С. 2.

474. **Степанові Сапеляку – 60!** : [творч. вечір в Харків. оперн. театрі] // Шлях перемоги. – 2011. – 18. – С. 8.

475. **Сучасні письменники України: контакти** / Нац. спілка письменників України; упоряд. А. Гай ; відп. ред. О. Курило. – Біла Церква : Київ. обл. творче об-ня «Культура»; «Буква», 2011. – 204 с.

Адресні відомості С. Сапеляка. – С. 145.

476. **Титаренко Ж. Ювілейний вечір поета Степана Сапеляка** супроводжувався оркестровою музикою та автентичним співом / Жанна Титаренко [Електронний ресурс] // Справжня Варта : [сайт]. – Дата публ: 12.05.2011. – URL: <http://varta.kharkov.ua/kultura/1084599.html>

477. **У Тернополі з'явиться ще три почесних громадянина** : [Й. Сліпий, С. Сапеляк, Л. Кудринський] // Тернопіль вечірній. – 2011. – 24 серп. (№ 34). – С. 4 : портр. – (Легенди Тернопілля).

478. **Харьковский писатель-диссидент сказал все, что думает о нынешней власти** [Електронний ресурс] // Вечерний Харьков : [сайт газ.]. – 2011. – 13 мая. – URL: <http://vecherniy.kharkov.ua/news/51733/>

Про ювілейний вечір С. Сапеляка у Харківському національного академічному театрі опери та балету імені М. В. Лисенка, 12 травня 2011 р.

479. **Чайківська Я. Степан Сапеляк – лицар України** / Я. Чайківська // Тернопіль вечірній. – 2011. – 19 жовт. (№ 42). – С. 5. – (Наша гордість).

480. **Ювілейний травень** : [святкування ювілеїв двох наших земляків – С. Сапеляка та І. Марчука] // Нова Тернопіл. газ. – 2011. – 11–17 трав. (№ 18). – С. 6 : фот.

481. **Бондаренко В. Впередсмотрящий українського народу** / Владимир Бондаренко // Alter Ego : альманах. – Харків, 2012. – № 12, Спецпроект «Человек правосудия» / гл. ред. В. Бондаренко. – С. 428–438: фот.

482. **Відійшов у вічність Степан Сапеляк** // Свобода. – Тернопіль, 2012. – 3 лют. (№ 8). – С. 2 : портр. – (І залишив тривалий рваний зойк).

483. **Відійшов у вічність Степан Сапеляк** // Тернопіль вечірній. – 2012. – 8 лют. (№ 5). – С. 5 : фот. – (Пам'ять).

484. **Вікнянський Д. Відзначено лауреатів літературної премії ім. Івана Бажанського**: [Б. Мельничук, В. Китайгородський, С. Сапеляк (помертньо) та ін.] / Д. Вікнянський // Буковина. – 2012. – 5 жовт. (№ 78).

485. **Джерелянський П. Він жив із тугою за досконалістю...** : радше розмисли, ніж спогади [про Степана Сапеляка] / Петро Джерелянський // Дзвін. – 2012. – № 10. – С. 153–154: фот.

Ж26476

486. **Добко Т. Загадка Степана Сапеляка** / Тетяна Добко // Літ. Україна. – 2012. – 8 берез. – С. 13. – (Незабутні).

487. **Дюкар К. В. Неузвальні субстантивні дериваційні моделі з абстрактним значенням у ліриці В. Голобородька і С. Сапеляка** // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. – 2012. – Вип. 65, № 1014. – С. 10–15.

488. **Імена і дати**: літ. календар : учителям України від Фондації імені Івана Багряного / упоряд. С. Козак, Т. Синьоок. – Київ : Літ. Україна, 2012. – 170 с. : іл.

Про С. Сапеляка. – С. 39.

АО270758

489. **Крашевська О. Замість квітів на могилу** : [спогади про шкільні роки С. Сапеляка] / Оріся Крашевська // Свобода. – Тернопіль, 2012. – 21 берез. (№ 20). – С. 6 : фот. – (Світлий спомин).

490. **Лазарук М. Увінчаний вінком терновим** / Мирослав Лазарук // Буковин. журн. – 2012. – № 1. – С. 106–108.

Зі змісту: Я п'ю, кохана, за любовну думку; Осінній романс : [вірші] / С. Сапеляк.

Ж68437

491. **Лівінський О. Не стало Великого українця** : [славетного земляка, видатного поета С. Сапеляка] / О. Лівінський // Тернопіль вечірній. – 2012. – 8 лют. (№ 5). – С. 1, 5 : фот. – (Пам'ять).

492. **Лінчевська С. Степан Сапеляк житиме в поколіннях** / С. Лінчевська // Вільне життя плюс. – 2012. – 8 лют. (№ 10). – С. 6. – (Пам'ять).

493. **Мармус В. Доля обрала нас.** Передумови формування руху опору молоді Галичини 50–70 років ХХ ст. / В. Мармус. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Тернопіль: Джура. – 2012. – 210 с. : іл.

Про С. Сапеляка. – С. 94, 114–116, 118, 122–124, 126, 130, 149–150, 161, 163, 164, 166, 179, 186–189, 190–198, 200, 202, 206–224.

494. **Мельничук Б. Тривалий рваний зойк...**: пам'яті Степана Сапеляка / Богдан Мельничук // Місто. – Тернопіль, 2012. – 11 лют. – С. 8 : портр. – (Незабутні). – URL: <http://gazeta-misto.te.ua/?p=5568>.

495. **Мнішек І. Степан Сапеляк** : «Моє життя склалося із болі і боротьби за неньку Україну» / І. Мнішек // Слобідський край. – 2012. – 1 берез. – С. 13.

496. **На вічний спомин Степану Сапеляку** // Укр. літ. газ. – 2012. – 10 лют. (№ 3). – С. 3. – Підписи: Марія Якубовська, Василь Старун, Василь Голобородько, Роксолана Зорівчак, Василь Откович, Станіслав Мигаль, Олесь Ярема, Любомир Сенік, Ігор Трач, Микола Зимомря, Василь Рябчук, Віктор Мазаний, Олекса Неживий, Григорій Половинко, Євгенія Божик, Надія Ковалик, Зиновій Суходуб, Леся Бернакевич, Володимир Захожий та ін.

Зі змісту: І вже душа десь там... / М. Якубовська; Ранній птах / В. Старун.

497. **Не стало Степана Сапеляка** // Вільне життя плюс. – 2012. – 3 лют. (№ 9). – С. 2. – (Втрата).

498. **Овсієнко В. Відійшов у вічність Степан Сапеляк** / Василь Овсієнко // Слово Просвіти. – 2012. – 9–15 лют. – С. 5 ; Інформ. бюл. – 2012. – 9 лют. (№ 5). – С. 6 : портр. ; Незборима нація. – 2012. – Берез.

499. **Ониськів М. Пом'янули Степана Сапеляка** : [вшанування пам'яті відомого укр. письменника в ДАТО] / М. Ониськів // Вільне життя плюс. – 2012. – 10 лют. (№ 11). – С. 1. – (Це було вчора).

500. **Пам'яті Степана Сапеляка** / Рада ХООНСПУ // Образотворче мистецтво. – 2012. – № 1/2. – С. 3 обкл. : портр.

Ж26780/2012/1-2

501. **Пішов на вічні Луги Калинові** : [пам'яті С. Сапеляка] // Вільне життя плюс. – 2012. – 3 лют. (№ 9). – С. 6 : фот. – (Слово прощання).

502. **Поклад Н. На помин другові** [С. Сапеляку] / Н. Поклад // Укр. літ. газ. – 2012. – 10 лют. (№ 3). – С. 3 : фот. ; Укр. слово. – 2012. – 15–21 лют. (№ 7). – С. 16 : фот.

503. **Поклад Н. Плач за Степаном** / Н. Поклад // Шлях перемоги. – 2012. – 8 лют. (№ 6). – С. 7 : портр.

504. **Помер Поет... Погасли зір неони...** : [пам'яті С. Сапеляка] // Свобода. – Тернопіль, 2012. – 8 лют. (№ 9). – С. 5 : фот. – (Тривалий рваний зойк).

Зі змісту: Степану Євстахійовичу Сапеляку / М. Побелян.

505. **Помер Степан Сапеляк** // Майдан : [сайт]. – Харків. – Дата публ.: 01.02.2012. – URL: <https://maidan.org.ua/2012/02/pomer-stepan-sapelyak/>

506. **Райбедюк Г. Б. Вивчення творчості українських поетів-дисидентів** : навч.-метод. посіб. / Г. Б. Райбедюк ; Ізмаїл. держ. гуманіт. ун-т. – Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2012. – 539 с.

Зі змісту: Релігійний код у художній творчості Степана Сапеляка. – С. 444–484; Про життя і творчість С. Сапеляка у тексті розділів: Питання до рубіжного контролю; Науково-дослідні завдання; Творчі роботи; Праці для обов'язкового опрацювання; Список художніх текстів; Вірші для вивчення на пам'ять. – С. 485–538.

ВА772765

507. **Райбедюк Г. Джерела художньої творчості Степана Сапеляка** / Галина Райбедюк // Наш український дім : наук.-попул. часопис для вчителів і діаспори. – Ніжин, 2012. – № 1. – С. 9–14. – URL: http://lib.ndu.edu.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/608/1/101_Nach_Ykrainskiy_dim.PDF

508. **Райбедюк Г. «...Каїном не був, а в Треносі перебував...»**. Стоїцизм у ліриці Степана Сапеляка / Галина Райбедюк // Дивослово : укр. мова й літ. в навч. закл. – 2012. – № 5. – С. 59–63 : портр. – Бібліогр.: с. 63.

Зі змісту: Арештантське : поезії / С. Сапеляк.

Ж28928

Те саме. – URL:

<http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/672/1/Сапеляк.pdf>

509. **Райбедюк Г. Б. Націєтворчий потенціал лірики Степана Сапеляка** / Г. Б. Райбедюк // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Тернопіль і Тернопілля в історії та культурі України і світу (від найдавніших часів до сьогодення)» / за заг. ред. І. С. Зуляка : у 2 ч. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – Ч. 2. – С. 81–85.

510. **Райбедюк Г. Поезія Степана Сапеляка:** біблійна генеза й авторський текст / Галина Райбедюк // Слово і час. – 2012. – № 6. – С. 30–41 : портр. – Бібліогр.: с. 40–41.

Ж27444

511. **Рапп І. Помер Степан Сапеляк :** [некролог] / Ірина Рапп, Василь Овсієнко // Гомін України = Ukrainian Echo : сусп.-політ. тижневик. – 2012. – № 8. – С. 10 : портр.

512. **Рапп І. Помер Степан Сапеляк** [Електронний ресурс] / Ірина Рапп, Василь Овсієнко // Майдан : [сайт]. – Дата публ.: 1.02.2012. – URL: <http://maidan.org.ua/2012/02/pomer-stepan-sapelyak/>

513. **Рапп І. Помер Степан Сапеляк** – підпільник, в'язень, поет : [некролог] / Ірина Рапп // Свобода. – Джерзі Сіті, 2012. – 17 лют. (№ 7). – С. 17 : портр.

514. **Реабілітовані історією.** Тернопільська область. Кн. 2 / обл. редкол.: П. В. Гоч (голова) [та ін. ; упоряд.: О. Г. Бажан, Є. О. Гасай, П. З. Гуцал]. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – 857, [6] с. – (Реабілітовані історією : у 27 т.).

Про С. Сапеляка. – С. 98–99.

В354862/2

515. **Рух опору в Україні: 1960–1990:** енцикл. довід. / голов. ред. О. Зінкевич ; передм. О. Зінкевича, О. Обертаса. – 2-ге вид., допов. – Київ : Смолоскип, 2012. – 895, [64] с. : іл.

Сапеляк Степан Євстахійович. – С. 631–632 : порт.

ВС54564

516. **Солтис В. Помер Степан Сапеляк** / В. Солтис // 20 хвилин. – 2012. – 3–4 лют. (№ 13). – С. 3 : портр.

517. **Степан Сапеляк :** [некролог] / Харків. ООНСПУ // Літ. Україна. – 2012. – 9 лют. – С. 2 : портр.

518. **Степан Сапеляк :** [некролог] // Літ. Тернопіль. – 2012. – № 2. – С. 3 : портр. – (Журбопис).

519. **Степан Сапеляк :** [некролог] // Укр. літ. газ. – 2012. – 10 лют. (№ 3). – С. 2.

520. **[Степан Сапеляк: слово співчуття]** // Літ. Україна. – 2012. – 9 лют. – С. 2. – Підписи: Ірина й Ігор Калинці, Стефанія Шабатура, Марія Гель, Михайло та Ольга Горині, Зорян Попадюк, Оксана Осадча, Василь Откович, Юрій Зайцев.

521. **Степан Сапеляк** : [пам'яті відомого письменника, громад. діяча] // Літ. Україна. – 2012. – 9 лют. – С. 2 : фот.
522. **Степан Сапеляк: стремление к Абсолюту** [некролог] // *Время* : [онлайн газ.]. – Харьков, 2012. – 3 февр. – С. 7 : фот. – URL: <http://timeua.info/030212/54807.html>
523. **Тракало О. Збирався наш славний земляк у дорогу...** : [Степан Сапеляк і Заліщики] / Ольга Тракало // *Свобода*. – Тернопіль, 2012. – 24 лют. (№ 14). – С. 8 : фот. – (Нездійснене бажання Степана Сапеляка).
524. **Тракало О. Нездійснене бажання Степана Сапеляка** : [про роки життя і навчання письменника в Заліщиках] / Ольга Тракало // *Вільне життя плюс*. – 2012. – 29 лют. (№ 16). – С. 9. – (Пам'ять).
525. **Тракало О. Нездійснене бажання Степана Сапеляка** / О. Тракало // *Колос*. – 2012. – 9 берез. (№ 22/23). – С. 5 : портр. – (Незабутні).
526. **Тракало О. Нездійснене бажання Степана Сапеляка** [Електронний ресурс] / О. Тракало // Заліщицька централізована бібліотечна система «Веселка Наддністров'я». – Дата публ.: 08.02.2012. – URL: http://zallibrary.blogspot.com/2012/02/blog-post_16.html
527. **У Дорошівці – до родини Івана Бажанського** : [про вручення літературної премії ім. Івана Бажанського проф. ЧНУ Б. Мельничуку, Є. Антонюк-Гаврищук, В. Лучаку та С. Сапеляку (посмертно) та ін.] // *Буковин. віче*. – 2012. – 12 жовт. (№ 42). – С. 1.
528. **Хаустов В. Спогади про Степана Сапеляка** [Електронний ресурс] / Віктор Хаустов // Громада Всіх Святих Української Лютеранської Церкви у Харкові. – [2012]. – URL: <https://lutheran.kh.ua/index.php/stattiy/52-sporhady-pro-sterana-sapeliaka>. – Надрук. в часоп. УЛЦ «СТЯГ» Число 1 (114) січень–квітень 2011. – С. 14–18 під назвою: «Степан Євстахійович Сапеляк».
529. **Щербань Д. Письменник з полум'яним серцем** / Дмитро Щербань // *Вільне життя плюс*. – 2012. – 7 берез. (№ 18). – С. 9. – (Пам'яті Степана Сапеляка).
530. **Юхно-Лучка М. «Помер поет, якого не любили...»** : відійшов у Вічність в'язень сумління С. Сапеляк / М. Юхно-Лучка // *Нова Тернопільська газета*. – 2012. – 8–14 лют. (№ 6). – С. 5 : фот. – У змісті також: Пам'яті Степана Сапеляка: вірш / М. Побелян; Наш журбопис: вірш / Б. Мельничук.

531. **Виноградов В. Ми відстоюємо Україну** / В'ячеслав Виноградов // Свобода. – Джерзі Ситі, 2013. – 9 серп. (№ 32). – С. 7. – URL: <http://www.svoboda-news.com/archiv/pdf/2013/Svoboda-2013-32.pdf>
Про зустріч із С. Сапеляком у 1989 р.
532. **Гель І. А. Виклик системі** : український визвольний рух другої половини ХХ століття / ред. та упоряд. І. В. Єзерська ; Центр дослідж. визвол. руху. – Львів : Часопис, 2013. – 392 с.
Росохацька група. – С. 298–302.
533. **Добко Т. [Лист Богдану Мельничуку, 27.02.2012]** / Тетяна Добко // Мельничук Б. Приліт голуба: нові новели, казки для дорослих, поезії, пісні, статі, бувальщини, гумор, пародії, п'єса для дітей, радіоп'єси; казка для дітей, переклади; дещо по автора; листи; вітання. – Тернопіль : Терно-граф, 2013. – С. 406–408.
Про необхідність вшанування пам'яті С. Сапеляка.
534. **Дюкар К. В. Особливості структури й семантики** okazіональних іменників із абстрактним значенням у мовотворчості Т. Мельничука та С. Сапеляка [Електронний ресурс] / К. В. Дюкар // Вісн. Дніпропетр. ун-ту. Серія : Мовознавство. – 2013. – Т. 21, вип. 19 (1). – С. 112–120. – URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19\(1\)_20Ж68774/мов](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19(1)_20Ж68774/мов).
535. **Дюкар К. В. Структурно-семантичні особливості** okazіональних іменників із модифікаційними афіксами в мовотворчості Т. Мельничука та С. Сапеляка / Дюкар // Філологія ХХІ століття : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф. студ. і молод. учен. (Харків, 19–20 квіт. 2013 р.). – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2013. – С. 26–31.
536. **Дюкар К. Субстантивні новотвори** зі значенням суб'єктивної оцінки у словотворчості В. Голобородька, Т. Мельничука та С. Сапеляка (структурно-семантичний аспект) [Електронний ресурс] / К. Дюкар // Наук. зап. [Вінниц. держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського]. Серія : Філологія (мовознавство). – 2013. – Вип. 17. – С. 124–129. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_filol_2013_17_26Ж69898/філол.
537. **Іноземці про українських політв'язнів** : спогади / Музей-архів і докум. центр укр. самвидаву при вид-ві «Смолоскип» ; голов. ред. Осип Зінкевич ; упоряд. Олена Голуб. – Київ : Смолоскип, 2013. – 733 с. : фот. – Дод. тит. арк. англ.
Зі змісту: Мої зустрічі з українцями-політв'язнями / Сімас Кудірка. – С. 95–121.
Про С. Сапеляка. – С. 103–106, 111, 118, 151, 311, 315, 317, 327, 350–352, 376.
ВА773228

Рец.: [Рецензія] // *Слово і час*. – 2014. – № 7. – С. 17. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sich_2014_7_5
Ж27444

538. **Колесник Л. Особливості поетичної мови лірики Степана Сапеляка / Лариса Колесник // Магістр**. – 2013. – Вип. 18. – С. 25–27. – Бібліогр. в кінці ст.

539. **Крем'янчанка Н. Високий камертон його душі** : (до річниці від дня смерті поета Степана Сапеляка) / Неоніла Крем'янчанка // *Свобода*. – Тернопіль, 2013. – 1 лют. (№ 9). – С. 4 : портр.

540. **Мельничук Б. «Світлий був чоловік. І надзвичайно талановитий...»** : [С. Сапеляк] / Б. Мельничук // *Вільне життя плюс*. – 2013. – 1 лют. (№ 9). – С. 5. – (Із засвітів).

541. **Мельничук Б. Совість нації** : [1 лютого минує рік, як не стало Степана Сапеляка] / Б. Мельничук // *Свобода*. – Тернопіль, 2013. – 1 лют. (№ 9). – С. 4 : іл. – У змісті також поезії: Предтеча; Наш журбопис / Б. Мельничук; Хроніка перемоги / Т. Добко; На сорок днів / М. Побелян.

542. **Михайловський В. Життя поета при слові дня...** : [про лауреата Нац. премії ім. Т. Шевченка, лауреата премії ім. І. Бажанського (посмертно) С. Сапеляка] / В. Михайловський // *Буковина*. – 2013. – 19 квіт. (№ 30). – С. 3.

543. **Павлюк І. У білій тині шевченківської слави** : [про С. Сапеляка] / І. Павлюк // *Укр. літ. газ.* – 2013. – 8 берез. (№ 5). – С. 6–7.

544. **Погорецький В. «До джерел рідного краю»** / Володимир Погорецький // *Вільне життя плюс*. – 2013. – 13 берез. (№ 20). – С. 6 : фот. кол.

Вручення Г. К. Сапеляк премії імені І. Бажанського, присудженої посмертно її сину С. Сапеляку; про необхідність заснування фонду «До джерел рідного краю».

545. **Рапп І. Степан Сапеляк** : видатний укр. поет, громад. правозахисник, діяч, публіцист, у минулому дисидент / І. Рапп // *Зона* : громад. та літ. часопис Всеукр. т-ва політ. в'язнів і репресованих. – Одеса : Фаворит, 2013. – Вип. 28. – С. 181–183 : портр.

Ж68586

Те саме. – URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zona/Chyslo_28/

546. **Ризак О. Він був твій вірний син, країно!** : [оцінка творчості та життєвої позиції С. Сапеляка] / О. Ризак // *Вільне життя плюс*. – 2013. – 20 берез. (№ 22). – С. 6. – (Не забуваймо).

547. **Романенко Л. Рік без Степана Сапеляка...** / Ліля Романенко // *Нова Терноп. газ.* – 2013. – 6–12 лют. (№ 5). – С. 9 : портр.

548. **Стожук А. Час совісті при слові дня: запізнений тернос** / Анатолій Стожук // Київ. – 2013. – № 2. – С. 183–186.
Ж14227
549. **Ткачук М. Поетичний універсум Степана Сапеляка** : 1 лют. минув рік від дня відходу в засвіти геніального поета сучасності, громад.-політ. діяча, багаторічного в'язня / М. Ткачук // Літ. Тернопіль. – 2013. – № 2. – С. 3–5 : фот. – (Пам'ять).
Ж100434
550. **Шот М. Тривалий рваний зойк** : [поет Степан Сапеляк] // На пагорбі долі / М. Шот. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2013. – С. 329–331.
Вс54744
551. **Гошовська О. Але не буде з нами Степанка...** : [спогади про С. Сапеляка] / О. Гошовська // Вільне життя плюс. – 2014. – 18 квіт. (№ 30). – С. 6 : фот. – (Зі скарбниці спогадів).
552. **Грабовський С. Андрій Сахаров: ідеї для XXI століття** / Сергій Грабовський // День. – 2014. – 14 груд. – URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/suspilstvo/andriy-saharov-ideyi-dlya-hhi-stolittya>
Наведено фрагмент Нобелівської промови академіка Андрія Сахарова, виголошеної від його імені О. Боннер у 1975 році, у якій він згадує С. Сапеляка серед ув'язнених і засланих українських інакодумців.
553. **Деркач З. Потрібний за життя, забутий після смерті** : [розмова з заслуженим худож. України, добрим другом С. Сапеляка Євгеном Удіним] / З. Деркач // Свобода. – Тернопіль, 2014. – 5 лют. (№ 11). – С. 5 : фот. – (Пам'ять).
554. **Дюкар К. В. Оказіоналізм як репрезентант мовної особливості** (на прикладі ідеостилів В. Голобородька, Т. Мельничука та С. Сапеляка) / К. В. Дюкар // Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект : матеріали Міжнар. наук. конф., Харків, 17–18 груд. 2014 р. : у 2 ч. – Харків : НУЦЗУ, 2014. – Ч.1. – С. 53–55.
555. **Дюкар К. В. Оказіональні поетизми в ідеостілях** (В. Голобородька, Т. Мельничука та С. Сапеляка як лінгвокультурні коди) / К. В. Дюкар // Забезпечення культурологічної підготовки студентів ВНЗ засобами іншомовної освіти : матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару. – Харків : ХНАДУ, 2014. – С. 54–57.
556. **Дюкар К. В. Полікореневі оказіональні структури** з невизначеним лінгвістичним статусом в ідеолектах В. Голобородька, Т. Мельничука та С. Сапеляка (структурно-семантична й функціональна специфіка) / К. В. Дюкар // Сучасна україністика: наукові парадигми мови,

історії, філософії : зб. ст. IV Міжнар. наук. конф., Харків, 8–9 квіт. 2014 р.
– Харків : Вид. Іванченко І. С., 2014. – С. 88–92.

ВА783940

557. **Дюкар К. В. Складні оказіоналізми в ідіолектах** В. Голобородька та С. Сапеляка (структурно-семантичний і функціональний аспекти) [Електронний ресурс] / К. В. Дюкар // Наук. вісн. кафедри ЮНЕСКО Київ. нац. лінгвіст. ун-ту. Філологія, педагогіка, психологія. – 2014. – Вип. 28. – С. 100–109. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2014_28_16
Ж70619

558. **Дюкар К. В. Функційні особливості оказіональних композитів** у поезіях В. Голобородька, Т. Мельничука та С. Сапеляка (структурно-семантична й функціональна специфіка) / К. В. Дюкар // Мова – Література – Мистецтво: когнітивно-семіотичний інтерфейс : матеріали Міжнар. наук. конф. КНЛУ (Київ, 25–27 верес. 2014 р.). – Київ : ВЦ КНЛУ, 2014 р. – С. 52–53.

559. **Лук'яненко Л. Шлях до відродження** : в 13 т. Т. 8 : 3 часів неволі: Країна Моксель / Левко Лук'яненко – Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2014. – 522 с.

Про С. Сапеляка. – С. 47, 146, 149–151, 214–216, 218, 247, 248, 250, 251, 265, 266, 295, 322, 323, 421.

В355962/8

560. **Мельничук Б. Довічний журбонис** : 1 лют. минуло два роки відтоді, як перестало битися серце нашого великого земляка, поета С. Сапеляка / Б. Мельничук // Наш день. – 2014. – 5 лют. (№ 6). – С. 5 : фот. – В змісті також: Така правда, Степане...: [вірш] / Б. Мельничук.

561. **Мельничук Б. Із Степаном Сапеляком: разом і після...** : [вірші, рецензії, інтерв'ю] / [авт.-упоряд. Б. Мельничук]. – Тернопіль : Терно-граф, 2014. – 52 с.

562. **[Мельничук Б.] Пам'яті Степана Сапеляка** [про кн. Б. Мельничука «Із Степаном: разом і після...»] / О. Цимбровська // Вільне життя плюс. – 2014. – 4 квіт. – С. 5 – (Щойно з друку).

563. **Мельничук Б. Пам'яті Степана Сапеляка** / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2014. – 5 лют. (№ 11). – С. 5.

564. **Мельничук Б. Твої книжки – немов причастя** : розмова подумки із світлої пам'яті поетом Степаном Сапеляком / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2014. – № 18 квіт. – С. 6.

565. **Сапеляк Степан Євстахійович** // Ониськів М. Сподвижники поля духовного: лауреати Всеукраїнської літературно-мистецької та

громадсько-політичної премії імені братів Богдана та Левка Лепких: довідник-антологія (1991–2013). – Вид. 2-ге, допов., уточ. / М. Ониськів, В. Уніят. – Тернопіль : Тернограф, 2014. – С. 75–76 : портр.
ВА781978

566. **Степан Сапеляк: «Доля обирає мес призначення...»** [Електронний ресурс] // Молодіжний лайфхак : [бібл. блог] / Тернопіл. обл. б-ка для молоді. – Дата публ.: 31.05.2014. – URL: https://youth.tobm.org.ua/2014/05/blog-post_31.html

567. **Стожук А. Час совісті при слові дня** / Анатолій Стожук // Alter Ego : альманах. – Харьков, 2014. – № 14, Спецпроект «Человек правосудия» / гл. ред. В. Бондаренко. – С. 248–256.
Життя і творчість С. Сапеляка.

568. **Бондарчук Т. Политзаключенний «академик»** [Електронний ресурс] / Татьяна Бондарчук // 45-я параллель. – 2015. – 11 авг. (№ 23). – URL: http://45parallel.net/stepan_sapelyak/

568а. **Головань Т. Сапеляк Степан Євстахійович** / Тарас Головань // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – Київ, 2015. – Т. 5 : Пе–С / НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; редкол.: М. Г. Жулинський (голова) [та ін.]. – С. 645–646 : портр.
В354112/5

569. **Дюкар К. В. Оказіоналізми в поетичних ідіостілях** В. Голобородька, Т. Мельничука, С. Сапеляка (структурно-семантичний і функційний аспекти) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Дюкар Катерина Валеріївна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2015. – 23 с.
РА420203

570. **Дюкар К. В. Оказіональні ад'єктиви як конститутенти означального простору поетичних світів** В. Голобородька, Т. Мельничука, С. Сапеляка / К. В. Дюкар // Сучасні лінгвістичні студії XXI століття: тези доп. І Всеукр. наук.-практ. конф. (Житомир, 1 черв. 2015 р.). – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 20–26.

571. **Мадзій І. Ганна Сапеляк: «Важкий хрест несучи, але в сина він був іще важчий»** : [за матеріалами спілкування з матір'ю С. Сапеляка] / І. Мадзій // Вільне життя плюс. – 2015. – 2 груд. (№ 97). – С. 6 : фот. кол. – (Особистості).

572. **Маньовська В. Над ним були не хмари – над ним було небо:** 1 лют. минають треті роковини смерті в'язня сумління Степана Сапеляка : [за матеріалами виступу письменника перед студентами Терноп. нац. пед.

ун-ту ім. В. Гнатюка в 2010 р.] / записала В. Маньовська // Вільне життя плюс. – 2015. – 30 січ. (№ 8). – С. 6 : фот. – (Замість квітки на могилу).

573. **Степан Сапеляк** : [біогр. довідка] // Золота пектораль : літ.-мист. та громад.-публіцист. журн. – 2015. – № 1/2. – С. 48 : фот.

574. **Щербань Д. Його шлях до істини** : до третіх роковин пам'яті Степана Сапеляка / Д. Щербань // Харків. – 2015. – № 1. – С. 236–241.

575. **Дюкар К. В. Оказіональні ад'єктиви як конститутенти** означального простору поетичних світів В. Голобородька, Т. Мельничука, С. Сапеляка / К. В. Дюкар // Сучасні лінгвістичні студії XXI століття : матеріали Всеукр. наук.-практ. заоч. конф. : зб. наук. пр. / за заг. ред. І. В. Зорницької, О. О. Хорошун. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 20–26. – URL: <http://eprints.zu.edu.ua/21076/1/Дюкар.pdf>

576. **Мейс Дж. Сльоза з полону йде...** / Джеймс Мейс // Україна: матеріалізація привидів. – Київ, 2016. – С. 80–82.
ВА805829

577. **[Мельничук Б.] Поет, чоловік, батько** : [про перебування родини С. Сапеляка на Тернопільщині] / О. Волинська // Вільне життя плюс. – 2016. – 1 лип. (№ 51). – С. 5 : фот. – (Пам'ять).

578. **Мельничук Б. Тривалий рваний зойк...** : пам'яті С. Сапеляка / Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 2016. – 6 квіт. (№ 8/9). – С. 7 : фот. кол. – (Особистості).

579. **Сапеляк Г. Він ходив прямо, не звертаючи на манівці** : спогади матері Степана Сапеляка / Г. Сапеляк // Свобода. – Тернопіль, 2016. – 25 трав. (№ 40). – С. 6 : фот. ; 1 черв. (№ 42). – С. 5 : фот.

580. **Сасанчин Н. Правдивий бандерівець**, свобідна у всіх сенсах людина : [до 65-річчя від дня народж. С. Сапеляка] / Н. Сасанчин // Свобода. – Тернопіль, 2016. – 23 берез. (№ 23). – С. 5. – (Пам'ять).

581. **Семеняк В. Плекати ідеал єдності** заповідав українцям Степан Сапеляк / В. Семеняк // Поділ. слово. – 2016. – 3 черв. (№ 23). – С. 18 : фот.

582. **Тележкіна О. Діалог поетичних творів Степана Сапеляка і текстів релігійного змісту**: лінгвостилістичне потрактування / О. Тележкіна // Наук. вісн. Чернівецьк. ун-ту. Романо-слов'ян. дискурс. – 2016. – Вип. 772. – С. 106–109.

Ж69219

Те саме. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_rsd_2016_772_22

583. **Фарина І. Його прапор майоритиме** / І. Фарина // Вільне життя плюс. – 2016. – 25 берез. (№ 23). – С. 1 : фот. – (Пошанування).
584. **Якимишин О. Суфіксація як один зі способів творення індивідуально-авторських неологізмів (на матеріалі поезій Степана Сапеляка)** / О. Якимишин // Магістр. – 2016. – Вип. 24. – С. 12–14. – Бібліогр. в кінці ст.
585. **«Великі ті, що витримують до кінця...»** : [зустріч учнів росохац. школи з матір'ю С. Сапеляка Ганною Костянтинівною] / вчителі Росохацької ЗОШ І–ІІІ ст. // Вільне життя плюс. – 2017. – 21 квіт. (№ 31). – С. 6.
586. **Герасим'юк О. 19 лютого 1973 року заарештований поет Степан Сапеляк** / О. Герасим'юк // Розстрільний календар / О. Герасим'юк. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2017. – С. 77–79.
587. **Лук'яненко Л. Степан Сапеляк, поет з Тернопільщини** // Лук'яненко Л. Листи політ'язнів / Левко Лук'яненко ; упоряд. І. Яковлева. – Київ : Альфа Реклама, 2017. – 584 с. : іл., фот.
Зі змісту: Степан Сапеляк, поет з Тернопільщини. – С. 350–353.
588. **Мельничук Б. «А де тут мої земляки?»** : [про теплі стосунки Я. Злонкевича та С. Сапеляка, вечір пам'яті С. Сапеляка в Терноп. обл. універс. наук. б-ці] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2017. – 2 черв. (№ 43). – С. 7. – (Повертаючись до надрукованого).
589. **Мельничук Б. «...І слів сумне сапеляків'я...»** / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2017. – 31 берез. (№ 25). – С. 6 : фот. – (Пам'ять).
590. **Мельничук Б. Левко Лук'яненко про Степана Сапеляка** : [наведено цитату з кн. Л. Лук'яненка «З часів неволі. Країна Моксель»] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2017. – 7 лип. (№ 53). – С. 6. – (Незабутні).
591. **Мельничук Б. «Навіть після заслання поету не дозволяли жити в рідному селі»** : [про С. Сапеляка] / Б. Мельничук // Наш день. – 2017. – 1–7 лют. (№ 5). – С. 4 : фот.
592. **Мельничук Б. «Приснилося, Степане: ти живий...»** / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2017. – 24 берез. (№ 23). – С. 4 : фот. – (Неопалима купина).
593. **Щербань Д. Слово, рушником повите...** : [спогади про С. Сапеляка] / Д. Щербань // Вільне життя плюс. – 2017. – 27 січ. (№ 7). – С. 3 : фот. – (Пам'яті Степана Сапеляка).

594. **Якимишин О.** Структурно-семантичні та функційні особливості дієслівних okazіоналізмів у мовотворчості С. Сапеляка / О. Якимишин // Магістер. наук. вісн. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. – 2017. – Вип. 27. – С. 19–21. – Бібліогр. наприкінці ст.

595. **Братина О. М.** Дисидентський рух в Україні в 60–80-х роках ХХ століття : навч. посіб. / О. М. Братина ; Навч.-метод. центр проф.-техн. освіти у Львів. обл., Львів. вище проф. училище харч. технологій. – Львів : Вид-во ЛНУ ім. І. Франка : ЛВПУХТ, 2018. – 123 с. – Бібліогр.: с. 86–88.

Зі змісту: Додатки. Мальва Ланда. Інформація об українском п/з Степане Сапеляке, без места. Вероятно г. Красноярск, Моск. обл., июль–август 1976. – С. 117–123; С. Сапеляк – один із засновників Української асоціації незалежної творчої інтелігенції (УАНТІ), 1987 р. – С. 77–78.

ВА831891

596. **Во имя слова** // Харьков. изв. – 2018. – 31 марта. – С. 14.
Про С. Є. Сапеляка.

597. **Колошук Н.** Порівняльне літературознавство : посіб. для вищ. навч. закладів / Надія Колошук. – Київ : Видавн. дім «Кондор», 2018. – 424 с. – URL:

<https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18266/1/ПорівЛітературознавствоПосіб.pdf>

Про С. Сапеляка. – С. 304.

598. **Реабілітовані історією.** Тернопільська область. Кн. 5 / упоряд.: О. Г. Бажан, П. З. Гуцал, Л. М. Кіт ; обл. редкол.: О. Г. Бажан, А. П. Грицишин, П. Я. Гудима [та ін.]. – Тернопіль : ТОВ «Терно-граф», 2018. – 664 с. : іл.

Зі змісту: Спеціальне повідомлення першому секретарю ЦК КПУ В. В. Щербицькому про слідство у справі заарештованих у м. Чортків Тернопільської області С. С. Сапеляка і В. В. Мармуса 28 лютого 1973 року. – С. 30–33; Спеціальне повідомлення першому секретарю ЦК КПУ В. В. Щербицькому про слідство у справі заарештованих у м. Чортків Тернопільської області С. С. Сапеляка, В. В. Мармуса і М. В. Слободяна 31 березня 1973 року. – С. 33–34; Сапеляк Степан Євтсахійович. – С. 447–448; Доля обрала нас (фрагмент) / В. Мармус. – С. 51–54.

В354862/5

599. **Сапеляк В.** Не стало мамусі – Ганни Костівни Сапеляк : [пам'яті матері С. Сапеляка] / Валентина Сапеляк // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 23 листоп. (№ 93). – С. 3. – (Дев'ятини).

600. **Скидан Я. А.** Мовне вираження концепту слово в поезії С. Сапеляка / Я. А. Скидан // Лінгвістичні дослідження. – 2019. – Вип. 51. – С. 211–217. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2019_51_23

Ж70317

601. **«Слово – хлібино моя і Покрово...»** : пам'яті поета-дисидента Степана Сапеляка // Наш день. – 2018. – 21–27 берез. (№ 11). – С. 7.
Зі змісту: «Я п'ю, кохана, за любовну думу» : [вірш] / С. Сапеляк.
602. **Ткачук М. Поетичний універсум Степана Сапеляка** / Микола Ткачук // Літ. Тернопіль. – 2018. – № 3. – С. 85–87.
603. **Шинкаренко А. До чину «Росохацької групи»**: У бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля» відбулося погашення немаркованих конвертів, приурочених до 45-ї річниці чортків. подій / А. Шинкаренко // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 26 січ. (№ 8). – С. 3.
604. **Сміян І. Старість... Книга 36** / І. Сміян. – Тернопіль, 2019. – 176 с.
 Про С. Є. Сапеляка. – С. 78, 138.
605. **Бурма В. Життя, що пломеніло смолоскипом** / В. Бурма // Вільне життя плюс. – 2020. – 24 лип. – С. [1] : фот. – (Пам'ять).
606. **Крашевська О. (Гошовська): «Степан Сапеляк був моїм однокласником»** : [спогади про період навчання в Заліщ. серед. шк. ім. О. Маковея у 1967–1969 рр.] / Оріся Крашевська (Гошовська) ; до друку підгот. Б. Мельничук // Свобода плюс Тернопільщина. – 2020. – 25 берез. (№ 22). – С. 3 ; 20 трав. (№ 33). – С. 3 ; 27 трав. (№ 34). – С. 4. – (Актуально).
607. **Рябий В. Мить зорі** / В. Рябий // Укр. літ. газ. – 2020. – 17 січ. – С. 17 : фот. – (У дзеркалі сучасності).
608. **Вовчанська В. Життєва дорога – служити своїй Україні!** : [відгук на зб. «Молитва вигнанця» (Київ, 2010. – 224 с.), в якій представлено доробок письменників [С. Є. Сапеляка] / В. Вовчанська, Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2021. – 26 лют. (№ 15). – С. 6. – (Прочитане).
609. **Мельничук Б. Не згасне його Зоря** : [життєвий і творчий шлях С. Сапеляка, його співпраця з Терноп. обл. універс. наук. б-кою] // Вільне життя плюс. – 2021. – 26 берез. (№ 23). – С. 6 : фот. – (Неперебутні). – У змісті також: Хроніка перемоги: Степанові Сапеляку : [вірш] / Т. Добко.
610. **Мельничук Б. Тривалий рваний зойк...** : до 70-річчя від дня народж. С. Сапеляка / Б. Мельничук // Сільський господар плюс Тернопільщина. – 2021. – 24 берез. (№ 12). – С. 7 : фот.
611. **Національна спілка письменників України. НСПУ 30 років** / упоряд. М. О. Сидоржевський. – Київ, 2021. – 48 с.
 На фото: М. Слабошпицький, В. Берсенев, С. Сапеляк. – С. 43.

612. **Поетичний універсум Степана Сапеляка** [Електронний ресурс] // Молодіжний лайфхак : [бібл. блог] / Тернопіл. обл. б-ка для молоді. – Дата публ.: 22.03.2021. – URL: http://youth.tobm.org.ua/2016/03/blog-post_25.html

613. **Шот М. Слово його розіп'яте й соняшнооке** : [спогади про С. Сапеляка] / М. Шот // Вільне життя плюс. – 2021. – 9 квіт. (№ 27). – С. 5. – (Неперебутні).

Вшанування пам'яті Степана Сапеляка

614. **Запрошують на виставку, присвячену Степану Сапелякові** [Електронний ресурс] // 20 хвилин : [сайт]. – Дата публ.: 6.04.2011. – URL: <https://te.20minut.ua/Kult-podii/zaproshtuyut-na-vistavku-prisvyachenu-stepanu-sapelyakovi-10195676.html>

Про фотодокументальну виставку «Непогора Свобода Життя...», присвячену С. Сапеляку в Тернопільському обласному державному архіві.

615. **Мельничук Б. Відзнаки і музей Степана Сапеляка** / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2011. – 7 верес. (№ 72). – С. 4.

616. **Мельничук Б. Відзнаки та музей Степана Сапеляка** : [про присвоєння відомому земляку звання «Почесний громадянин Тернополя» та створення його музею в Терноп. вищ. проф. училищі ім. М. Парашука] / Б. Мельничук // Літ. Україна. – 2011. – 8 верес. (№ 34). – С. 2. – (На зв'язку Тернопіль).

617. **Мельничук Б. У Тернополі земні зорі** : [про відкриття на вул. Гетьмана Сагайдачного Алеї зірок і присвоєння С. Сапеляку звання «Почесний громадянин міста Тернополя»] / Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 2011. – 31 серп. (№ 35). – С. 3 : фот.

618. **Ноженко І. Виставка, присвячена Степану Сапеляку** : [у приміщенні ДАТО] / І. Ноженко // 20 хвилин. – 2011. – 8 квіт. – С. 22. – (Афіша).

619. **Огородник Н. «Непогора. Свобода. Життя...»** : таку назву має виставка до 60-річчя із дня народж. С. Сапеляка, яку було відкрито у ДАТО / Н. Огородник // Тернопіль вечірній. – 2011. – 13 квіт. – С. 12 : фот.

620. **Стецько В. Справжність поетичного хисту** : [вист. до ювілею С. Сапеляка «І слово мені явилось...» у Терноп. обл. краєзн. музей] / В. Стецько // Свобода. – Тернопіль, 2011. – 9 груд. (№ 99). – С. 8 : фот. – (У виставковому залі).

621. **Богданович І. Подвиг, який не забути** / І. Богданович // Вільне життя плюс. – 2012. – 1 лют. (№ 8).

Про урочисте відкриття у Чорткові, на фасаді педагогічного училища меморіальної дошки на вшанування пам'ятної події 22 січня 1973 року.

622. **День за днем – у скарбницю духовності** : [лют.–трав. 2012 р.] / підгот. Є. Безкоровайний [та ін.] // Літ. Тернопіль. – 2012. – № 3. – С. 152–159 : фот.

Про вечір пам'яті Степана Сапеляка, 28 березня 2012 р. в Тернопільській обласній універсальній науковій бібліотеці.

623. **Овсієнко В. Правда стає історією** [Електронний ресурс] / В. Овсієнко // Майдан : [сайт]. – Дата публ.: 29.01.2012. – URL: <http://maidan.org.ua/2012/01/pravda-staje-istoriyeu/>

Про відкриття 26 січня 2012 р. у місті Чортків на Тернопільщині меморіальної таблиці з написом: «На цьому будинку Чортківського педагогічного училища в ніч з 21 на 22 січня 1973 року члени Росохацької патріотичної організації (Вігів П. І., Винничук П. М., Кравець А. М., Лисий М. С., Мармус В. В., Сапеляк С. Є., Слободян М. В.) під керівництвом Володимира Мармуса встановили національний прапор України і політичні прокламації до 55-х роковин проголошення незалежності УНР та в протест проти репресій комуністичної диктатури. Слава Україні! Героям Слава!».

624. **Ружевич Н. Вшанували пам'ять справжнього патріота** : [вист. док. С. Сапеляка відкрили в історико-мемор. музеї політв'язнів та репресованих] / Н. Ружевич // Тернопіль вечірній. – 2012. – 8 лют. (№ 5). – С. 5 : фот. – (Пам'ять).

625. **Започатковано три літературні премії** : [журналом «Золота Пектораль» – ім. С. Чарнецького, ім. Р. Андріяшика, ім. С. Сапеляка] // Свобода. – Тернопіль, 2013. – 6 листоп. (№ 89). – С. 2.

626. **Золотнюк А. Духовний міст** / А. Золотнюк // Вільне життя плюс. – 2013. – 8 лют. – С. 6 : фот. – (Постаті).

Виставку пам'яті, присвячену Степану Сапелякові, відкрили у бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля».

627. **Мельничук Б. ...А над хрестом витає слово** : [відкриття пам'ятника на могилі С. Сапеляка в Харкові] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2013. – 20 верес. (№ 76). – С. 5 : фот. – (Пам'ять).

628. **Ониськів М. А слово живе** : [відкриття на міськ. кладовищі Харкова пам'ятника С. Сапеляку] / М. Ониськів // Вільне життя плюс. – 2013. – 24 лип. (№ 57). – С. 6.

629. **У Харкові відкрито пам'ятник Степанові Сапеляку** // Укр. літ. газ. – 2013. – 12 лип. – С. 5.

630. **Чайківська Я. Теплі спогади про Степана Сапеляка** / Я. Чайківська // Тернопіль вечірній. – 2013. – 6 лют. (№ 42). – С. 6 : фот.

1 лютого в бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля» зібралися побратими і близькі друзі, з нагоди відкриття виставки з унікальними документами, фотографіями та книгами Степана Сапеляка.

631. **Шот М. Коли життя – непокора та свобода** : [про вист. «Непокора. Свобода. Життя» в бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля»] / М. Шот // Вільне життя плюс. – 2013. – 15 берез. (№ 21). – С. 5 : фот. – (Навіяне виставкою).

632. **Шот М. Коли життя – непокора та свобода**: у Тернополі вшанували відомого письменника-дисидента, лауреата Шевченківської премії Степана Сапеляка / М. Шот // Уряд. кур'єр. – 2013. – 1 берез. – С. 11.

Про творчість, складні роки боротьби за незалежність України та виставку «Непокора. Свобода. Життя» в бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля», присвячену С. Сапеляку.

633. **Бурма В. Степанова Голгофа** : [відкриття експозиції, присвяч. С. Сапеляку в Терноп. музеї політв'язнів та репресованих] / Василь Бурма // Вільне життя плюс. – 2014. – 18 лип. (№ 57). – С. 6 : фот. – (Незабутні).

634. **Романів А. Степан Сапеляк у спогадах друзів** / А. Романів // Свобода. – Тернопіль, 2014. – 18 лип. (№ 58). – С. 4 : фот. – (Вечір пам'яті).

У Тернопільському музеї політв'язнів відкрили експозицію, присвячену Степанові Сапеляку.

635. **У тюремній камері в Тернополі**, де колись сидів Степан Сапеляк, зробили експозицію. Прийшла мати [Електронний ресурс] // Доба : [сайт]. – 2014. – 10 лип. – URL: <http://doba.te.ua/novyny/u-tyuremniy-kameri-v-ternopoli-de-kolys-sydiv-stepan-sapelyak-zrobyly-ekspozytsiyu-priyshla-maty.html>

636. **День за днем – у скарбницю духовності** : [травень–серпень 2014 р.] / С. Безкоровайний [та ін.] // Літ. Тернопіль. – 2015. – № 4. – С. 151–159 : фот. – (Тернопілля у дзеркалі часу: події, факти, імена).

Про відкриття в історико-меморіальному музеї політичних в'язнів та репресованих меморіальної експозиції в камері, де 1973 року перебував під слідством поет Степан Сапеляк, 9 липня 2015 р.

637. **«Страсті по любові». Виставка пам'яті Степана Сапеляка (1951–2012)** [у Харківському художньому музеї] [Електронний ресурс] / Харків. худож. музей // Prostir.Museum. – Дата публ.: 1.04.2015. – URL: <https://www.057.ua/afisha/63150/strasti-po-lubovi-prisvacenoi-pamati-stepana-sapelaka1951-2012>

638. **Вакуленко В. В пам'ять харківським лауреатам** : [на Будинку письменників у Харкові було відкрито мемор. дошку лауреатам Нац. премії України ім. Т. Г. Шевченка: К. Гордієнку, С. Сапеляку, Ю. Шевельову] / В. Вакуленко // Колос. – 2016. – 9 квіт : фот.
639. **Дмитренко Т. Харків увічнив письменників** : [відкрито мемор. дошку Лауреатам Шевченків. премії – Костю Гордієнку, Степану Сапеляку, Юрію Шевельову] / Тарас Дмитренко // Літ. Україна. – 2016. – 31 берез. – С. 15.
640. **Єрмакова Х. Його прапор майорітиме** : [про відкриття мемор. дошки на фасаді школи у родинному селі С. Сапеляка] / Х. Єрмакова // Вільне життя плюс. – 2016. – 25 берез. (№ 23). – С. 1 : фот. В. Бурми. – (Пошанування).
641. **Засновано Премію імені Степана Сапеляка** [Електронний ресурс] // Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка : [офіц. вебсайт]. – Київ, [2016]. – URL: <http://www.knpu.gov.ua/content/zasnovano-premiu-imeni-stepana-sapelyaka>
642. **Кузан В. Вшанування Степана Сапеляка** : [у селі Росохач Тернопільської області відбувся ювілейний вечір – вечір пам'яті Степана Сапеляка] / Василь Кузан // Літ. Україна. – 2016. – 31 берез. – С. 4.
643. **Логвиненко Л. Вшановано літераторів** : мемор. дошку на честь харків'ян – лауреатів Нац. премії України ім. Т. Г. Шевченка К. Гордієнка, С. Сапеляка та Ю. Шевельова – відкрито на фасаді будинку Харків. обл. орг. НСПУ / Л. Логвиненко // Сільські вісті. – 2016. – 1 квіт. (№ 36). – С. 3 : фот. – (Духовні скарби).
644. **Мельничук Б. «Алею зірок» хочуть поповнити** ще одним іменем : 1 лют. минуло чотири роки, як зупинилось серце С. Сапеляка / Б. Мельничук // Номер один. – 2016. – 24 лют. (№ 8). – С. 12 : фот. – (Соціум).
645. **Мельничук Б. Вшанували і в Харкові** : [відкриття мемор. таблиці К. Гордієнку, С. Сапеляку, Ю. Шевельову] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2016. – 8 квіт. (№ 27). – С. 5. – (Пам'ять).
646. **Мельничук Б. Пошанували і Степана Сапеляка** : [відкриття на фасаді місцевої школи мемор. дошки С. Сапеляку – колиш. учаснику літ. свята «Городецький автограф»] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2016. – 16 лист. (№ 89). – С. 2. – (Пам'ять).
647. **Мельничук Б. Увіковічимо світлу пам'ять** почесного громадянина міста / Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 2016. – 6 квіт. (№ 8/9). – С. 7 : фот.

648. **Пам'яті визначних письменників** : [у Харкові відкрито мемор. дошку К. Гордієнку, С. Сапеляку, Ю. Шевельову] // Укр. літ. газ. – 2016. – 23 квіт. (№ 8). – С. 19 : фот. – (Незабутнє).

649. **Погорецький В. 3 нагоди ювілею Степана Сапеляка** : [у с. Росохач Чортків. р-ну відбудеться відкриття мемор. дошки С. Сапеляку ; засновано Всеукр. літ. премію ім. С. Сапеляка] / Володимир Погорецький // Літ. Україна. – 2016. – 24 берез. (№ 11). – С. 3. – (Пошанування).

650. **Сасанчин Н. «Відлітають найближчі. А ми кажемо – журавлі»...** / Н. Сасанчин // Свобода. – Тернопіль, 2016. – 1 квіт. (№ 26). – С. 1.

Про відкриття меморіальної дошки Степанові Сапеляку у с. Росохач Чортківського району.

651. **Свистун О. Степанового янгола політ** та пам'яті про нього камертон : [у с. Росохач Чортків. р-ну відбулося пошанування пам'яті С. Сапеляка] / О. Свистун // Голос народу. – 2016. – 1 квіт. (№ 13). – С. 1, 5 : фот.

652. **Семеняк В. Він ніс хрест правди** : [вшанування пам'яті С. Сапеляка в його родинному селі Росохач] / В. Семеняк // Вільне життя плюс. – 2016. – 6 квіт. (№ 26). – С. 6 : фот. – (Незабутній).

653. **Тракало О. До джерел любові і болю** : [година-спомин, присвяч. 65-річчю від дня народж. С. Сапеляка в Заліщ. ЦРБ] / О. Тракало // Свобода. – Тернопіль, 2016. – 25 березн. (№ 24). – С. 4 : фот. – (Наші незабутні) ; Колос. – 2016. – 8 квіт. (№ 28/29). – С 3: фот.

654. **Бондючна Ю. Велич у спомині** : пам'яті Степана Сапеляка / Ю. Бондючна // Літ. Україна. – 2017. – 27 квіт. – С. 16 : фот.

Про вечір пам'яті «Я хочу величі у спомині», присвячений Степанові Сапеляку у Тернопільській обласній універсальній науковій бібліотеці.

655. **Гавенко О. «Я хочу величі у спомині»** : [вечір пам'яті, присвяч. С. Сапелякові в Терноп. обл. універс. наук. б-ці] / О. Гавенко // Вільне життя плюс. – 2017. – 5 трав. (№ 35). – С. 8.

656. **Градовий В. І небо плакало сумовито** : [у Тернополі вшанували жертв політичних репресій та відкрили меморіальну дошку С. Сапеляку] / В. Градовий // Голос народу. – 2017. – 26 трав. (№ 21). – С. 5 : фот. – (Меморіал).

657. **Демчук Т. Лауреати премії імені Степана Сапеляка** : [Б. Мельничук, П. Сорока, Вас. Погорецький, Вол. Погорецький, Є. Баран] /

Т. Демчук // Вісн. Надзбруччя. – 2017. – 10 берез. (№ 11). – С. 5. – (Знай наших!).

658. **День за днем – у скарбницю духовності** : [лютий – травень 2017 р.] / підгот.: А. Золотнюк [та ін.] // Літ. Тернопіль. – 2017. – № 3. – С. 149–159 : фот. – (Тернопілля у дзеркалі часу: події, факти, імена).

Про встановлення у Тернополі на колишньому приміщенні управління КДБ у Тернопільській області по вул. Коперника меморіальної дошки Степанові Сапеляку, 21 травня 2017 р. – С. 156.

659. **Лисевич М. Вшанували пам'ять жертв Великого терору** : [у Тернополі відкрили мемор. дошку С. Сапеляку] / М. Лисевич // Голос України. – 2017. – 24 трав. – С. 8 : фот. – (Тернопіль).

660. **[Мельничук Б.] Відзначені премією імені Степана Сапеляка** : [тернополяни – лауреати премії за 2016 р.] / О. Волинська // Вільне життя плюс. – 2017. – 24 лют. (№ 15). – С. 2.

661. **[Мельничук Б.] Лауреатами премії імені Степана Сапеляка** стали п'ятеро тернополян : [Б. Мельничук, П. Сорока, Вас. Погорецький, Вол. Погорецький, Є. Баран] / О. Волинська // Наш день. – 2017. – 22–28 лют. (№ 8). – С. 7 : фот.

662. **[Мельничук Б.] Лауреати премії імені Степана Сапеляка** / Ольга Волинська // Свобода. – Тернопіль, 2017. – 22 лют. (№ 14). – С. 12 : іл.

663. **[Мельничук Б.] Лауреати премії імені Степана Сапеляка** : [Б. Мельничук, П. Сорока, Василь Погорецький, Володимир Погорецький, Є. Баран] / О. Волинська // Літ. Тернопіль. – 2017. – № 2. – С. 2.

664. **Рожко О. Довгі роки заслання, премія ім. Т. Шевченка,** активна громадська діяльність – непересічна доля Степана Сапеляка : 21 квіт. у Терноп. ОУНБ відбувся вечір пам'яті «Я хочу величі у спомині», присвяч. С. Сапеляку... / Олена Рожко // Свобода. – Тернопіль, 2017. – 28 квіт. (№ 33). – С. 4 : фот.

665. **Семеняк В. Повернувся у людській пам'яті** : [у Тернополі відкрили пам'ятну дошку на честь Степана Сапеляка] / Валентина Семеняк // Літ. Україна. – 2017. – 17 серп. – С. 2 : іл.

666. **«У цей пізньоцвіт я до Вас озовуся...»** : С. Сапеляку встановили меморіальну дошку // Нова Тернопільська газета. – 2017. – 24–30 трав. (№ 20). – С. 6 : фот.

667. **Чубата Д. День болю і спогадів** / Д. Чубата // Вільне життя плюс. – 2017. – 2 черв. (№ 43). – С. 5. – (Пам'ять).

З ініціативи заступника голови міської ради Леоніда Бицюри та письменника Богдана Мельничука на будівлі Музею політв'язнів було відкрито меморіальну дошку Степанові Сапеляку.

668. **Вандзеляк Г. «Тривалий рваний зойк...»** : [вечір пам'яті С. Сапеляка та презентація його кн. «Вибране» (Тернопіль, 2018) у Терноп. обл. краєзн. музеї] / Галина Вандзеляк // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 16 лют. (№ 14). – С. 4 : фот. – (Вечір пам'яті).

Те саме [Електронний ресурс] : [сайт газ.]. – Дата публ.: 22.02.2018. – URL: <https://svoboda.te.ua/tryvalyj-rvanuj-zojk/>

669. **Золотнюк А. Щирий до кожного кучерика** : [презентація в Терноп. обл. краєзнав. музеї зб. творів С. Сапеляка «Вибране», підгот. до друку письменником Б. Мельничуком] / А. Золотнюк // Вільне життя плюс. – 2018. – 9 лют. (№ 12). – С. 6 : іл. – (Вечір пам'яті).

670. **[Мельничук Б.] Його рядкам судилося безсмертя...** : [вечір пам'яті С. Сапеляка в Чортків. держ. мед. коледжі] / О. Волинська // Вільне життя плюс. – 2018. – 13 квіт. (№ 29). – С. 6. – (Пам'ять).

671. **Юрчак Л. Журбопис Степана Сапеляка** : [вечір пам'яті поета Степана Сапеляка відбувся у Чортків. держ. мед. коледжі] / Л. Юрчак // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 6 квіт. – С. 4 : фот.

672. **Салук В. Увічнення діячів українського національного руху** кін. 1950-х – 1980-их років на Тернопільщині / Володимир Салук // Чорноволивські читання : матеріали VI Всеукр. наук. конф. (Київ, 14 берез. 2020) / упоряд. В. Ф. Деревінський. – Київ : Бескиди, 2020. – С. 112–117.

Про С. Сапеляка. – С. 116.

ВА844060

673. **Боденчук Б. У Тернополі відкрили виставку пам'яті поета** Степана Сапеляка / Богдан Боденчук // Суспільне / АТ «НСТУ». – Дата публ.: 26.03.2021. – URL: <https://suspilne.media/117050-u-ternopoli-vidkrili-vistavku-pamati-poeta-stepana-sapelaka/>

Про відкриття виставки «Щастя – це життя на висоті Заповідей» в Тернопільському музеї політв'язнів до 70-річчя від дня народження поета Степана Сапеляка. На ній представили особисті матеріали та листи поета до матері та друзів, фотографії із заслання, статті з газет про Степана Сапеляка.

674. **Бурма В. Тепло Степанового слова** : [урочини до 70-річчя С. Сапеляка в Тернопільському історико-меморіальному музеї політичних в'язнів] / В. Бурма // Вільне життя плюс. – Тернопіль, 2021. – 2 квіт. (№ 25). – С. 1.

675. **Іванків М. Степан Сапеляк: «Доля моя, хрестиком вишита»** : до 70-річчя від дня народж. : [огляд кн.-ілюстр. вист. у відк. краєзнав. літ. та бібліогр. Терноп. обл. універс. наук. б-ки] / М. Іванків // Свобода плюс Тернопільщина. – 2021. – 24 берез. (№ 22). – С. 3 : фот.

676. **Костюк С. Окроплене волею слово** : [ювіл. академія до 70-річчя від дня народж. С. Сапеляка «В золищі слова» в Терноп. обл. краєзнав. музеї] / С. Костюк // Літ. Україна. – 2021. – 10 квіт. – С. 3.

677. **Фук Р. У Тернополі відбулося спецпогашення поштівки «Росохацька група. Спогади»** / Ростислав Фук // Суспільне. Новини / АТ «НСТУ». – Дата публ.: 6.02.2021. – URL: <https://suspilne.media/102501-u-ternopoli-vidbulos-sprepogashenna-postivki-rosohacka-grupa-spogadi/>

Про спецпогашення поштівки «Росохацька група. Спогади» у приміщенні Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.

678. **Шот М. Доля з вузликом золи** : [до 70-річчя від дня народж. Степана Сапеляка] / Микола Шот // Уряд. кур'єр. – 2021. – 10 квіт. – С. 4.

Художньо-мистецькі твори, присвячені С. Сапеляку

679. **Михайло Попов. Портрет Сапеляка** // Кафедра : літ.-мист. та наук.-попул. кварталник / Укр. асоц. незалежної творчої інтелігенції. – Львів, 1989. – № 8. – С. 202. – Передрук : Вид-во «Смолокип» ім. В. Симоненка, Балтимор, 1990.

ВЗУ

Те саме. – URL:

<https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/14164/file.pdf>

680. **Севернюк Т. Не згуби себе в темряві ночі...** : [поезія] / Тамара Севернюк // Вітчизна. – 2003. – № 5/6. – С. 14–17.

Зі змісту: Степанові Сапеляку. – С. 15.

Ж22465

681. **Комета Хейла Бола** : [репродукція картини] // Зоряний віз Віктора Гонтаріва: Живопис. – Київ, 2006. – С. 119. – (Серія «Наш час – наш простір»).

На картині В. Гонтарів і С. Сапеляк.

ВС61316

682. **Добко Т. Степанові Сапеляку** [Хроніка перемоги] : [вірш] / Тетяна Добко // Донбас. – 2008. – № 4. – С. 57–58.

683. **Добко Т. Хроніка Перемоги** : Степану Сапеляку : [вірш] / Тетяна Добко // Селяночка. – 2011. – Серп. (№ 33). – С. 3.

684. **Мельничук Б. Предтеча** : С. Сапелякові на честь його 60-річчя : [вірш] / Б. Мельничук // Тернопіль вечірній. – 2011. – 18 трав. (№ 20). – С. 2 ; Свобода. – Тернопіль, 2011. – 20 трав. (№ 38). – С. 2 : фот. ; Вільне життя плюс. – 2011. – 20 трав. (№ 39). – С. 2.

685. **Левчак Р. Спи спокійно, брате-друже!** : Степанові Сапеляку : [поезія] / Роман Левчак // Вільне життя плюс. – 2012. – 27 квіт. (№ 32). – С. 6. – (На спомин).

686. **Мельничук Б. Пам'яті Степана Сапеляка** : [поезія] / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2012. – 8 лют. (№ 9). – С. 5. – (Наш журбопис).

687. **Мельничук Б. І. Слова від серця** : вибр. поезії / Б. І. Мельничук ; ред.: С. Сапеляк, П. Козловський ; худож.: П. Шпорчук, Я. Омелян, Є. Удін. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – 398 [1] с. : іл., портр.

Зі змісту: Предтеча: Степанові Сапеляку на честь його 60-річчя. – С. 27; Портрет С. Сапеляка художника Євгена Удіна. – С. 28.

АО270334

688. **Мельничук Б. І. Слова від серця-2** : крапельни, присвяти, епіграми, переклади, вірші для дітей, пісні / Б. І. Мельничук ; ред.: С. Сапеляк, П. Козловський ; худож.: М. Дмитрух, П. Шпорчук. – Тернопіль : Терно-граф, 2012. – 351 с. : іл., портр.

Зі змісту: Романові Півтораку і Степану Сапеляку : [вірш]. – С. 119–120; Степанові Сапеляку; Довічний журбопис: пам'яті Степана Сапеляка : [вірш]. – С. 133–135; [Портрет С. Сапеляка]. – С. 140.

АО270332

689. **Мельничук Б. «Той день даленіє...»** [вірш : пам'яті Степана Сапеляка] у тексті статті: Бондаренко В. Впередсмотрящий українського народу / Владимир Бондаренко // Alter Ego: альманах. – Харьков, 2012. – № 12, Спецпроект «Человек правосудия» / гл. ред. В. Бондаренко. – С. 437–438.

690. **Рачук М. Серце Сапеляка** : [вірш] / Микола Рачук // Буковин. журн. – Чернівці, 2012. – № 1. – С. 109–111.

Ж68437

691. **Старун В. Ранній птах** : на спомин про С. Сапеляка : [вірш] / Василь Старун // Укр. літ. газ. – 2012. – 10 лют. – С. 3.

692. **Якубовська М. І вже душа десь там...** : [вірш] / Марія Якубовська // Укр. літ. газ. – 2012. – 10 лют. – С. 3.

693. **Мельничук Б. Диптих: пам'яті поета і політв'язня Степана Сапеляка** / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2013. – 23 жовт. (№ 85). – С. 6.

694. **Мельничук Б. Не цурайтеся дум високих** : [вірш] / Б. Мельничук // Літ. Тернопіль. – 2014. – № 3. – С. 16.

695. **Мельничук Б. Пам'яті Степана Сапеляка** : [вірш-присвята] / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2014. – 5 лют. (№ 11). – С. 5.

696. **Мельничук Б. Світлі спомини і втрати біль** : пам'яті поета і політв'язня Степана Сапеляка / Б. Мельничук // Золота Пектораль. – 2014. – № 1/2. – С. 60–62.

Зміст: 1. Свят-святая неділенько; 2. Предтеча; 3. Злякані; 4. Довічний журбопис; 5. Твоя душа мені явилася у снові; 6. «Не цурайтеся дум високих»; 7. Мудрості перлини; 8. Така правда, Степане...; 9. Твої книжки – немов причастя.

Ж101273

697. **Мельничук Б. Така правда, Степане...** : [вірш-присвята С. Сапеляку] / Б. Мельничук // Наш день. – 2014. – 5 лют. (№ 6). – С. 5.

698. **Мельничук Б. Перейти на другий берег**: нові новели, поезії, п'єси, пісні, статті, дещо про автора / Б. Мельничук ; худож. Є. Удін. – Тернопіль : Терно-граф, 2014. – 864 с. : іл. – Присвячено пам'яті почесного громадянина Тернополя поета Степана Сапеляка.

Зі змісту: Тривалий рваний зойк: пам'яті Степана Сапеляка. – С. 6–21 : фот.; Присвята Степанові Сапеляку; Предтеча; Залякані; Довічний журбопис: пам'яті Степана Сапеляка; Пам'яті поета і політв'язня Степана Сапеляка; Світлої пам'яті Степанові Сапеляку; Така правда, Степане...; «Не цурайтеся дум високих»; Твої книжки – немов причастя. – С. 30–44. У тексті екслібриси, присвячені С. Сапеляку.

ВА787084

699. **[Бондаренко В. П.] Украинское фламенко** : [поезія, проза] / Влад Бондиани ; авт. предисл. С. Шелковий ; ил. А. Нагорного. – Харьков : Майдан, 2016. – 208 с. : ил.

Зі змісту: Украинское фламенко = Українське фламенко : поетическое либретто: посвящается выдающемуся поэту и гражданину Украины Степану Сапеляку / з рос. пер. Леонід Тома. – С. 8–27. – Текст парал. рос., укр.

ВА804500

700. **Добко Т. Хроніка перемоги** : [Степанові Сапеляку] // Добко Т. Життя триває : поезії / Тетяна Добко. – Київ : Світ Успіху, 2016. – С. 34–35.

ВА800745

701. **Фарина І. Незабутній. Пам'яті Степана Сапеляка** : [поезія] / І. Фарина // Вільне життя плюс. – 2016. – 25 берез. (№ 23). – С. 1 : фот. – (Пошанування).

702. **Шелковий С. Степанові Сапеляку** : [вірш] // Шелковий С. Лєвова доля : поезії, поет. пер. / С. Шелковий. – Харків, 2017. – С. 64.
ВА818265

703. **[Бондаренко В. П.] Українское фламенко** : видаючомуся поету и гражданину Украины Степану Сапеляку посвящается / Влад Бондиани, Владимир Скип. – Харьков : [б. и.], 2018. – [40] с. : ил.

704. **Мельничук Б. Дигтих пам'яті** : [поезія] / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 26 січ. (№ 8). – С. 3.

Зі змісту: 1. Невже? Розмисли над томиком поезій Степана Сапеляка ; 2. «Розправте плечі...» / Б. Мельничук.

705. **Мельничук Б. Три пори життя. Пам'яті Степана Сапеляка** : [вірш] / Б. Мельничук // Свобода. – Тернопіль, 2018. – 23 берез. (№ 23). – С. 4 ; Вільне життя плюс. – 2018. – 30 берез. (№ 25). – С. 6.

706. **Мельничук Б. Розправте плечі...»** : [вірш пам'яті С. Сапеляка] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2018. – 2 лют. (№ 9). – С. 6.

707. **Сорока П. За покликом краси і любові**: післяслово до виставки робіт Богдана Ткачика «Історичні постаті Тернопілля» / Петро Сорока // Літ. Тернопіль. – 2018. – № 1. – С. 93–98 : іл.

Про портрет С. Сапеляка роботи Б. Ткачика. – С. 94–95.

708. **Мельничук Б. Журбопис за Сапеляком**: 1 лютого 2012-го перестало битися серце Степана Сапеляка – поета-політв'язня : [вірш] / Б. Мельничук // Вільне життя плюс. – 2019. – 18 січ. (№ 4). – С. 6.

709. **Добко Т. Пам'яті Степана Сапеляка** : [поезія] / Т. Добко // Свобода плюс Тернопільщина. – 2021. – 14 квіт. (№ 28). – С. 8 : фот. – (Написано серцем).

710. **Фарина І. КОРБА: вірші останніх років** / Ігор Фарина. – Львів : Сполом, 2021. – 54 с.

Зі змісту: Віршовирій: вінок сонетів пам'яті Степана Сапеляка. – С 35–42.

711. **Фарина І. Ми насіяли багацько квітів** (3 листа Лєсі Українки до бабусі у Гадяч на Полтавщині) ; Крик (Пам'яті Степана Сапеляка) / І. Фарина // Свобода плюс Тернопільщина. – 2022. – 11 лют. (№ 10). – С. 4. – (3 поетичного зошита).

Див. також №№ 530, 541, 560, 561, 609.

Метабібліографія

712. **Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2001 рік** : бібліогр. список / уклад. М. В. Друневич. – Тернопіль : Астон, 2000. – 100 с.
Про С. Сапеляка. – С. 22–24.
713. **Репресовані письменники Тернопільщини** : бібліогр. покажч. / М. В. Друневич. – Тернопіль, 2000. – 54 с.
Про С. Сапеляка. – С. 5, 35–37.
714. **Репресії в Україні (1917–1990 рр.)** : наук.-допом. бібліогр. покажч. / авт.-упоряд. Є. К. Бабич, В. В. Патока. – Київ : Смолоскип, 2007. – 519 с.
Про С. Сапеляка див. Іменний покажчик. – С. 358.
ВА696796
715. **Богдан Мельничук** – письменник, редактор, журналіст, краєзнавець : бібліогр. покажч. літ. / Терноп. обл. б-ка для молоді, Держ. архів Терноп. обл. ; уклад.: Л. Марченко [та ін.]. – Тернопіль : Воля, 2009. – 358 с. – (Корінь і крона ; вип. 52).
Про С. Сапеляка див. Іменний покажчик. – С. 335; Фото: Б. Мельничук, Б. Петраш, С. Сапеляк. – С. 4 : обкл.
ВА727610
716. **Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2011 рік** : Бібліогр. покажч. Вип. 21 / уклад. М. Друневич. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. – 128 с.
Про С. Сапеляка. – С. 40–43.
717. **Богдан Мельничук** – письменник, редактор, журналіст, краєзнавець. Т. 2 : Бібліогр. покажч. / Терноп. обл. б-ка для молоді ; Терноп. обл. краєзнав. музей ; ТОО НСКУ ; уклад. Л. Радібаба. – Тернопіль : Меркьюрі-Тернопіль, 2012. – 328 с.
Про С. Сапеляка див. Іменний покажчик. – С. 314.
718. **Література про Тернопільську область за 2010–2014 роки** : бібліогр. покажч. Вип. 24 / уклад. В. Я. Миськів. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. – 1168 с.
Про С. Сапеляка. – С. 17, 194, 200, 222, 343, 359, 363, 390, 396–397, 407, 442, 596, 612, 637, 747, 790, 794, 964, 989, 990, 994–996, 1003.
719. **«Поет розп'ятого Парнасу...»** : (до 65-річчя від дня народж. Степана Євстахійовича Сапеляка, відомого українського поета, дисидента, політика, публіциста, мистецтвознавця) / Центр. б-ка ім. Г. Ф. Квітки-Основ'яненка ЦБС Холодногір. р-ну м. Харкова. – [2016]. – URL: http://biblioteka-kvitkyosnov.edu.kh.ua/virtualjni_vistavki

720. **Символ нескореного духу** : метод. рек. до 65-річчя від дня народж. Степана Сапеляка (1951–2012) / Департамент культури, релігій та національностей Терноп. облдержадмін., КУТОР «Терноп. обл. б-ка для молоді», Наук.-метод. від. ; [уклад.: І. Стасишин, Л. Радібаба, І. Грицишин] // Тернопільська обласна бібліотека для молоді : [сайт]. – Тернопіль, 2016. – 36 с. – URL: <https://tobm.org.ua/symvol-neskorenogo-duhu-stepan-sapelyak/>

721. **Степан Сапеляк** // Тернопільська обласна бібліотека для молоді : [сайт]. – Тернопіль, [2018]. – URL: <https://tobm.org.ua/stepan-sapelyak/>

722. **Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 2021 рік** : бібліогр. покажч. Вип. 31 / уклад. М. Пайонк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. – 112 с.

Про С. Сапеляка. – С. 77–79.

723. **«Життя «над прірвою» та під високою зорею»** : (70 років від дня народж. Степана Євстахійовича Сапеляка – поета, лауреата Нац. премії України ім. Тараса Шевченка) : [бібліогр. огляд літ.] / Наук. б-ка Терноп. нац. пед. ін-ту ім. В. Гнатюка ; підгот. У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 49 назв. – URL: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/en/virtual-exhibitions/3869-sapeljak-21>

724. **Поет плекання високого Слова** : до 70-річчя від дня народж. Степана Сапеляка : матеріали до біобібліогр. Степана Сапеляка / уклад. Т. В. Добко ; бібліогр. ред. В. А. Шкаріна // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : [офіц. портал]. – Дата публ.: 25.03.2021. – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/5477>

Показчик імен

А

А-Г. Г. див. Горбач Анна-Галя
Алексєєв І. 454
Алексієвець Л. М. 453
Алексієвець М. 453
Алтєнян Г. 125
Андріяшик Р. 625
Андропов Ю. 122, 123
Андрусяк М. 157
Антонич Б.-І. 374
Антонюк-Гавришук Є. 527
Аулов О. І. 2, 203
Афанасьєва Н. 396

Б

Бабич Є. К. 714
Бажан О. Г. 3, 237, 428, 440, 441,
514, 598
Бажанський Іван 527
Балабуха К. Х. 406
Балах Вадим 8
Баран Г. В. 100
Баран Є. 657, 661, 663
Барладяну В. 134, 321
Барна В. 157, 359, 360
Басараб Д. 3
Батанов С. 385
Безкоровайний Є. 622, 636
Безпалько У. І. 723
Бернакевич Л. 496
Берсенєв В. 611
Бешнов Б. 167
Бинкевич А. 114

Бицюра Л. 667
Білик О. 1, 346
Блаженко А. 4
Богданович І. 621
Боголюбаш В. 247
Богуславський В. 301
Боденчук Б. 673
Божик Є. 496
Бойко В. 157
Бойко В. С. 72
Бойчук Б. 358
Бондар В. 2, 8, 305
Бондар І. 8
Бондар М. 120
Бондарєв В. 1, 77
Бондарєнко В. П. 2, 16, 216, 481,
689, 699, 703
Бондарчук Т. 568
Бондиани Влад див.
Бондарєнко В. П.
Бондючна Ю. 654
Боннер О. (Боннєр Е.) 345, 552
Борисєнко О. 8
Борщєвський С. 157
Братина О. М. 595
Брозинський М. 432
Бубнова Л. 414
Буняк І. 387
Бурггардт Освальд 2
Бурма В. 256, 605, 633, 674

В

В. Б. 324
Вакуленко В. 638

Вандзеляк Г. 668
Васкан В. 2, 206, 217
Ведель А. 1, 65, 96
Величко Ю. 162, 390, 485
Виговський І. 1
Винничук П. М. 623
Виноградов В. 531
Віват Г. І. 455, 456
Вікнянський Д. 484
Вінграновський М. 418
Вірний І. див. Мельничук Б. І.
Вітів П. І. 623
Вовчанська В. 4, 608
Возіянов М. К. 198
Волинська О. див. Мельничук Б. І.
Вудка Ю. 283, 301

Г

Габор Н. 249
Габруський Л. 268
Гавенко О. 655
Гаврильцьо І. див. Мельничук Б. І.
Гаврилюк Н. 4
Гавсманов М. 18
Гай А. 475
Галькевич Т. 239
Гасай Є. О. 237, 428, 514
Гель І. А. 532
Гель Марія 520
Герасим'юк О. 586
Герчак Г. 8, 237
Гетьманець М. 368
Гірчак Г. див. Герчак Г.
Глувко В. 283
Глузман С. 276
Глушак А. 104

Гнатенко В. 240, 241
Гнатишин Р. 3, 313
Голобородько В. 487, 496, 536, 554–
558, 569, 570, 575
Головань Т. 568а
Голуб О. 107, 537
Гонтарів (Гонтаров) В. 2, 10, 11, 232,
385, 681
Гончар Олесь 349
Горбаль М. 3, 131, 165
Горбач Анна-Галя 3, 5, 23, 164, 290,
306
Горбач Марина див. Horbatsch
Marina
Горбач О. 3
Горбунова С. 3
Гордієнко К. 638, 639, 643, 645, 648
Горинь Богдан 134
Горинь Михайло 131, 321, 520
Горинь Ольга 520
Городинський І. 457
Горохівський Л. 2, 153
Гостева З. П. 174, 180
Гоч П. В. 237, 514
Гошовська О. див. Крашевська
(Гошовська) Оріся
Грабовський С. 552
Градовий В. 656
Гриньків Д. Д. 120, 140, 160, 408
Грицишин А. П. 598
Грицишин І. 720
Гродецький Ю. 120, 436
Гудима П. Я. 598
Гулик Г. 424
Гумен Ю. 167
Гуцал П. 3. 237, 428, 514, 598

Г

Ганжа П. 2

Д

Давиденко В. 283
Давидюк Д. Г. 371
Данилевич М. 407
Данилевська Н. 2, 91, 97, 212, 213, 243
Данило Галицький 1, 82, 99
Даніель О. 408
Данько М. 240, 241
Демидів Д. І. 141, 408
Демків Б. М. 167
Демчук Т. 657
Деревінський В. Ф. 672
Деркач З. 553
Джерелянський П. див. Величко Ю.
Дімаров А. 166
Дмитренко Т. 639
Дмітрук М. 159, 245, 688
Добко Т. В. 184, 210, 221, 265, 267, 458, 486, 533, 541, 609, 682, 683, 700, 709, 724
Довженко О. 34
Донець О. 239
Драч І. 132
Дригуш Н. 539
Друневич М. В. 459, 712, 713, 716
Дюкар К. В. 487, 534, 535, 536, 554–558, 569, 570, 575

Є

Єзерська І. В. 532
Єременко С. 2
Єрмакова Х. 640

Ж

Жаловська Ю. 407
Жулинський М. Г. 3, 12, 568а

З

Зайцев Ю. 2, 190, 520
Заливаха О. 3
Заморська Л. 4, 262
Захаров Б. 395, 408, 460
Захаров Є. 3, 408
Захарчук Д. 461
Захожий В. 496
Зварун А. 288
Здоровий А. 120
Зимомря М. 496
Зінкевич О. 288, 417, 450, 515, 537
Злонкевич Я. 588
Зозуляк Є. 388
Золотнюк А. 462, 626, 658, 669
Зорівчак Р. 496
Зорницька І. В. 575
Зуляк І. С. 509

І

Іванків М. 675
Ігуменцов В. 1

Й

Йовенко С. 39

К

Калашник В. 418
Калинець Ігор 2, 3, 126, 164, 165, 190, 276, 321, 455, 456, 520
Калинець Ірина 134, 520

Калиниченко В. 120
Кампов П. 120, 436
Касьянов Г. В. 361
Катаева Р. 114
Киндій О. 331
Кирієнко Г. 96, 449
Китайгородський В. 484
Кичура О. 419
Кіпіані В. 379
Кіт Л. М. 598
Кіцила Ю. 73
Кларк Д. 340
Клен Юрій див. Бурггардт Освальд
Климчук Г. 463
Кобець В. 185, 186
Ковалевська О. 152, 433
Ковалевський О. 2, 177, 179, 399
Ковалик Н. 496
Ковалів Ю. 60
Козак М. 116
Козак С. 488
Козловський П. 159, 244, 245, 687,
688
Колесник Л. 538
Коломієць В. 54
Колошук Надія 597
Кондратюк А. 2, 189
Кореневич Л. Г. 371
Коропецька У. 464, 465
Костенко Ліна 461
Костишин Л. 258, 259
Костюк С. 676
Коцюбинська М. 3, 164, 165
Кочур Г. 1, 26
Кравець А. М. 623
Кравців І. 3
Кравчук Л. 352

Крамар О. 3
Крашевська (Гошовська) Оріся 489,
551, 606
Крем'янчанка Неоніла див.
Дригуш Н.
Кресін О. 433
Круглов В. 2, 192
Кудірка Сімас 537
Кудринський Л. 471, 477
Кузан В. 642
Курило О. 475

Л

Лабінський М. 421
Лазаренко О. 2, 234, 238
Лазарук М. 490
Левчак Р. 685
Левченко В. 2
Лепкий Богдан 2
Лепкий Левко 2
Лешнівська І. 444
Лисевич М. 659
Лисий М. С. 623
Литвин Ю. 1, 26
Ліберний О. 158, 362, 363, 434, 445–
447, 467, 468
Лівінський О. 491
Лінчевська С. 492
Лісовий В. 3
Лобода В. 15
Логвиненко Л. 257, 643
Лубківський Р. 132
Луговенко М. 3
Луговик М. 347
Лук'яненко Л. 3, 131, 164, 448, 559,
587, 590

Лукаш М. 1, 27
Лукашев В. 396
Лукова Г. 414
Лучак В. 527
Лучук В. 3, 87, 164
Лучук І. 87, 90, 92
Ляшко О. А. 3, 148

М

Мадзій І. 571
Мазаний В. 2, 199, 496
Мазепа Іван 1, 29, 32, 72, 74, 89, 105,
133, 152, 433
Майданович Т. В. 69
Маковійський К. 2, 176
Макогонов А. 3, 310, 327
Маліченко М. 396
Малруні Б. 331
Мальва Ланда 595
Маньовська В. 266, 572
Мареничі 3
Мармус В. В. 379, 380, 402, 408, 435,
493, 598, 623
Марченко В. 276
Марченко Л. 715
Марчук І. 207, 480
Матлага В. 341
Матусевич О. 131
Мейс Д. 3, 12, 576
Мельник А. 2
Мельничук Б. І. 2, 4, 13, 50, 58, 83,
156, 159, 161, 165, 171, 175, 182,
197, 214, 215, 244, 245, 253, 254,
350, 351, 364–367, 373, 374, 376,
425, 484, 494, 527, 530, 533, 540,
541, 560–564, 577, 578, 588–592,

606, 608–610, 615–617, 627, 644–
647, 657, 660–663, 667, 669, 670,
684, 686–689, 693–698, 704–706,
708, 715, 717

Мельничук Т. 534–536, 554–556,
558, 569, 570, 575

Мигаль С. 496

Миськів В. Я. 718

Михайловський В. 2, 208, 209, 217,
542

Мнішек І. 495

Мовчан П. 9

Мордавецька В. 342

Мороз В. 273

Мось П. 2, 47

Мось Т. 47

Мушкетик Ю. 132

Н

Набока С. 131

Нагорный А. 699

Наєнко М. 166

Неживий О. 496

Нестеренко І. 396

Нікуліна (Нікуліна) Л. П. 115, 116,
119, 172, 173

Ніколаєнко С. 79

Нога І. 260

Ноженко І. 618

Носань В. А. 1, 2, 13, 15, 115, 172

О

Обертас О. 450, 515

Овсієнко В. 131, 141, 142, 400, 401,
405, 408, 417, 498, 511, 512, 623

Огородник Н. 619

Омелян Я. 244, 687
Ониськів М. 50, 269, 409, 452, 499,
565, 628
Осадча Оксана 520
Осадчий М. 3, 25, 126, 134, 164, 240,
241, 321
Осипчук Н. 410
Остафійчук І. 4, 7, 13, 15, 16
Островський І. В. 393
Откович В. 1, 95, 496, 520
Откович М. 2, 230, 231
Откович Т. 230, 231
Охримович А. 435

П

П. С. див. Сорока Петро
Павленко С. 433
Павличко Д. 34, 132, 343
Павловська В. 371, 414
Павлюк І. 543
Павуляк Я. 2, 207
Пайонк М. 722
Палій Л. 329, 344, 377
Панцир Д. 193, 217, 432
Панченко В. 433
Патока В. В. 714
Перепеляк І. 394
Перерва А. 119
Петраш Б. 715
Петров В. 2, 10
Пивовар М. М. 178, 183
Півторак Р. 102, 688
Підгорний М. 120
Пікумат С. 133
Пліска Т. 10
Плішко С. 383, 389

Плужник Є. 1, 45, 103, 107
Побелян М. 504, 530, 541
Погорецький Василь 657, 661, 663
Погорецький Володимир 426, 427,
544, 649, 657, 661, 663
Поклад Н. 113, 225, 502, 503
Половинко Г. 496
Попадюк Зорян 520
Попов Михайло 2, 31, 239, 679
Попович Ж. 270
Присухін З. 63
Птушкін В. 396

Р

Радзієвський В. 383
Радібаба Л. 717, 720
Радянський О. 397
Райбедюк Г. Б. 506–510
Рапп І. 140, 408, 412, 511–513, 545
Рачук М. 147, 194, 200, 217, 690
Ризак О. 546
Різниченко О. 160
Родіонов В. 117, 118
Рожко О. 664
Романенко Є. 2, 229
Романенко Л. 547
Романів А. 634
Романовський В. 119
Росинська О. 261, 439
Руденко М. 126, 352, 455, 456
Ружевич Н. 624
Русначенко А. 381
Рябий В. 2, 224, 472, 607
Рябчук В. 496

С

- Савчук Н. 451
Саган В. 2, 4, 15
Салук В. 672
Самійленко О. 45
Сапеляк Валентина 599
Сапеляк Г. К. 2, 158, 286, 400, 401, 405, 445, 446, 468, 544, 571, 579, 585, 599
Сасанчин Н. 580, 650
Сахаров А. 345, 552
Сварог Д. див. Балах Вадим
Сверстюк Євген 1, 3, 6, 55, 126, 131, 164, 165, 318, 321
Свистун О. 651
Свідзінський В. 2, 181
Світлична Н. 3, 164, 165, 293, 295–297, 300
Світличний І. 276, 455, 456
Севернюк Т. 680
Семеняк В. 581, 652, 665
Сеник Л. 496
Сергієнко Є. 3
Синьоок Т. 488
Сінченко О. 112
Сіренко Л. 414
Скибин Г. 3
Скидан Я. А. 600
Скип Владимир див. Скипенко Владимир
Скипенко Владимир 703
Скочок П. 3, 131
Слабошпицький М. 611
Сліпий Йосип 471, 477
Слободян М. В. 598, 623
Смайлі З. 318
Сміян І. 163, 604
Сокульський І. 131
Солтис В. 516
Сорока Б. 2, 15
Сорока М. О. 67
Сорока П. 10, 377, 657, 661, 663, 707
Стадниченко Ю. 3, 313
Стадніченко Ю. 118
Стальний В. І. 220
Станіславський В. 433
Стародубцева Л. 234
Старун В. 472, 496, 691
Сташишин І. 720
Стасів-Калинець І. див. Калинець Ірина
Стецько В. 620
Стецюк В. 315
Стожук А. 2, 548, 567
Стус В. 1, 25, 106, 318, 418, 455, 456
Стус Д. 112
Сусленський Я. 120, 436
Суходуб З. 496
Сухоріпа М. 396
- ## Т
- Тарнашинська Л. 107
Теліга Олена 2, 204, 218
Тележкіна О. 582
Тимченко В. Д. 368
Титаренко Ж. 264, 476
Ткач М. 97, 243
Ткачик Б. 235, 236, 707
Ткачук М. 1, 2, 11, 205, 357, 358, 369, 384, 549, 602
Ткачук Я. С. 219
Тома Л. 118, 699

Томенко М. 35
Томчук О. Ф. 382
Травин В. 255
Тракало О. 523–526, 653
Трач І. 496
Туманова Л. 304
Турик А. 120

У

Удін Є. 161, 244, 553, 687, 698
Українка Леся 2, 711
Уніят В. 409, 452, 565

Ф

Фарина І. 583, 701, 710, 711
Федоренко В. 79
Федорів І. 453
Фещенко М. П. 3
Фінберг Л. 112
Франко Іван 2, 187, 188
Фук Р. 677

Х

Хаварівський Б. 1, 146, 149, 416
Ханас В. 250, 251, 370
Хаузман М. 317
Хаустов В. 528
Хмара С. 131
Хмілецький В. 252
Хорошун О. О. 575
Хоткевич Г. 1, 29, 36, 73, 103, 315

Ц

Цимбровська О. див.
Мельничук Б. І.
Ципивник Д. 340

Ч

Чайківська Я. 263, 479, 630
Чапля М. 2, 229
Чарнецький С. 625
Черемський А. 326
Чернов Л. 2, 228
Чернова Н. 2, 227
Чиркин Г. 3
Чирков С. 113
Чінченко О. 39, 66
Чорновіл В. 3, 25, 131, 164, 165, 284,
318, 321, 672
Чорномаз Б. 160
Чубата Д. 667
Чуйко В. Л. 69
Чупринка Г. 2, 223

Ш

Шабатура Стефанія 520
Шатилов М. 13, 15, 348
Шевельов Ю. 638, 639, 643, 645, 648
Шевченко В. 131
Шевченко О. 131
Шевченко Т. Г. 1, 2, 30, 104, 137,
195, 196, 202, 211, 226, 543, 568а
Шелковий (Шелковый) С. 699, 702
Шеховцов О. 2
Шинкаренко А. 603
Шкаріна В. А. 724
Шот Г. Г. 84, 148, 429
Шот М. 422, 423, 430, 550, 613, 631,
632, 678
Шпорчук П. 159, 244, 245, 687, 688
Шум А. 7
Шумілкін В. А. 2, 144, 163

Щ

Щавурський Б. 78, 105
Щербань Д. 529, 574, 593
Щербицький В. В. 598

Ю

Юрчак Л. 671
Юхно-Лучка М. 530
Ющенко В. 2, 138

Я

Яворський С. 333
Якель Р. 248, 256
Якимишин О. 584, 594
Яковлева І. 587
Якубовська М. 496, 692
Янукович В. 466
Ярема О. 496

Ясінська О. 431

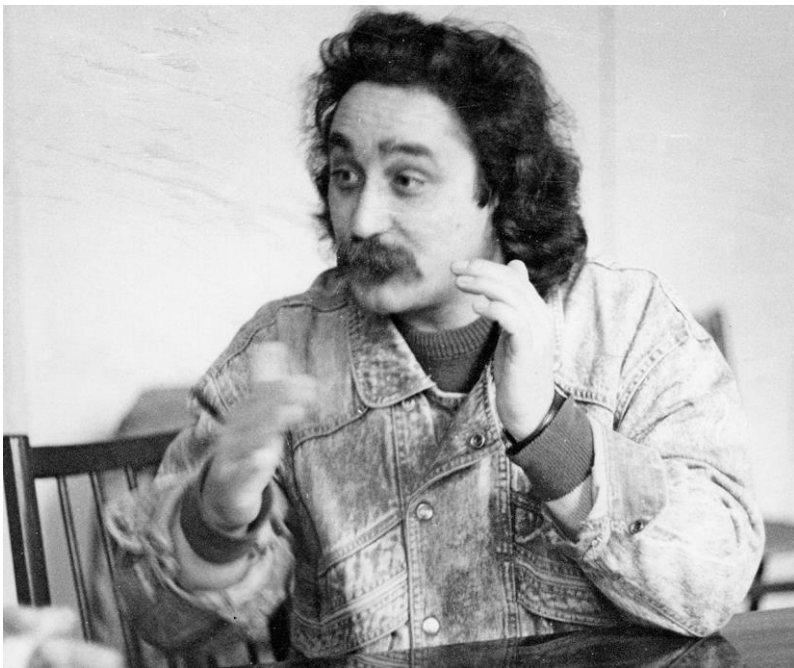
A-Z

Boer S. P. de 298
Driessen E. J. 298
Heffron D. 335
Horbatsch Anna-Halja див. Горбач
 Анна-Галя
Horbatsch Katherina 6
Horbatsch Marina 5
Husar Struk D. 356
Luciuk L. 336
Montgomery C. 337
Plyushch L. 275
Popov Mihailo див. Попов Михайло
Sverstiuk Ievhen див. Сверстюк
 Євген
Verhaar H. L. 298

Фотоілюстративний матеріал

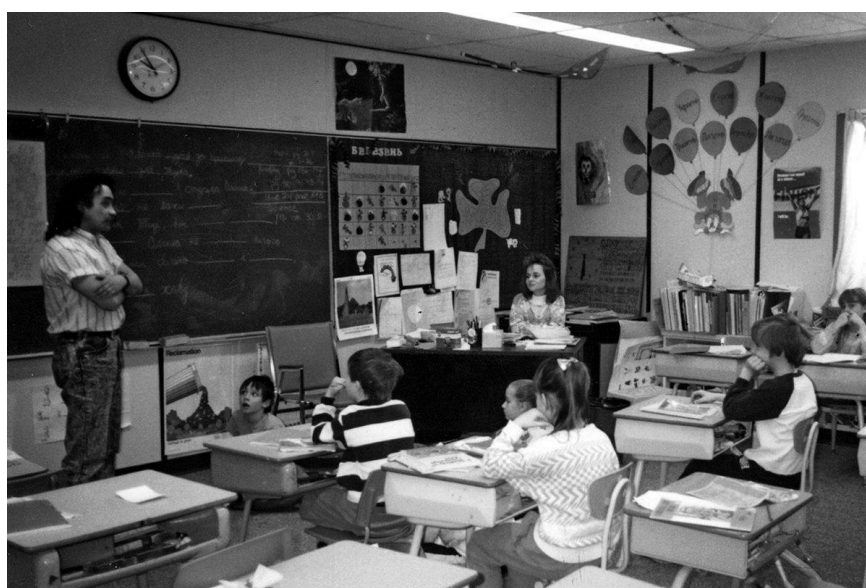
Степан Сапеляк, 1988 р.

Степан Сапеляк, 1990 р.

Степан Сапеляк під час мітингу, приуроченому вшануванню пам'яті жертв голодомору 1933 р.

З учнями 4-го класу школи міста Едмонтон. Канада, 5 березня 1989 р.

С. Сапеляк на засланні, м. Богородськ Хабаровського краю, 1978 р.

С. Сапеляк на засланні, Охотське узбережжя, 1982 р.

На засланні, м. Богородськ Хабаровського краю, 1978 р.

Конверт, адресований С. Сапеляку у м. Богородськ Хабаровського краю.

Жулия в Дням
 2-го.

Советская Ассоциация
 содействия ООН
 Председатель Карпец
 от политзаключенных
 Селезнев Степан Ефимович
 осужден по ст. ст. 62, 64, 64, 65
 и 5 г. лишения и 3-л. ссылки
 в этот северный район

Обращения

Я, Селезнев Степан Ефимович, политзаключенный
 ЦТМ-3/8 (п.м. Курино, Усть-Ижора, Карельск. обл.)
 был подвергнут 17.02.76 г. произвольному аресту
 органами КГБ и отведен при закрытых
 дверях Шереметьево из зоны к так называемой
 "тепл. оранжереи", за неясностью, чтобы
 направленный против государственного и общест-
 венно-политического строя. Конкретно: за
 политические убеждения. Что известно из
 Протокола суда. Цитирую:
 "Организация, которая ставит своей целью
 отнять территорию УССР от Советского Союза
 и организовать на этой территории независимый
 Украинский."
 Исходя из пунктов Декларации о предоставлении
 независимости независимым странам и на-
 родом от 14 декабря 1961 г.
 "Требовало наряду с национальным и этниче-
 ского генома Закарпатье и юридически протекторат."
 В том же документе подчеркивается, что, все на-
 роды имеют неотъемлемые права на полную свободу,
 осуществление их суверенитета и целостности их
 национальных территорий."
 Таким образом и эти пункты политзаключен-
 ный, на основании в условиях лишения свободы
 только за политические убеждения, не за
 ЦТМ-3/8.

Условия, в которых они содержатся ужасающе.
 Ассети политическим митрам прощамостю и
 по себе есть.

В силу своей работы добротностью я не сразу
 перечислять статьи, и только после просьбы Франко
 учащийся Советской Связи в маршале подписан-
 ны им международный документ, что это стало
 скандалом известности всей мировой общественности.

Одному из конне для политзаключенного
 30 октября, и еще раз отдам в известность Ко-
 митет по правам человека при ООН, Ассоциация
 содействия ООН и тем, что для сегодняшнего
 Союза свой реалитик, характерно жесткие
 отношения к заключенным, которые оказались
 в бесправном пленении. Нарушаются элементар-
 ные гражданские права, предусмотренные юриди-
 ческими конституцией. Не соблюдаются и
 международно-правовые нормы, в частности за-
 прещенные во всеобщей Декларации
 прав человека, одобренной ООН в 1948 г.,
 Заключительного Акта в Хельсинки.

По крайней мере можно указать на главы
 статьи Пункты этого международного документа.
 В их числе ст. 18, обеспечивающая свободу
 каждому гражданину свободу мысли, совести и
 вероисповедания;
 ст. 9-я, согласно которой никто не может быть
 лишенным произвольным арестом, задержанием или
 изгнанием.

Однако в стране поднимая практику историче-
 ские права человека, являясь и с "допущением
 цивилизации."

Не иначе, как неустрашимостью можно
 назвать отношение СССР к Закарпатье, так называемый
 Сикту, выработанные же Советским СССР
 государство в Хельсинки, который провозгла-
 шает неприкосновенность политических, граждан-
 ских и культурных прав, его свободу.
 ЮМ (продолж. на 2. Ассети)

(продолж. на обороте)

В день политзаключенного 30 октября
 и вынужден объявить голодовку.
 В день подписания Декларации прав человека
 29.10-76г.
 10 декабря объявляю голодовку
 Курино
 Подп. С. Селезнев
 Селезнев С.
 Копия: в Дням заседания
 Советская Ассоциация
 содействия ООН.
 г. Москва - Центр
 Петровка - 27
 Председатель Карпец

Обращения Финляндии, что также действия
 свидетельствуют о вопиющем пренебре-
 жении с общепризнанными нормами междуна-
 родного права и человеческими правами закреплен-
 ными в принятой в ООН всеобщей декла-
 рации прав и свобод человека и гуман-
 ным принципом Красного Креста.
 Заключительного Акта Советского Союза в Хельси-
 нки, под которыми опять подписи
 всех государств, в том числе и
 СССР.

На основании изложенного выше я
 требую:

1. Освободить всех советских политическо-
 ких заключенных, находящихся в заклю-
 чении за политические убеждения;
2. Признать за содержащимися в заключе-
 нии гражданами политическим матиам-
 статус политзаключенного;
 Господин Председатель Советской
 Ассоциации содействия ООН-Карпец,
 я прошу Вас и надеюсь, что в так же
 законном обращении Вы поставите
 в известность Комитет по правам
 человека при ООН.

(продолж. на обороте)

Прим. обращения на 2-х листах,
 списаний.
 На какой-то день разма, 30 сентября я напи-
 сал вам председателю Сов. Об. Соц. Общ.
 Карпец, обращение.
 Однако администрация чер. в 389/156,
 по неопределенным мне причинам, не отреагиро-
 вала по изложенному адресу.
 Я возмущен поступком адм-ции и
 сегодня, в день подписания прав-ва
 СССР всеобщ. Декл. прав и свобод
 человека, 10 декабря, вынужден уже
 вторично привлечь копию вышеупомянутого
 обращения.

Звернення політ'язня С. Селезнев. Документ-рукопис на двох листках в клітинку.
 Курино, 29 жовтня 1976 р.

Прокуратура СРСР
ПРОКУРАТУРА

УКРАїнської Радянської
Соціалістичної Республіки

Індекс 252601, м. Київ-11, Рівницька, 13/15

Прокуратура СССР
ПРОКУРАТУРА

Украинской Советской
Социалистической Республики

Індекс 252601, г. Киев-11, Резницкая, 13/15

29.12.78 № *013-5657.75*

На № _____ от _____
Хабаровский край, Ульчский р-н,
с. Богородское Н/Амуре
гр. Сапеляку Степану Евстахьевичу.

Ваша жалоба Прокуратурой УССР рассмотрена и оставлена без удовлетворения.

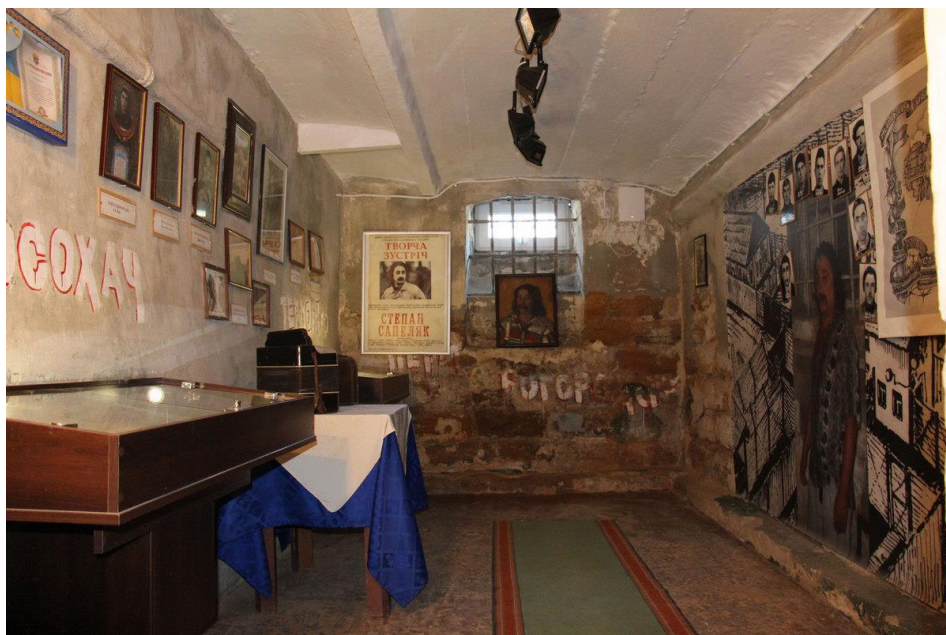
Проведенной проверкой установлено, что Вы в 1973 году были осуждены правильно.

Оснований для Вашей реабилитации не имеется.

Начальник отдела по надзору
за следствием в органах
госбезопасности
ст. советник юстиции

В.И. Лесной

*Фотокопія документа №13-5657.75 від 29 грудня 1978 р.
Відповідь прокуратури УРСР гр. Сапеляку на його скаргу*

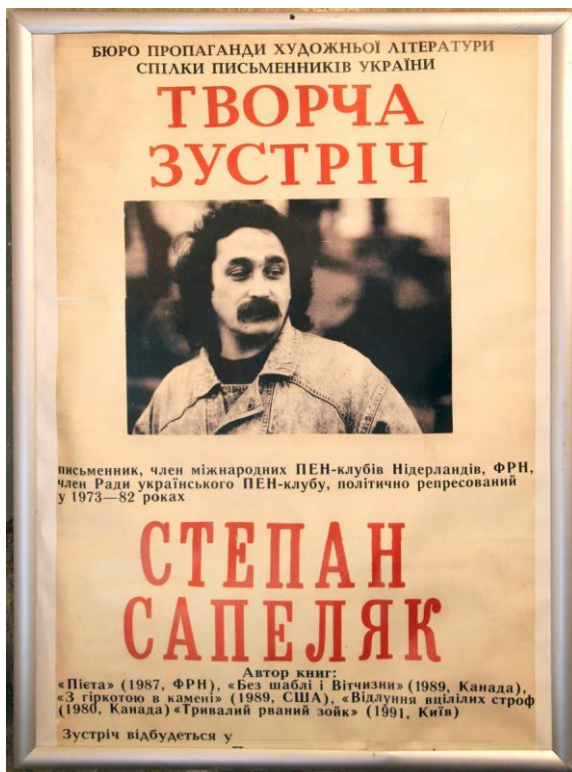
Камера, в якій перебував С. Сапеляк з лютого по грудень 1973 р.

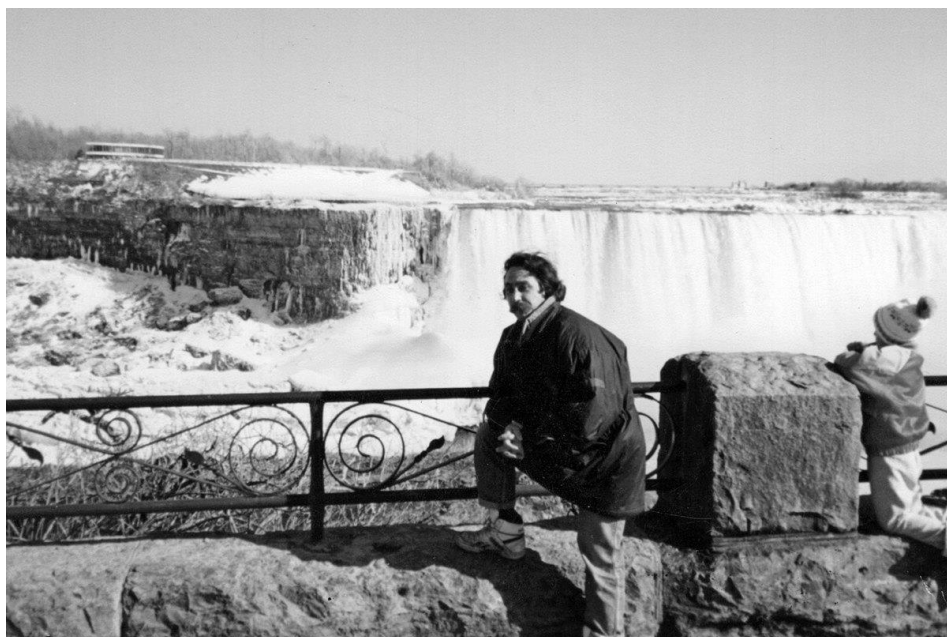
Гармошка малого Степанка, яку в музей передала мати – Ганна Костівна

Конверт, підписаний мамою поета Ганною Костівною Сапеляк

Афіша про творчу зустріч

Поет біля Ніагарського водоспаду. Канада, 1990 р.

*Степан Сапеляк та художник Дмитро Стецько у робітні мистця.
Тернопіль, жовтень 2011 р.*

Час видачі квитка
Время выдачи билета

16. липня 1991 р.

С. Степан (особистий підпис)
(лична підпись)

СОЮЗ ПИСАТЕЛЕЙ СССР
ЧЛЕНСКИЙ БИЛЕТ № 11521

Фамилия Сапельяк
Имя Степан
Отчество Евстахьевич

(литературный псевдоним)
Время вступления в СП 19. 11. 1991

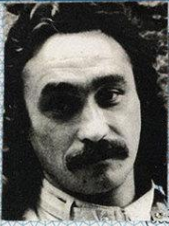
Секретарь Правления
Союза писателей СССР

Национальна Спілка письменників України
ЧЛЕНСКИЙ КВИТОК № 01222

Прізвище Сапельяк
Ім'я Степан
По батькові Евстахійович

(литературный псевдоним)
Час вступу до НСПУ 19.03.1991р.

Голова Національної Спілки
письменників України В. Жир

Час видачі квитка
20. січня 2004р.

НАЦІОНАЛЬНА
СПІЛКА
ПИСЬМЕННИКІВ
УКРАЇНИ

ЗАТ «Поліграфіст». 2000. Зам. 376—520.

Серія ЧС № 9

Прізвище Сапельяк
Ім'я Степан
По батькові Евстахійович
Власний підпис С. Степан

Дата видачі 13. 02. 2009р.

Посвідчення видане особам, реабілітованим згідно зі ст. 3 та згідно ст. 1 (які не є пенсіонерами та інвалідами внаслідок репресій) Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні».

Пред'явник цього посвідчення за рахунок коштів міського бюджету має право на пільгову знижку на оплату за спожиті життєво-комунальні послуги в межах середніх норм споживання, якщо це затверджено рішенням сесії Харківської міської ради на поточний рік.

Посвідчення діє на території м. Харкова.

Харківська міська рада
установа, яка видала посвідчення

М.П. 34766609
підпис керівника установи

Членські квитки:
Спілки письменників СРСР, 1991р.;
Національної спілки письменників України, 2004 р.;
Посвідчення про реабілітацію, 2009 р.

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
Прокуратура
Тернопільської області
28200, м. Тернопіль,
вул. Листопадов, 4
5 червня 1992р.
№ ІЗ/3952-92

Гр. Сапеляку Степану Євстахійовичу
м.Харків-177
вул.Остапа Вишні, 5

ДОВІДКА ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ

Гр. САПЕЛЯК Степан Євстахійович

На підставі ст. 1 Закону Української РСР „Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні“ від 17 квітня 1991 року
гр. Сапеляка Степана Євстахійовича реабілітовано.

Старший помічник
прокурора Тернопільської області
старший радник юстиції

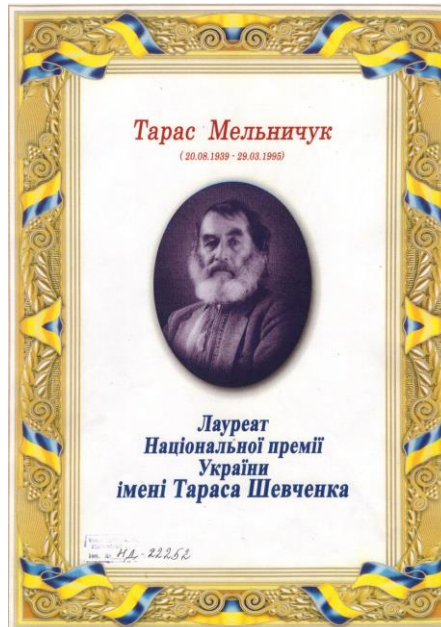

В. П. ГОРИНЬВСЬКИЙ

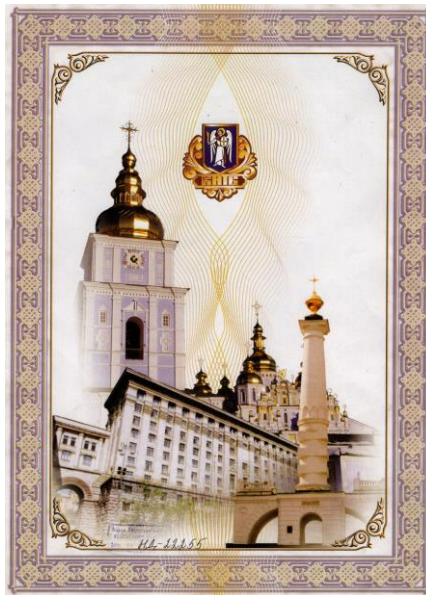
*Державна комісія з питань вищої інстанції з
зов. легітимації*
01.07.92

Довідка про реабілітацію

Диплом за збірку поезій «Во ім'я Слова»

Почесна грамота за значні здобутки в українській літературі

Подяка Президента України

Служба в радянській армії, м. Баку

С. Сапеляк у Харкові, 2007 р.

Мати поета Ганна Костівна на родинному подвір'ї

Мати поета, 1963 р.

В рідному селі, з бабусею Настею

З мамою. Новий рік. Харків, 1989 р.

*Син, брат, мама Степана і друзі – подружжя
Людмили і Василя Отковичів, 2011 р.*

Мама Ганна Сапеляк

Світлана, дружина Степана, 2011 р.

З друзями С. Федиком та П. Ходаничем. Харків, 2008 р.

Тетяна Добко і Степан Сапеляк. Київ, 5 червня 2011 р.

*Письменники Костянтин Шердиць, Віктор Логачов, Степан Сапеляк.
Харків, 11 листопада 2007 р.*

Степан Сапеляк з побратимами у парку імені Тараса Шевченка. Київ, 2011 р.

*З працівниками відділу науково-просвітницької роботи
Тернопільського обласного краєзнавчого музею.
Тернопіль, вестибюль музею, червень 2010 р.*

Письменники Іван Перепеляк, Петро Засенко, Степан Сапеляк, 2011 р.

У парку імені Тараса Шевченка. Київ, 2011 р.

Ювілейний творчий вечір С. Сапеляка. Харків, 12 травня 2011 р.

Степан Сапеляк

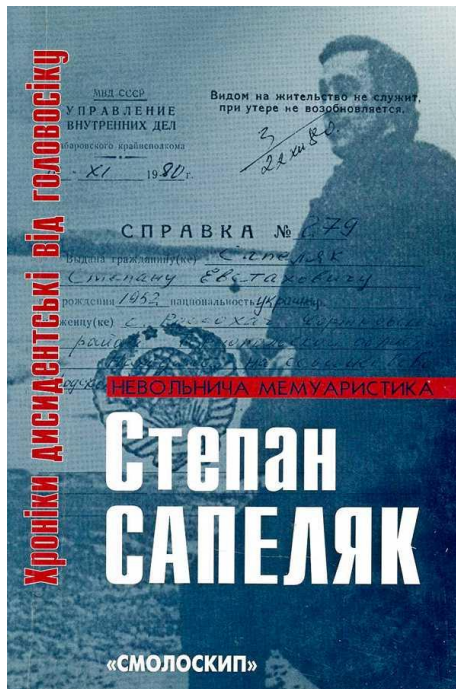
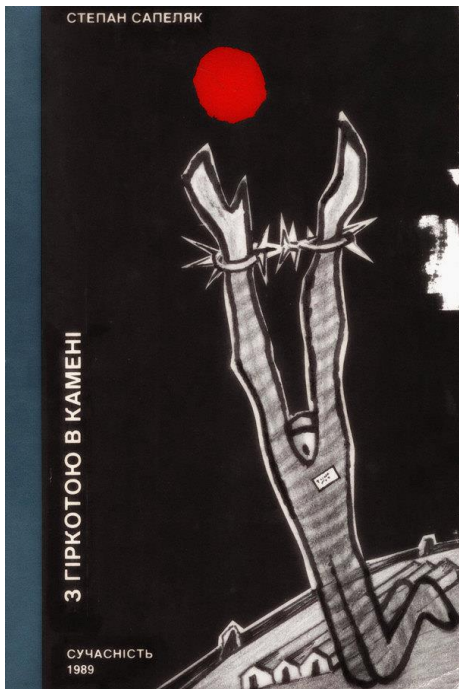
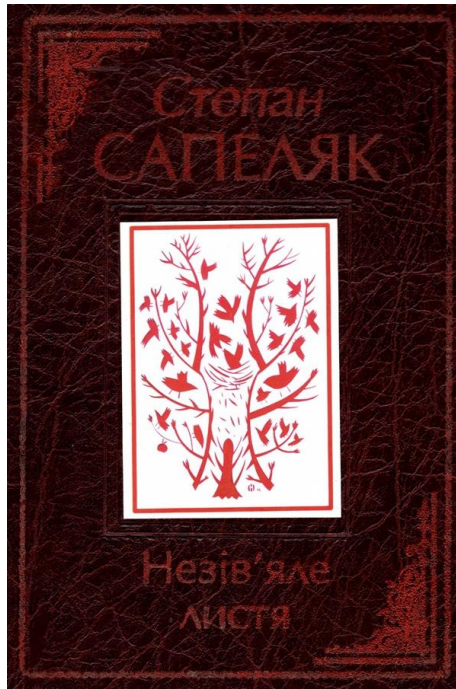
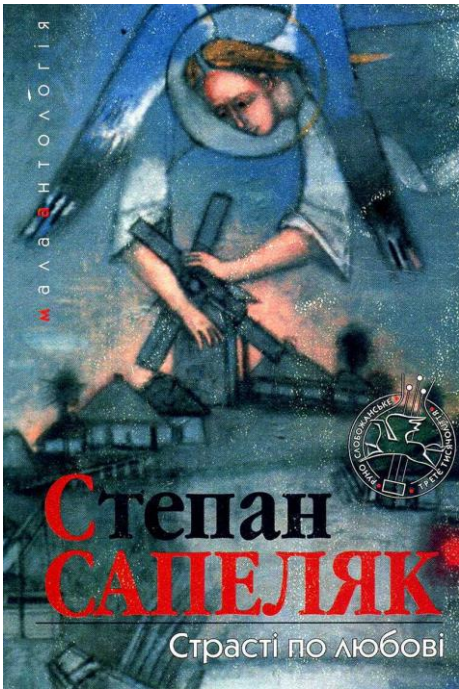
*Графічний портрет С. Сапеляка
роботи заслуженого художника України
Євгена Удіна*

*Портрет роботи художника
В. Носаня. Харків, 2000 р.*

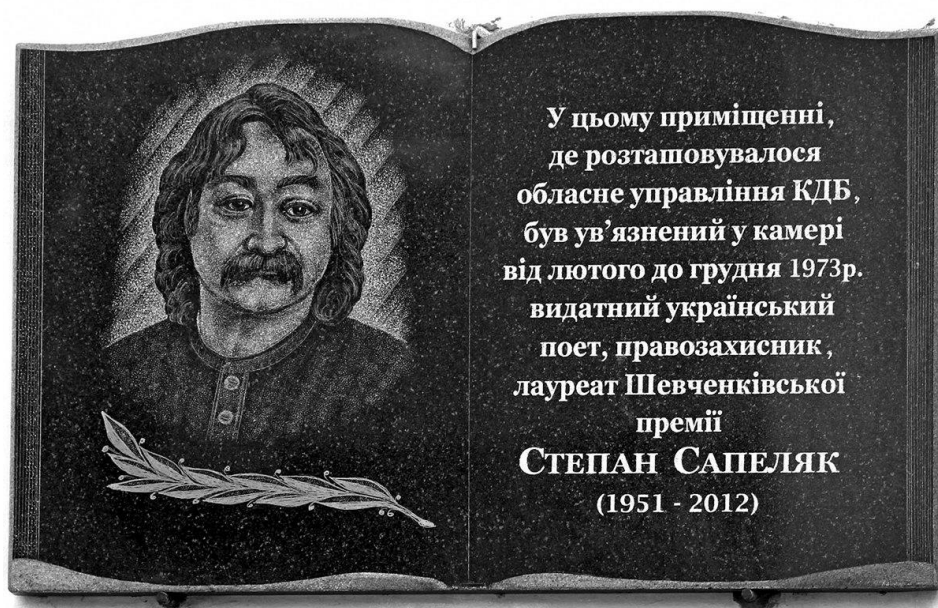
Обкладинки книжок Степана Сапеляка

Обкладинки книжок Степана Сапеляка

Пам'ятник на могилі С. Сапеляка у Харкові

Меморіальна дошка на будівлі історико-меморіального музею політичних в'язнів. Автор письменник і художник Зіновій Кіпібіда. Тернопіль, травень 2017 р.

ЗМІСТ

<i>Райбедюк Г. Б.</i> «СВЯТОЗАВІТНІ ЗЕРНА» СТЕПАНА САПЕЛЯКА	3
<i>Добко Т. В.</i> Слово від укладачів. ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ ПОЕТА	24
Хронологічний показчик творів Степана Сапеляка	28
Публікації творів Степана Сапеляка.....	28
Вибрані твори.....	28
Окремі видання	33
Публікації творів С. Сапеляка в антологіях, збірниках, періодичних виданнях	35
Поезія.....	35
Переклади творів С. Сапеляка.....	46
Степана Сапеляк – перекладач.....	47
Звернення, промови, публіцистика	47
Листування	52
Мемуари	53
Літературознавство. Літературна критика	54
Мистецтвознавство.....	59
Видання за редагування та упорядкування С. Сапеляка.....	60
Інтерв'ю, бесіди зі Степаном Сапеляком	61
Література про Степана Сапеляка	64
Життя, творчість та громадська діяльність С. Сапеляка	64
Вшанування пам'яті Степана Сапеляка	101
Художньо-мистецькі твори, присвячені С. Сапеляку	108
Метабібліографія	112
Показчик імен	114
Фотоілюстративний матеріал	123

Наукове видання

**Степан Євстахійович Сапеляк –
поет, літературознавець, громадський діяч (1952–2012)
Біобібліографічний покажчик**

Укладачі

Т. В. Добко, М. В. Пайонк

Бібліографічна редакція

П. М. Штих

Редактор

Н. О. Струк

Комп'ютерне верстання

П. М. Штих

Обкладинка

П. М. Штих

У книзі використано фото, надані
Тернопільським історико-меморіальним музеєм політичних в'язнів,
Тернопільським обласним краєзнавчим музеєм
та з особистого архіву Тетяни Добко

Підп. до друку

Формат 70x100/16. Папір офс. Друк ризогр.

Ум. друк. арк. 9,25. Обл.-вид. арк. 6,53.

Наклад 150 пр. Зам. № 20 від 28.10.2022 р.

Виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, Київ, Голосіївський просп., 3.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.

Видавець

ТОВ «Світ Успіху»

03150, Київ, вул. Ялтинська, 5-Б

e-mail: swituspihu@gmail.com

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
№ 1648 від 14.01.2004 р.